

ΝΕΑ ΕΠΟΧΗ

ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΑ ΕΠΙΘΕΟΡΗΣΙΣ
ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΟΛΟΓΙΚΗ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ

ΙΩΑΝ. ΗΡ. ΜΑΛΛΩΣΗΣ

ΕΤΟΣ Γ'. ΤΕΥΧΟΣ ΙΙ 6^{ON}

30 ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ 1927

ΟΡΟΙ ΣΥΝΔΡΟΜΩΝ

ΕΤΗΣΙΑ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ Δραχ. 150
ΕΞΑΜΗΝΟΣ » » 75
ΕΤΗΣΙΑ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ (γενικώς) £ 1
» ΑΜΕΡΙΚΗΣ Δολλάρια 5
Εξάμηνοι συνδρομαί Εξωτερικού καὶ τρίμη-
νοι Ἑσωτερικοῦ δὲν γίνονται δεκταί.

ΤΟ ΤΕΥΧΟΣ ΤΙΜΑΤΑΙ ΔΡΑΧΜΑΣ ΤΡΕΙΣ

— Διὰ δημοσιεύσεις ἀγγελιῶν ἰδιαιτέρως
φιλοδοξοῦται.

— Τα ἐμβάσματα ἀπευθύνονται δι' ἑμὴν
πρὸς τὴν Διεύθυνσιν.

— Διὰ πᾶσαν ἀνωμαλίαν κατὰ τὴν ἐπι-
στέλῃ τοῦ φύλλου αἱ κ. κ. συνδρομηταί
προσκαλοῦνται ὅς ἀπευθύνονται πρὸς τὴν
Διεύθυνσιν.

ΕΤΑΙΡΙΑ ΤΣΙΜΕΝΤΩΝ Ο "ΤΙΤΑΝ"

ΑΝΩΝΥΜΟΣ ΕΤΑΙΡΙΑ

ΕΔΡΑ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΚΕΦΑΛΑΙΑ 3.000.000 ΔΡΑΧ.

ΕΡΓΟΣΤΑΣΙΑ ΕΝ ΕΛΕΥΣΙΝΙ

ΑΡΙΘ. ΤΗΛ. 6-54

Τηλεγραφική Διεύθυνσις

"ΣΙΜΕΝΤΟΤΙΤΑΝ ΑΘΗΝΑΣ"

ΔΙΕΥΘΥΝΣΙΣ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΟΔΟΣ ΣΤΑΔΙΟΥ 33 ΤΗΛ. ΑΡΙΘ. 5-77

Γραφεία φορτώσεων ΕΝ ΠΕΙΡΑΙΕΙ

Τηλ. αριθ. 2-73

Τσιμέντα «Τιτάν» τύπου «Πορτλάν» (Giment artificiel Portland) ανταποκρίνονται εις τους αυστηρότερους επισήμους κανονισμούς των πεπολιτισμένων Κρατών δι' έργα εκ Μπετόν πάσης φύσεως.

Βέτον armé λιμενικά πλακοποιία, επιστρώσεις, υποστρώσεις οδών, κατασκευή πλίνθων (τούβλων) και ογκολίθων (αγκωνάρια), πρέκια κτλ.

Τσιμέντο «Κυκλωψ». Ειδική κονία, κατάλληλος διά την παρασκευήν υδραυλικών αμμοκονιαμάτων διά συνήθεις λιθοδομάς ή πλινθοδομάς, αντικαθιστώσα με πλείστα εσα προτερήματα τα αμμοκονιάματα εξ ασβέστου.

Πολύ ταχύτερα πηξίς. Άσυγκρίτως μεγαλειότερα αντοχή, εθεν: Ταχύτης εκτελέσεως. Σημαντική ελάττωσις του πάχους των τοίχων, ήτοι: Κέρδος εις χρήσιμον χώρον και οικονομία εις εργατικά και όγκον λιθοδομής.

ΣΥΝΙΣΤΑΤΑΙ ΙΔΙΑΙΤΕΡΩΣ ΔΙ' ΕΡΓΑ ΛΙΜΕΝΙΚΑ

ΑΝΩΝΥΜΟΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ
ΧΗΜΙΚΩΝ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ & ΛΙΠΑΣΜΑΤΩΝ

ΕΔΡΑ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

33 ΟΔΟΣ ΣΤΑΔΙΟΥ 33

ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΕΙΑΙ ΕΙΣ ΠΑΣΑΣ ΤΑΣ ΠΟΛΕΙΣ ΚΑΙ ΚΩΜΟΠΟΛΕΙΣ

ΠΡΟΪΟΝΤΑ ΕΡΓΟΣΤΑΣΙΩΝ

Χημικά λιπάσματα.—Ειδικά σύνθετα λιπάσματα διαφόρων τύπων διά πάσαν έν γένει καλλιέργειαν κί άπλά (άζωτοϋχα, υπερωσφορικά, καλιοϋχα),

Οξεία.—Θεικόν, Νιτρικόν, Υδροχλωρικόν Θεικός σίδηρος, Περονοςπορίνη,

Είδη Υαλουργείου.—Υαλοπίνακες κοινοί (τζάμια), επιτραπέζια είδη, Φιάλαι παντός είδους, Δαμίζαναι κ.λ.π.

Η Έταιρία έχει ιδιαίτερον τμήμα ΓΕΩΠΟΝΙΚΟΝ τό όποϊον παρέχει δωρεάν, προφορικώς ή δι' άλληλογραφίαν, πάσαν πληροφορίαν δι' όλα τά γεωργικά ζητήματα και ειδικώς διά την χρῆσιν των χημικών λιπασμάτων της.

ΝΕΑ ΕΠΟΧΗ
ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΑ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ
ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΟΛΟΓΙΚΗ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ

(Άπό τās τελευταίās φωτογραφίās του άειμνήστου Βασιλέως)

Ο Βασιλεὺς Κωνσταντῖνος στηριζόμενος εις τὸν βραχίονα τοῦ Ἀγγλοῦ Ναυάρχου κ. Κάρε, μετὰ τῆς περιγνηπίσεως Αἰκατερίνης ἐν Παλέρμῳ (Ὀκτώβριος 1922).

ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΟΝ ΔΗΜΟΨΗΦΙΣΜΑ

Τὰ μνημόσυνα τοῦ Ἑλληνικοῦ Λαοῦ, ὑπὲρ ἀναπαύσεως τῆς ψυχῆς τοῦ Βασιλέως Κωνσταντίνου, ἐπὶ τῇ τετάρτῃ ἐπετείῳ τοῦ θανάτου του, τελοῦνται διαδοχικῶς εἰς ὅλα τὰ κέντρα τῆς Ἑλλάδος καὶ τοῦ Ἑλληνισμοῦ, ἐν μέσῳ μεγίστης συρροῆς κόσμου, ἐν μεγαλοπρεπεῖα καὶ κατανύξει, χαρακτηριστικῶς καὶ ἐντόνως ἐκδηλωτικῶς τοῦ ἀσβέστου αἰσθηματος εὐλαβείας, ἀγάπης καὶ τιμῆς διὰ τοῦ ποίου περιέβαλε πάντοτε τὸ πρόσωπον τοῦ ἀειμνήστου Ἀνακτος ἢ γνησίου Ἑλληνικῆς ψυχῆς, ἡ μὴ ἐκπροσωποῦμένη βεβαίως ἀπὸ τὰς ἀγέλας τῶν λεβαντίνων ... Ὁ Ἑλληνικὸς Λαός, ὁ ἀληθὴς καὶ ἀμυγῆς Ἑλληνικὸς Λαός, ὁ Λαὸς ἐκεῖνος τῆς Ἑλλάδος, ὁ ὁποῖός πράγματι ἦτο καὶ εἶναι εἰς θέσιν, καὶ ἐδικαιοῦτο καὶ δικαιοῦται, νὰ ἔχη ἔγκυρον γνώμην περὶ προσώπων καὶ πραγμάτων, ζῶντα τὸν Βασιλέα Κωνσταντίνον εἰμίσησε μεγάλως, ὡς ἰδεώδη ἐθνικὴν κορυφὴν καὶ ὡς εὐγενεστάτην ψυχικότητα ὡς περιφανῶς ἀποδείξαντα δι' ἔργων, κατὰ τοὺς Βαλκανικοὺς πολέμους καὶ κατὰ τὴν περίοδον τῆς ἐκ τοῦ εὐρωπαϊκοῦ πολέμου Ἑλληνικῆς δοκιμασίας, τὸ αὐταπαρτιστικὸν συναίσθημά του ὑπὲρ τῆς Πατρίδος καὶ τοῦ Λαοῦ, θανόντα δὲ τὸν ἐτίμησε καὶ τὸν τιμῇ διπλάσιως, ἀποβλέπων εἰς τὸ ἐθνικὸν μαρτύριόν του, τὸ ὁποῖον ἐδημιούργησαν δι' αὐτὸν καὶ μὲ τὸ ὁποῖον συνέταμον τὰς ἡμέρας του οἱ ἐκ πεισματος, ἡθικῆς ἀντιθέσεως καὶ εὐτελοῦς ἰδιοτελείας ἐσωτερικοὶ καὶ ἐξωτερικοὶ ἐχθροὶ του. Ὁ χρόνος ὁ ἀμειλίκτος ἐχθρὸς τῶν εὐγενῶν ἔργων, κατὰ τὸν ποιητὴν, ὁ ἀμαυρόνων διὰ τῆς ἀποστάσεως τὴν αἴγλην ὥραιων πράξεων καὶ εὐγενῶν προσωπικοτήτων, ὁ χρόνος εἶνε ἀκριβῶς τὸ στοιχεῖον ἐκείνο, τὸ ὁποῖον

δὲ ἐπισωρεύσῃ εἰς τὴν ψυχὴν τοῦ Ἑλληνικοῦ Λαοῦ περισσότερον τόνον ἔλξεως καὶ νοσταλγίας πρὸς τὸν Βασιλέα Κωνσταντίνον. Οἱ ἐπιμένοντες διὰ τῆς δημιουργίας ψευδῶν καὶ νόθων πολιτικῶν καταστάσεων κιβδήλων δημοψηφισμάτων—κιβδήλων, ἀφοῦ παρενέβαλον ὡς κριτὴν μεταξὺ τοῦ Ἑλληνικοῦ Λαοῦ καὶ στοιχεῖον κατ' ἐξοχὴν ἀναρμοδιώτατον ν' ἀποφαίνεται ἐπὶ τοιούτων ζητημάτων—οἱ ἐπιμένοντες, λέγομεν, ν' ἀπομακρύνωσιν ἀπὸ τῆς συνειδήσεως τοῦ Ἑλληνικοῦ Λαοῦ διὰ τῆς βίας καὶ τῶν τεχνασμάτων τοιούτων τὴν μνήμην τοῦ Βασιλέως Κωνσταντίνου, νὰ θάψωσι μετ' αὐτῆς καὶ τὴν ἰδέαν τοῦ Βασιλεῖος θεομοῦ, καὶ μετ' αὐτοῦ καὶ τὴν προσωπικότητα τοῦ Κωνσταντίνου, νὰ συγκαλύψωσι τὸ ἐγκληματικὸν πολιτικὸν καὶ ἐθνικὸν παρελθόν των ὑπὸ ζήτηματα πολιτικῆς ἐξελίξεως καὶ ἀλλαγῆς, πρὸς κέντρα λακτίζουσι.

Ὁ Ἑλληνικὸς Λαὸς δὲν θὰ δεχθῇ ποτὲ νὰ παραγράψῃ τὸ παρελθόν, νὰ παραιτηθῇ ἀπὸ τὴν ἰδέαν τῆς πλήρους ἀποκαταστάσεως καὶ δικαιοσύνης, ὡς πρὸς τὰ διαπραχθέντα ἐν Ἑλλάδι ἀπὸ τοῦ 1915, ὅσον καὶ νὰ υἱοθετήσῃ πολιτικὰς καταστάσεις διὰ τῆς βίας καὶ τοῦ ψεύδους ὑποβληθεῖσα εἰς αὐτόν. Καὶ αἱ ἐκδηλώσεις του κατὰ τὰ μνημόσυνα ὑπὲρ τοῦ Βασιλέως Κωνσταντίνου, τὸν ὁποῖον θεωρεῖ ἐθνομάρτυρα, ἐν τῷ προσώπῳ τοῦ ὁποῖου ἐθεώρησεν ἐθνικοποιηθέντα καὶ ἐξαγιασθέντα τὸν Βασιλικὸν θεσμόν, μαρτυροῦσι περὶ τοῦτου ἐντονότερον πάσης ἄλλης ὑποδείξεως. Δι' αὐτῶν ἔγινε τὸ πραγματικὸν Δημοψήφισμα τοῦ Ἑλληνικοῦ Λαοῦ περὶ τοῦ πολιτεύματος.

Η "ΝΕΑ ΕΠΟΧΗ,"

Ο ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ

Πολὺ πρὶν ἢ ἡ Ἑλλὰς γίνῃ ἡ μεγάλη σημερινὴ δύναμις τῆς Μεσογείου, περιλαμβανούσα ὅλον τὸν Ἑλληνισμόν εἰς τὸ Κράτος τῆς καὶ ἐξασκῶσα τὴν μεγάλην τῆς ἐπιρροὴν ἐπὶ τοῦ παγκοσμίου πολιτισμοῦ, πρὸ δύο χιλιάδων ἀκριβῶς ἔτων εἰς τὴν πρωτεύουσάν τὴν ἀριθμοῦσαν σήμερον πέντε ἑκατομμύρια κατοίκων καὶ τότε μὲν πόλιν μό-

λις τριακοσίων χιλιάδων, ὑπεδέχοντο ἓνα Βασιλέα περὶ τοῦ ὁποῖου τόσον ὀμιλεῖ ἡ ἱστορία, καὶ ἔμειναν ἀπὸ στόματος εἰς στόμα τόσαι παραδόσεις, ὥστε ἡ ὑπαρξίς του νὰ συνδέσται μὲ θρύλλους τῆς φυλῆς.

Μία Βυζαντινὴ πριγκίπισσα κατὰ τὴν πρώτην περίοδον τῆς αὐτοκρατορίας, ὅταν ἀκό-

μὴ ἡ Εὐρώπη εὐρίσκετο εἰς τὸ σκότος τοῦ μεσαιῶνος κατὰ τὴν ἐποχὴν κατὰ τὴν ὁποίαν γνωρίζομεν περὶ τῆς Γαλλίας, ὅ,τι ἀφηγεῖται τὸ ποίημα τοῦ Ρολάνδου καὶ περὶ τῶν γερμανικῶν φυλῶν, ὅ,τι ἱστοροῦν τὰ ἔπη τῶν Νιμπελουγκεν, ἔγινε σύζυγος ἡγεμόνος τοῦ βορρᾶ. Ἀπὸ τὴν γενεὰν ποῦ ἔδωσαν τὰ εὐγενῆ σπλάχνα τῆς Ἑλληνίδος πριγκίπισσας ποῦ ἔφερεν εἰς τὸ ἀπομεμακρυσμένον κράτος τῆς Δύσεως, τὸν πολιτισμὸν καὶ τὰ φῶτα τῆς πατρίδος τῆς, προήλθεν ὁ δυναστεὺς οἶκος ποῦ ἔδωκεν εἰς τὴν Ἑλλάδα τὸν πρὸ εἰκοσίου αἰῶνος ἀκμάσαντα Βασιλέα. Ἡ Πρόνοια ἐπιδίδουσα ἀγρύπνως τὴν ζωὴν τῶν ἐθνῶν διὰ μέσου τῆς αἰωνιότητος ἔδωκε τοιοῦτο τρόπον εἰς τὸ νέον κράτος, τὸ πρὸ σαράντα περὶ τοῦ ἔτων ἀνακῶσιν ἐκ τῆς δουλείας τὸν πατριῶν του Βασιλέα. Ἦτο ἡ Πρόνοια ἢ γνωρίζουσα νὰ διαφυλάττῃ ἓνα σπέρρον ἢ μίαν ζωντανὴν ρίζαν ἀπὸ τὰ περασυρόμενα ὑπὸ τῶν καταγλιδῶν φυτὰ διὰ νὰ ἐξασφαλίσῃ τὴν διαίωσιν των. Ἔτσι εὐρέθη εἰς τὴν μόλις ἀναζήσασαν Ἑλλάδα ἓνα πριγκίψ Ἑλληνικοῦ αἵματος, ἱκανὸς νὰ κατιννοῇ τὰ ἰδεώδη τῆς χώρας τοῦ καὶ νὰ διαφλέγεται ἀπὸ τὴν ἐπιθυμίαν τῆς πραγματοποιήσεώς των.

Διὰ τὴν γέννησιν του ἀφηγεῖται ἡ παράδοσις καὶ τὰ παλαιὰ χρονικά τὰς παραδόξοτερας ὥραιότητος. Ὁ λαὸς εἶχε συναθροισθῇ κάτω ἀπὸ τὰ ἀνάκτορα ἀναμένων ἀπὸ τῆς προηγουμένης νυκτὸς μέχρι τοῦ ἀπογεύματος τῆς ἐπομένης νὰ τοῦ ἀνγγεῖλουν τὸν τοκετὸν τῆς Βασιλίσσης. Καὶ ἦσαν τόσο δέδωτοι ὅλοι, ὅτι τὸ νεογνὸν θὰ ἦτο ἄρρεν, ὥστε μόλις ὁ τότε Πρωθυπουργὸς Δημήτριος Βουλγαρῆς, ὁ ἐπιλεγόμενος Τσουμπᾶς ἀνέγγειλε τὴν γέννησιν, πρὶν τελειώσῃ ἀκόμη τὴν φράσιν διὰ τῆς ὁποίας θὰ ἐγνωστοποιῇ τὸ ὄνομα τοῦ διαδόχου, ἐλόκληρος ὁ κόσμος, ὅχι δι' ἐνὸς στόματος μόνον, ἀλλὰ διὰ μιᾶς ψυχῆς ἐφώναζε :

—Κωνσταντῖνος !

Ἡ μεγάλη ἑλληνικὴ μοῖρα εἶχε γνωστοποιήσει διὰ τῶν ἀνεξηγήτων τρόπων τὰ μυστικά της εἰς τὸν ἀμυγῆ ἀκόμη τότε λαόν, ὁ ὁποῖος ἐγνώριζεν ἔτσι διὰ τοῦ θαυμάτου αἰσθητηρίου τῶν πεπρωμένων του, ὅτι ἤρχετο ὁ ἀναμενόμενος, ὁ συνεχιστὴς τῆς παλαιᾶς δόξης καὶ ὁ ἀναδημιουργός. Καὶ διηγούνται ὅτι παρὰ τὸ λίχνον τοῦ νεογνοῦ ἐγονάτισε μία λευχημονοῦσα γυναῖκα, διαφανῆς ὥστε τὸ ἀγνότερον ἑλληνικὸν μάρμαρον, ὥρατα ὥστε αἱ ἐμφανίσεις τῶν παλαιῶν ἑλληνικῶν θεανῶν, καὶ κατέθεσε πρὸ

τῶν ποδῶν τοῦ νεογεννήτου ἓνα στέμμα καμωμένον ἀπὸ τὸν χρυσὸν τῶν Μυκηνῶν καὶ τῶν ἀδύτων τῶν μαντείων καὶ διακόσμητον ἀπὸ τοὺς πολυτίμους λίθους τοῦ θησαυροῦ τῆς χρυσοῦς ἐποχῆς τῶν ἀρχαίων Ἀθηνῶν καὶ τῶν λαφύρων τοῦ μεγάλου Ἀλεξάνδρου, ἀπὸ τοὺς μυθικοὺς τόπους τῆς Ἀνατολῆς. Καὶ πλησίον τοῦ στέμματος ἀπέθεσεν πελώριαν ρομφαίαν ἀπὸ σφυρήλατον μέταλλον τῶν θωράκων καὶ τῶν ἀσπίδων ἀπὸ ὀμηρικῶν ἡρώων καὶ τῶν νικηφόρων σπαθῶν τῶν Βυζαντινῶν στρατηγῶν. Αὐτὸ τὸ θαρὲ στέμμα ποῦ ἀκτινοβολοῦσεν, ὅπως ἡ Ἑλληνικὴ ἱστορία καὶ αὐτὴν τὴν πελώριαν σπάθην ποῦ ἦτο μεγάλη καὶ ἀφύρτος καὶ μὲ φοβεράν αἰχμὴν, ὅπως ἡ Ἑλληνικὴ δύναμις, ἦσαν τὰ ὄπλα Ἐκείνου, τὸν ὁποῖον ὁ λαὸς τῶν Ἀθηνῶν τοῦ 1868 ἀπηγγῶν τὴν θέλησιν τῆς μοῖρας τὸν ἐδάπτισε Κωνσταντῖνον.

Μὲ αὐτὸ τὸ βάρος ἠνδρώθη καὶ αἱ σπουδαὶ τοῦ δὲν ἦσαν αἱ σπουδαὶ τῶν συνήθων πριγκίπων τῆς ἐποχῆς του, ἀλλ' αἱ σπουδαὶ τῶν ἑλληνικῶν ἰδεωδῶν. Καὶ ὅταν ἐσάλπτισεν ἡ ὥρα ποῦ ἐγνώριζεν ἢ αἰωνία ἀγρυπνία καὶ σοφὴ μοῖρα ποῦ τὸν ἔδωκε εἰς τὴν Ἑλλάδα, ὁ Κωνσταντῖνος ὥρμησεν ἐπὶ κεφαλῆς τοῦ στρατοῦ του καὶ μὲ τὴν σπάθην ποῦ εἶχε κληρονομήσῃ τὴν καμωμένην ἀπὸ τὰ μέταλλα τῶν ἑλληνικῶν δυνάμεων ἐχάραξε νέα ὅρια τοῦ Κράτους πρὸς ὅλα τὰ σημεῖα τοῦ ἑλληνικοῦ ὁρίζοντος καὶ αἰχμαλώτισε στρατοὺς πολυαρίθμους, καὶ στρατηγοὶ τῶν ἐχθρῶν του παρέδωκαν τὰ εἴφη των, καὶ τὰ λάφυρα παρετάχθησαν κατὰ μήκος τῆς δόρυ τῆς διατεταμένης τῆς τότε Ἀθήνας, καὶ οἱ ξένοι τὸν ἀνεκήρυξαν μέγαν στρατηγόν. Καὶ τότε ἀκριβῶς ἡ πάντοτε ἀγρυπνεῦσα μοῖρα, ποῦ τὸν ἤθελε νὰ βασιλεύσῃ Κράτους μεγάλου καὶ ὅχι τῆς πρὸ τοῦ πολέμου τότε Ἑλλάδος, τῆς ἀπὸ Ἑλασσῶνος μέχρι τοῦ Ταϊνάρου τῆς ἀποτελούσης ἐπαρχίας τοῦ μεγάλου σημερινοῦ Κράτους, ἐφρόντισε νὰ γίνῃ βασιλεὺς, ὅπως οἱ μεγάλοι τοῦ πρόγονοι, ἐπὶ τοῦ πεδίου τῆς μάχης, ἐνὶ ἀκόμῃ ἐνίκῃ τὸν ἐχθρὸν καὶ ἡ νέα Ἑλληνικὴ γῆ ἦτο θερμὴ ἀπὸ τὰς ἐγκοπὰς τοῦ ὀρμητικοῦ τοῦ εἴφους.

Καὶ ὁ Κωνσταντῖνος ἠγαπήθη ὑπὸ τοῦ λαοῦ του, ὅσον κανεὶς ἄλλος βασιλεὺς ἀπὸ τοῦ αἰῶνος του, καὶ ὅταν ἠσθένησε, κάτω ἀπὸ τὰ ἀνάκτορά του ἀγρυπνεῖσεν ὁ λαὸς ἀγωνίων, ὅπως οἱ λαοὶ τῶν ἐπὶν ἔξω ἀπὸ τὴν σκηνὴν τοῦ πληγωμένου ἀρχηγοῦ των, καὶ ὅταν ἡ ἐπιστήμη ἀπηλπίσθη, ὁ λαὸς ἐξήκο-

λούθησε να ἐλπίζῃ ἀκόμη, διότι ὁ βασιλεὺς δὲν εἶχε προφθάσει νὰ συμπληρώσῃ τὸ ἔργον τοῦ καὶ ἡ Πρόνοια ποὺ τὸν ἔστειλε θὰ τὸν ἔσωζε, ὅπως ὅλους τοὺς μεγάλους ἀρχηγούς, ποὺ ἤρθαν εἰς τὸν κόσμον διὰ νὰ ἐκπληρώσουν ἓνα ἱερὸν σκοπὸν, στοιχεῖα τῆς αἰωνίου ζωῆς ποὺ δὲν κουράζεται εἰς τὸ ἔργον τῆς ἕως ὅτου τὸ ἀποπερατώσῃ διὰ νὰ δώσῃ λαμπρὰν τὴν συνέχειάν του εἰς τὸ μέλλον. Καὶ ὁ λαὸς προσήυχετο ἐλπίζων μόνον εἰς τὸν Θεὸν καὶ τὴν Παναγίαν. Καὶ ἡ Παναγία τὸν ἔσωσε κατὰ τοὺς πιστοὺς εἰς τὸν Θεὸν χρονογράφους τῆς ἐποχῆς διὰ τῆς θαυματουργοῦ εἰκόνης τῆς Τήνου εἰς τὰ ἀνάκτορα τῶν Ἀθηνῶν.

* *

Καὶ αὐτὴ ἡ δοκιμασία δὲν ἦτο ἡ μόνη. Εἶναι εἰς τὴν δέλτον τῶν πεπρωμένων ὧν τῶν μεγάλων ἀρχηγῶν, ὧν τῶν ἡρώων καὶ ὧν τῶν ἐκτελούντων ὑπερτάτην ἐντολήν ἐπὶ τοῦ κόσμου τοῦτου νὰ ὑφίστανται καταγλιδας καὶ νὰ εὐρίσκονται ἐν μέσῳ κινδύνων καὶ νὰ μάχονται διαρκῶς. Ὁ Κωνσταντῖνος ἠναγκάσθη νὰ πολεμήσῃ κατὰ τῆς ραδιοῦργίας καὶ κατὰ τῆς συκοφαντίας καὶ διὰ νὰ κατανοηθῇ ἡ μεγάλη του ἀποστολή καὶ ν' ἀκονισθῇ ἡ λεπίς τῆς σπάθης του ἐκ νέου ἐξετοπίσθη ἐπὶ μίαν τριετίαν ἀπὸ τὴν πατρίδα του! Τότε ἐμονομάχησε μὲ τὸν δράκοντα τοῦ ψεύδους καὶ μὲ ὅλα τὰ μαῦρα στοιχεῖα ποὺ ἐξαπέλυσαν ἐναντίον του τὸ ταπεινὸν πάθος καὶ ἐνῶ αὐτὸς προσεπάθει νὰ σωθῇ, σώζων τὴν χώραν του, ὁ λαὸς του ὑπέφερε. Χιλιάδες ἄνθρωποι ἐξορίσθησαν, ἐφυλακίσθησαν, κατεδιώχθησαν, διότι τὸν ἀγαποῦσαν καὶ ἐπίστευαν εἰς τὴν βδύναμίν του. Αἱ εἰκόνες του, αἱ ὁποῖαι κατεδιώκοντο ἀπὸ

τοὺς νέους εἰκονομάχους ἐφυλάσσοντο εἰς τὰ δάθη τῶν τιμπαλῶν τῶν οἰκογενειῶν, εἰς τοὺς κρύπτας καὶ ὑπὸ τὸ ἔδαφος καὶ ἀκόμη ὑπὸ τὰς ἀγίας τραπέζας τῶν ἐκκλησιῶν, εἰς τὰ ἅγια τῶν ἀγίων. Καὶ ἡ πίστις ποὺ εἶχε γίνοι ὁρησκειτική παρὰ τὴν ὑπαρξίν του, ἡ πίστις, ποὺ σαλεύει ὄρη καὶ διέπει τὴν ζωὴν ἐν ἀκαταμάχητος δυνάμει, ἔσωσε καὶ αὐτὸν καὶ τὸν λαόν του.

* *

Ὁ Βασιλεὺς Κωνσταντῖνος διαφεύδων τὸν ἱστορικὸν νόμον κατὰ τὸν ὁποῖον βασιλεὺς ἐκτοπισθεὶς ἀπ᾽ τῆς χώρας του δὲν δύναται νὰ ἐπανέλθῃ ἐπανήλθεν εἰς τὸν θρόνον του τὴν 6ην Δεκεμβρίου τοῦ 1920. Καὶ ὁ λαὸς ἐπλημμύρισεν ὅλην τὴν ἑκτασιν τῶν μικρῶν δρόμων διὰ τῶν ὁποίων ἐπανήλθεν ὁ Βασιλεὺς καὶ καθ' ὅλην τὴν ἡμέραν καὶ καθ' ὅλην τὴν νύκτα δὲν ἤκούοντο παρὰ ἀποθεωτικὰ ἀναφωνήσεις, δι' ἑκείνον, ὅτις ἐπανήρχετο διὰ νὰ στερεώσῃ τὸ μέγα Ἑλληνικὸν ἔργον τοῦ ὁποίου τοὺς καρποὺς ἀπολαμβάνει ἡ μεγάλη Ἑλλάς τοῦ 1920 π. χ. ἡ δικαίως κατὰ τὴν σημερινὴν ἀναμνηστικὴν ἑορτὴν διαδηλοῦσα τὴν εὐγνωμοσύνην τῆς πρὸς τὸν θρυλικὸν Βασιλέα Κωνσταντῖνον τοῦ ὁποίου ἐστεφανώθη σήμερον ὁ γνωστὸς κολοσσιατὸς ἀνδρὶὰς ὁ εὐρισκόμενος πλησίον τῶν ἀνδριάντων τοῦ Περικλέους, τοῦ Μεγάλου Ἀλεξάνδρου καὶ τοῦ Ἰουστινιανοῦ καὶ τῶν ἐπαναστατῶν τοῦ 1821 εἰς τὸ μέγα Ἡρώων τῆς Ἑλλάδος, τὸ ὑψούμενον εἰς τὴν κεντρικὴν πλατεῖαν τῆς πόλεως, ἡ ὁποία ἀπεκαλεῖτο κατὰ τοὺς ἐπὶ τοῦ Κωνσταντίνου χρόνους πλατεῖα τοῦ Συντάγματος.

ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ ΚΟΚΚΙΝΟΣ

Ο ΒΑΣΙΛΙΑΣ ΜΑΣ ΑΡΡΩΣΤΟΣ

Κι' ἂν εἶν' ὁ Χάρος Βούλαρος κι' ἂν εἶνε ὁ Χάρος Τοῦρκος
κι' ἂν εἶνε κι' ἀπ' τὸ Θάνατο πειδὸ δυνατός ὁ Χάρος
κι' ἂν φέρῃ τὰ φουσᾶτά του πυκνὰ κι' ἄρματωμένα,
τὴ νίκη ἂς μὴ τὴν καρτερῇ κι' ἂς μὴ τὴν ἀπαντέχῃ
γιατ' εἶνε τὸ κλινάρι Του τὸ ἀπάτητο τὸ κάστρο
ποῦ μήτε ἀσκέρι σκιάζεται μηδὲ φωτιά φοβάται.
Ὅσο βαθεῖα ἡ ἀγάπη μας βαθεῖα τὰ θέμελά του
κι' ἡ εὐχὴς μας σιδερόπαιδες ἀμέτρητες χιλιάδες...
Χάρο, κι' ἂν ἐβουλήθηκες τὸ κάστρο νὰ πατήσης
μάζωξε τὰ φουσᾶτά σου κι' ἄλλαξε τὴ βουλή σου,
γιατ' εἶνε θέλημα Θεοῦ κι' εἶνε ψηλὰ γραμμένο
ὁ Βασιλιάς μας γρήγορα κάστρα πολλὰ νὰ πάρῃ.
(9 Μαΐου 1915)

† ΙΩΑΝΝΗΣ ΠΟΛΕΜΗΣ

ΑΠΟ ΤΟ ΕΝΔΟΞΟΝ ΠΑΡΕΛΘΟΝ

ΗΜΕΡΑΙ ΤΗΣ ΔΡΑΣΕΩΣ ΤΟΥ ΤΩΝ ΘΡΙΑΜΒΩΝ ΤΟΥ ΚΑΙ ΤΩΝ ΔΟΚΙΜΑΣΙΩΝ ΤΟΥ

(Ἀποσπάσματα ἐκ τῶν αὐτογράφων ἐπιστολῶν τοῦ Μάρτυρος Βασιλέως πρὸς τὴν ἐξαδέλφην του Πριγκήπισσαν Πάολαν)

B'

ΕΠΙ ΤΗΣ ΕΘΝΙΚΗΣ ΚΡΙΣΕΩΣ

Τατοῦ Ὀκτωβρίου 1915

«... Αἱ δυνάμεις μου δὲν ἀπεκατεστάθησαν ἀκόμη, διότι ἡ ἀνάρρωσίς μου συνέπιπτε μὲ μίαν περίοδον ἐντελῶς θυελλώδη, τὴν στιγμὴν ποὺ ἀπεναντίας θὰ μοῦ ἦτο ἀπολύτως ἀναγκαῖα ἡ ἡρεμία...»

» Κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς ἀσθενείας μου καὶ ἐνῶ ἔμενα μετέωρος μετὰ τὴν ζωὴς καὶ θανάτου, εἶχομεν ἐκλογάς, αἱ ὁποῖαι ἔφεραν πλειοψηφοῦντα τὸν Βενιζέλον».

«... Τὴν 16ην Μαΐου μὲ μετέφεραν ἐδῶ μὲ φορεῖον. Ἡμῖν ἀκόμη τόσον ἀδύνατος, ὥστε δὲν ἤμποροῦσα νὰ σηκώσω οὔτε τὸ πηροῦν νὰ φάγω, ἀλλ' ὁ λαμπρὸς καὶ καθαρὸς ἀέρας ἤρχισε γρήγορα νὰ μοῦ ἀποδίδῃ τὰς δυνάμεις μου».

» Μετὰ ἓνα μῆνα εἶχα τὴν πρώτην μου συνάντησιν μὲ τὸν Βενιζέλον, διὰ νὰ τοῦ ἀναθέσω τὸν σχηματισμὸν τῆς νέας κυβερνήσεως. Ἡ συνδιάλεξις μας ἦτο τόσον θυελλώδης, ὥστε μοῦ ἔφερε πυρετόν!...»

«... Τέλος αἱ σχέσεις μου μὲ τὸν Βενιζέλον γίνονται καθημερινῶς καὶ χειρότεροι, καὶ ὅταν ἐφθάσαμεν εἰς τὸ ὀξύτερον σημεῖον μοῦ ἐξαναγύρισεν ἡ ἱμφλουέντζα καὶ ξανάπεσα στὸ κρεβάτι».

» Ἡ ἱμφλουέντζα ὅπως συμβαίνει πάντοτε μ' ἐπηρεάσεν εἰς τὸ πλέον ἀδύνατον σημεῖον, τοῦτέστι εἰς τὴν πληγὴν τῆς ἐγχειρήσεως τὴν ὁποίαν μοῦ ἔκαμαν τὴν 4ην Ἰουνίου.

» Εἰς τὴν ἀρχὴν εἶχε περίμετρον 15 ἑκατοστομέτρων, ἀλλ' εἶχε κλείσει σχεδόν. Κατὰ τὴν διάρκειαν ὅμως τῆς ἱμφλουέντζας ἐκρειάσθη νὰ τὴν ξαναοίξουν καὶ τὴν πρώτην ἡμέραν ἔκρεχε τόσον, ὥστε παρέστη ἀνάγκη ν' ἀλλάξουν τοὺς ἐπιδέσμους τέσσαρας φορὰς!...

» Κι' ἐνῶ εἶχα πυρετόν καὶ ἓνα βασιανιστικὸν πονοκέφαλον ἤμουν ὑποχρεωμένος νὰ σηκώνομαι καθημερινῶς διὰ

νὰ συζητῶ μὲ τὸν Βενιζέλον. Φαντάζεσαι τί ὑπέφερα, καθὼς μάλιστα, ἐπὶ πλεόν, εἶχα καὶ ἓνα λαστιχένιον σωλήνα εἰς τὴν πληγὴν, τὸν ὁποῖον φέρω ἀκόμα.

» Τὴν τελευταίαν ἡμέραν ὅταν τέλος ὁ Βενιζέλος παρητήθη, εἶχα μίαν συνδιάλεξιν μαζὺ του διαρκέσαντος περισσότερον ἀπὸ μιάμισιν ὥραν καὶ ἡ σύγκρουσις τῶν δύο θελήσεών μας, ἀπὸ τὰς ὁποίας ἡ ἰδική μου ἦτο ἰσχυροτέρα, μὲ εἶχε τόσο κουράσει, ὥστε μόλις κατάρθωσα νὰ συρθῶ ἕως τὸ κρεβάτι!!!...»

* *

Ἀθῆναι Δεκέμβριος 1915

«... Ὁργανικῶς αἰσθάνομαι τὸν ἑαυτὸν μου λίγο καλύτερα καὶ δὲν εἰμαι πλέον τόσον κουρασμένος ὅπως πρῶτα. Ἀρχίζω νὰ συνειθίζω καὶ μὲ τὰς ἡθικὰς συγκινήσεις. Δὲν ἀνάβει πλέον ὁ θυμὸς μου, ὅπως πρῶτα, διὰ τὰς ἐνοχλήσεις ποῦ μοῦ προξενεῖ ἡ Ἀντάντ. Μόλα ταῦτα δὲν εἰμαι ὀλιγώτερον ἀποφασισμένος νὰ μελῶ οὐδέτερος... Ἐκεῖνο ὅμως τὸ ὁποῖον μ' ἐξοργίζει περισσότερον, εἶναι ὁ ἰσχυρισμὸς των, ἐκεῖνο δηλαδὴ ποῦ οἱ Ἀγγλοὶ ἀποκαλοῦν «cant».

» Ὑποκρίνονται πράγματι τοὺς πολὺ «ἀγίους» διὰ τὴν ἀθλίαν αὐτὴν γῆν, ἀλλ' εἰς τὴν πραγματικότητά εἰναι οἱ χειρότεροι ἄνθρωποι, ποῦ ὁ Θεὸς ἔκαμε ποτέ, εἰς τῆς χειρότερες στιγμὰς τοῦ θυμοῦ του!

» Κάμνον ὁρῶντες τρομερόν διὰ τὴν γερμανικὴν προπαγάνδαν καὶ ἀγανακτοῦν ὅταν γίνονται λόγοι διὰ τὴν προπαγάνδαν ποῦ κάμνουν αὐτοί, οἱ ὁποῖοι ἐπλημμύρουν τὸν κόσμον ἀπὸ χοῦμα διὰ νὰ ἐπιβάλουν τοὺς σκοποὺς των».

* *

» Ὁ πρεσβευτὴς τῆς Γαλλίας εἶναι ἕνας ἄνθρωπος ΑΣΗΜΑΝΤΟΣ. Οἱ δύο

πρεσβευταί, ὁ Γάλλος καὶ ὁ Ἄγγλος κάμνουν πολιτικὴν ἰδικίαν των ἐμπνεύσεως καὶ πρωτοβουλίας, μὲ ζήλον ἐξαιρετικόν. Πολλὰς φορὰς ἐπετίμησα τὸν πρῶτον καὶ ἠρνήθη νὰ γενματίσω μὲ τὸν δεύτερον εἰς γεῦμα παρατιθέμενον πρὸς τιμὴν τοῦ Λόρδου Κίτσενερ. Τώρα εἶνε ἡδὴ πᾶσι εὐγενέστερος μαζί μου. Ἄλλ' εἰς τὸν καὶ μόνον τὸ γέρω Πρωθυπουργό μου ποῦ πάσχει ἀπὸ τὴν καρδιά του, προξενοῦν τόσας στενοχωρίας ποῦ τοῦ ἔχουν καταρρυτιδῶσει τὸ πρόσωπον...

«Ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον εἶνε πρὸ παντὸς προσβλητικόν, εἶνε τὸ γεγονὸς ὅτι προ-σποιοῦνται καὶ πιστεύουν ὅτι θέλω νὰ νὰ τοὺς ἐπιτεθῶ ἐκ τῶν νώτων, ἐνῶ αὐτοὶ θὰ εἶναι ἀπησχολημένοι μὲ τοὺς Βουλγάρους!...

«Ἐδωσατὸν λόγον τῆς τιμῆς μου ὅτι ποτέ μου δὲν εἶχα παρομοίαν πρόθε-σιν, ἀλλ' ἐξακολουθοῦν τὰ ἴδια...

«Ἐμῆνυσα δι' αὐτῶν εἰς τὰς Κυβε-ρνήσεις των ὅτι πάντοτε ἡ μὴν ἀνθρω-πὸς τίμιος καὶ ὡς τοιοῦτος εἶμαι γνω-στὸς εἰς τὴν Εὐρώπην, ὅτι ὁ χαρακτὴρ μου δὲν ἡμποροῦσε ν' ἀλλάξῃ ἐντὸς ἐκ-κοσιτεσσάρων ὥρων καὶ ὅτι ἂν ἠθέλων νὰ βασίσουν τὰς διαπραγματεύσεις των ἐπὶ τῆς δῆθεν κακοπιστίας μου, ἡρνού-μην διαρρηθῆναι νὰ συζητήσω.

«Ἄν προστατεύσω τοὺς Ἀν-γλοφίλους οἱ Γερμανοὶ θὰ μοῦ κηρύξουν τὸν πόλεμον. Βλέπεις εἰς ποίαν θέσιν ἔφθασεν ἡ πτωχὴ Ἑλλάς! Μολταῦτα ἐλπίζω ὅτι τὰ πράγματα θὰ διορθωθοῦν!

«Μὲ τὸν Λόρδον Κίτσενερ συνεννοή-θημεν περίφημα. Ἀπὸ στρατιωτικῆς ἀ-πόψεως ἦτο ἀπολύτως σύμφωνος μὲ τὴν γνώμην μου.

Εὐρίσκει τὴν ἐκστρατείαν ἀνωφελῆ, διότι παρεσκευάσθη πολὺ ἄργα καὶ δὲν ἦτο ἀρκετὰ ἰσχυρά. Ἡ πολιτικὴ ὁμῶς εἶναι ἀπολύτως παράλογος ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὴν στρατιωτικὴν λογικὴν...»

«...Πόσον αὐτὸς ὁ πόλεμος ἀποκαλύ-πτει τοὺς χαρακτῆρας καὶ πόσον ὁ κό-σμος εἶνε ἀηδής. Πνευματικὴ ἐκρηξις ἱ-σοσυνητισμοῦ καὶ ὑποκρισίας. Ποτέ μου δὲν θὰ ἡμποροῦσα νὰ πιστεύσω ὅτι καὶ αὐτοὶ οἱ Ἄγγλοι, συνήθως τόσον ψυ-χροὶ καὶ γνωρίζοντες καλῶς ἐκεῖνο τὸ ὁ-

ποῖον ζητοῦν, θὰ ἔχανα τὸ λογικόν. Ἄλλ' εἶναι τόσον ἀηδιασμένοι ἐξ ἀφορ-μῆς τῆς ἀτόπου ἐκστρατείας τῆς Θεσσα-λονίκης... Ὁ Λόρδος Κίτσενερ μοῦ τὸ εἶπεν ὁ ἴδιος, ἀλλ' εἶνε ἠναγκασμένοι νὰ συνεχίσουν, διότι ἐπιμένει ὁ Μπριάν.

**

«...Ὁμίλησα μὲ τὸν στρατηγὸν Σαρ-ράϊν, ὁ ὁποῖος μοῦ ἐξῆρε πολὺ τὴν ἰ-σχὴν τῶν γραμμῶν του καὶ τῶν δχυρο-ματικῶν του ἔργων, ἀλλ' ὀλίγον ἐπέ-σθην. Οἱ Γερμανοὶ κατέκτησαν τὰ φρού-ρια τοῦ Βελγίου, τὰ ἰσχυρότερα τῆς Εὐρώπης εἰς διάστημα δέκα πέντε ἡμε-ρῶν. Φαντάσου τί πρόκειται νὰ γείνη μὲ τὰ χαράματα τοῦ Σαρράϊν, καίτοι ἔχουν βάθος πέντε μέτρων...»

**

«...Σκέψου λίγο ἂν πήγαίνα μὲ τὸ μέρος τῆς Ἀντάντ καὶ δὲν ἔ-μενεν ἡ Ἑλλάς οὐδετέρα. Δὲν θὰ μοῦ ἔστελναν ἐπαρκῆ στρατεύματα ὅπως εἶναι ἡ συνήθειά των. Εἶναι τόσον ἐγωῦσταί. Μένοντας ἔτσι μό-νοι ἐναντίον τῶν Γερμανῶν, Ἀύ-στριακῶν καὶ Βουλγάρων, θὰ Ε-ΤΣΑΚΙΖΟΜΑΣΤΕ! Καὶ σή-μερον θὰ ἔλεγον: «Ὁ καυμένος ὁ Βασιλεὺς Κωνσταντῖνος τῆς Ἑλ-λάδος ὑπῆρξε πραγματικῶς ἡ-ρώς!...»

«Διότι βλέπεις παρηγοροῦν τὰ θύματα των προσονομάζοντες αὐ-τὰ ἡρώας, ἀλλ' ἐγὼ ποῦ δὲν ἀπο-θλέπω εἰς τοιοῦτον φωτοστέφανον θὰ σώσω τὴν χώραν μου, ἂν ὁ Θε-ὸς μὲ βοηθήσῃ!...»

Εἰς τὸ προσεχές: Συνέχεια ὡραίων ἀπο-σπασμάτων ἀπὸ τὰς ἐπιστολὰς τοῦ Μάρτυ-ρος Βασιλέως.

ΔΙΑ ΤΟΥΣ ΘΕΣΣΑΛΟΥΣ

Κ. Κ. ΣΥΝΔΡΟΜΗΤΑΣ

Εἰς τὸν περιοδεύοντα τὴν Θεσ-σαλίαν ὄλην ἀντιπρόσωπον τῆς «Νέας Ἐποχῆς» κ. Π. Λιέσην, οἱ ἀξιότιμοι κ. κ. συνδρομηταὶ καὶ φίλοι ἡμῶν παρακαλοῦνται θερμό-τατα ὅπως φανῶσιν εὐμενεῖς καὶ πρὸς τὸν ἐνισχυτὰς πρὸς ἐπιτυ-χίαν τῆς ἀποστολῆς των.

(Ἐκ τῆς Διευθύνσεως)

ΣΩΤΗΡΙΟΥ ΣΩΤΗΡΙΑΔΟΥ

ΒΟΥΛΕΥΤΟΥ ΠΕ ΡΑΙΩΣ - ΣΥΝΗΓΟΡΟΥ ΕΝ ΤΩ ΣΤΡΑΤΟΔΙΚΕΙΩ ΤΟΥ Δ. ΓΟΥΝΑΡΗ

ΑΙ ΤΕΛΕΥΤΑΙΑΙ ΔΡΑΜΑΤΙΚΑΙ ΗΜΕΡΑΙ ΤΟΥ ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ ΓΟΥΝΑΡΗ

Ἀπαισιοδοξία τοῦ Δ. Γούναρη καὶ Π. Πρωτοπαπαδάκη. (1)

Κατὰ τὸ διάστημα τῆς ἐνεργηθείσης ὑπὸ τοῦ Θ. Παγκάλου ἀνακρίσεως καὶ τῆς προ-δικασίας ἐν γένει οἱ ὑπόδιοι πολιτικοὶ ἐκρα-τοῦντο εἰς τὰς φυλακάς Ἀβέρωφ καὶ εἰς τὰ πρὸς τὴν μεσημβρινὴν αὐτῶν πτέρυγα δω-μάτια.

Διὰ τὴν φρούρησιν αὐτῶν ἐλαμβάνετο ὅλως ἐξαιρετικὴ μέριμνα. Εἰς τὰς φυλακάς εἶχε διὰ τὸν σκοπὸν τοῦτον τοποθετηθῇ εἰ-δικὸν στρατιωτικὸν σῶμα, ἐπετρέπετο δὲ ἡ εἰσοδος πρὸς ἐπίσκεψιν τῶν κρατουμένων μόνον εἰς τοὺς συγγενεῖς καὶ συνηγόρους αὐτῶν κατόπιν ἐδικῆς ἀδείας. Ὡς συνήγο-ρος τοῦ Δ. Γούναρη ἐπεσκεπτόμην καθ' ἑκά-στην τὰς φυλακάς μετὰ τὴν ἄρσιν τῆς ἀπο-μονώσεως.

Εἰς τὸ κεντρικὸν δωματίον διέμενεν ὁ Ν. Στράτος, ζωηρὸς πάντοτε καὶ ἀεικίνητος, ἀκατάβλητος τὸ σῶμα καὶ τὴν ψυχὴν. Ἐκεῖ συνεκεντροῦντο καὶ συνεζήτουν ἐπὶ τῆς κα-τηγορίας καὶ πάντες οἱ ἄλλοι. Ὁ Πέτρος Πρωτοπαπαδάκης σοβαρὸς πάντοτε καὶ ὀλι-γόλογος, ἐμαρτύρει ὅλην τὴν ἀπαισιοδοξίαν του, ἀντιλαμβάνομενος ἄριστα τὸν σκοπὸν, εἰς ὃν εὐθὺ ἔβαιναν ἡ Ἐπανάστασις καὶ ὅστις ἦτο ἡ ἐξόντωσις τῶν πολιτικῶν ἀντιπάλων τοῦ βενιζελισμοῦ. Ἐξ ἴσου ἀπαισιοδόξος ἦτο ὁ ἀείμνηστος Γούναρης.

«Ὁ τρόπος τῆς φρουρήσεως—ἔλεγεν ἡ σκηνοθεσία τοῦ συλλαλητηρίου καὶ τὸ νομο-θετικὸν Διάταγμα περὶ τοῦ καταρτισμοῦ τοῦ ἐκτάκτου Στρατοδικείου καὶ τῆς τηρηθησο-μένης κατὰ τὴν δίκην διαδικασίας δὲν ἀφί-νουν ἀμφιβολίαν περὶ τῶν προθέσεων τῶν ἀνθρωπῶπων αὐτῶν».

Εἰς παρατήρησιν δὲ τοῦ Χ. Βοζίκη—κρα-τουμένου τότε εἰς τὰς φυλακάς Ἀβέρωφ—ὅτι δὲν ἐπίστευε νὰ φθάσουν ἕως ἐκεῖ, ὑπο-νοῶν ὅτι δὲν θὰ ἐφθάναν εἰς θανατικὴν κα-ταδίκην καὶ ἐκτέλεσιν αὐτῆς, ἀπήντησεν ὁ Γούναρης μετὰ ζωηρότητος, ἐκφράζων ὅλην

(1) (Ἐκ τυπογραφικῆς ἀβλεψίας προηγήθησαν τοῦ παρόντος κεφαλαίου τὸ περὶ «Στρατοδικείου» καὶ «Δίκης» κεφάλαιον, ἀίνα ἐδημοσιεύθησαν εἰς τὸ προηγούμενον τεῦχος.).

τὴν ριζωθεῖσαν εἰς τὴν ψυχὴν του πεποίθη-σιν: «Καὶ ἐγὼ νομίζω ὅτι ὅχι μό-νον θὰ φθάσουν, ἀλλὰ καὶ ὅτι δὲν θὰ σταματήσουν ἕως ἐκεῖ».

Ἐπίστευεν ἀκραδάντως ὁ μέγας ἐκεῖνος ἀνὴρ ἐπὶ τὴν κακότητα τῶν ἀντιπάλων αὐ-τοῦ, ὥστε οὐδ' ἐπὶ στιγμὴν, ἀπὸ τῆς ἐνάρ-ξεως τῆς διώξεως μέχρι τῆς καταδίκης του, ἔσχε δισταγμὸν τινα ὅτι ἀμετακλήτως εἶχεν ἀποφασισθῇ ἡ ἐξόντωσις αὐτοῦ.

Καὶ διὰ τοῦτο δὲν παρέλειπε ποτέ, δσάκις τῷ ἐδίδοτο ἀφορμή, νὰ ἐκφράζῃ τὴν πεποί-θησιν του ταύτην. Ἀλλὰ καὶ παρὰ τὴν πε-ποίθησιν του ταύτην, παρέμενε γαλήνιος πάντοτε καὶ ἡρεμος, ἀληθὴς φιλόσοφος, οὐ-δεμίαν ἐκδηλῶν ἀνησυχίαν διὰ τοὺς σκοτίους σκοποὺς τοῦ ἀνθρώπου τούτου τῆς κολά-σεως, ἀπαθὴς καὶ ἀδιάφορος, ὡς ἀνθρώπος ἔχων συνείδησιν ὅτι ἐξεπλήρωσε πιστῶς τὸ καθήκον του καὶ ὅτι ἔθεσεν ἑαυτὸν ἐν πάσῃ στιγμῇ εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τῆς Πατρίδος.

Τὴν προτεραιὴν τῆς δίκης. Ἐν δεῖπνον εἰς τὰς φυλακάς.

Τὴν παραμονὴν τῆς δίκης συνεκεντρώθη-μεν πάντες οἱ συνήγοροι τῶν κατηγορουμέ-νων εἰς τὰς φυλακάς τὸ ἀπόγευμα καὶ ἀπε-φασίσαμεν ὅπως δειπνήσωμεν ἐκεῖ μετ' αὐ-τῶν, ὅπως κανονίσωμεν τὴν ὑπεράσπισιν.

Ἐχει παραμείνει ἀνεξάλειπτος εἰς τὴν μνή-μην μου ἡ σκηνὴ ἐκείνη. Ἦτο ἀδύνατον νὰ φαντασθῇ τις, ὅτι ὅλος αὐτὸς ὁ πολιτι-κὸς κόσμος, ὁ ἐκπροσωπῶν ὅ,τι τίμιον, ὅ,τι εὐγενές, ὅ,τι ὑπέροχον εἰς πνεῦμα καὶ εἰς μόρφωσιν εἰς αἴσθημα πατριωτικὸν καὶ εἰς ῥώμην ψυχικὴν, εἰς ἀρετὴν καὶ ἦθος ὑπῆρ-χεν εἰς τὴν Ἑλλάδα, θὰ ἐξέλειπε μετὰ τινὰς ἡμέρας καὶ ὅτι Ἕλληνες θὰ συνελάμβανον τὴν ἀπόφασιν καὶ ἐκτέλεσιν τοιοῦτου ἀνο-σιουργήματος.

Τὸ δεῖπνον παρεσκευάσθη μετὰ πολλῆς ἐπιμελείας. Ὁ Γούδας, ἀεικίνητος πάντοτε, ἦτο ὁ ἐντεταλμένος μὲ τὴν φροντίδα αὐτὴν. Καὶ ἦτο πράγματι ἡ νοικοκυρὰ τῆς παρέας. Ἐφρόντιζε δι' ὅλα τὰ ἀναγκαῖα εἰς τὸ συσ-σίτιον. Ἐστρώθη μία μεγάλη τράπεζα καὶ γύρωθεν αὐτῆς παρεκάθησαν ὁ Γούναρης, ὁ Στράτος, ὁ Πρωτοπαπαδάκης, ὁ Στρατη-

γός, ὁ Μπαλτατζής, ὁ Θεοτόκης, ὁ Γούδας, ὁ Χατζηανέστης, ὁ Βοζίκης· ὡς ἐπίσης καὶ οἱ συνήγοροι Τσουκαλᾶς, Ρωμανός, Παπαληγούρας καὶ ἐγώ.

Κατὰ τὸ δεῖπνον ἐκράτει εὐθυμία. Εἰς τὴν ἀτμόσφαιραν μιᾶς αἰθούσης, ἣτις περιελάμβανε τὰς ἐκλεκτοτέρας φυσιογνωμίας τοῦ πολιτικοῦ κόσμου τῆς Ἑλλάδος εἶχε λησμονηθῇ ἐντελῶς ἡ λύσσα τοῦ πολιτικοῦ μίσους—ἣτις παρεσκεύαζε τοιοῦτον ἀποτρόπαιον ἔργον—μέσα εἰς τὴν γαλήνην καὶ τὴν ψυχικὴν ἡρεμίαν, τὴν ὁποίαν ἐσκόρπιζον αἱ φυσιογνωμίαι αὗται.

Καὶ εὐθὺς μετὰ τὸ δεῖπνον εἰς τὸ ἔργον. Ἡ τράπεζα μετεβλήθη ἀμέσως εἰς ἓν μεγάλον γραφεῖον. Ὁ Στράτος δεινὸς συλλέκτης παντὶς διπλωματικοῦ καὶ πολιτικοῦ ἐγγράφου, εἶχε μεταφέρει ἐκεῖ τὸ πολύτιμον ὄντως ἀρχεῖον του, ὅπερ ἦτο καὶ τὸ μόνον ὑπάρχον, διότι ὅλον τὸ ἀρχεῖον καὶ τὰ ἐγγράφα τοῦ Γούναρη εἶχε κατάσχει καὶ ἀποκομίσαι ἐκ τῆς οἰκίας του ἡ ἐπανάστασις, εἰδικῶς διὰ τὴν στερήσει τοῦτον πάσης ὑπερασπίσεως, ἀφοῦ ἐπιμόνως ἠρνήθη αὕτη μέχρ' ἐλθούσης τῆς δίκης νὰ ἐπιστρέψῃ τοῦτο, ἵνα ἐκεῖθεν ἀντλήσῃ οὗτος τὰ στοιχεῖα, ὅν εἶχεν ἀνάγκην πρὸς ἀπόκρουσιν τῆς κατηγορίας.

Τὸ ἀρχεῖον τοῦ Στράτου ἦτο πλουσιώτα-

τον. Ἀκαταπόνητος ἐν τῇ ἐργασίᾳ, εἶχεν ἀνέυρει ὅλα τὰ χρήσιμα διὰ τὴν υπερασπίσιν ἐγγράφα, τὰ εἶχε ταξινομήσει καὶ εἶχε καταστρώσει τὸ σχέδιον τῆς υπερασπίσεως. Ἐξ ἄλλου ὁ Γούναρης ἐξηπλωμένος εἰς τὴν κλίνην τοῦ Γούδα—διότι ἔχων τὰς πρώτας ἐκδηλώσεις τοῦ τύφου, ἡσθάνετο τὴν ἀνάγκην νὰ ἐξαπλωθῇ—ὕπνιόρρευεν εἰς ἑμὲ σημεῖωμα, περιλαμβάνον κεφαλαιωδῶς τὰ κύρια σημεῖα τῆς υπερασπίσεως. Καὶ τὸ σημεῖωμα τοῦτο ἀπέτέλεσε τὴν βάσιν, ἐφ' ἧς ἐστηρίχθη ἡ εὐρεία ἀνάπτυξις τῆς πολιτικῆς, ἣν ἠκολούθησεν ὁ ἀείμνηστος Γούναρης.

Εἰτα συνεζητήθη ἡ ἐνστάσις τῆς ἀναρμοδιότητος τοῦ Στρατοδικείου, ἐπὶ τῇ βάσει σχεδίου ὅπερ εἶχε συντάξει ὁ κ. Τσουκαλᾶς, ἀπεφασίσθη δὲ ὅπως μετὰ τὴν προφορικὴν ἀνάπτυξιν αὐτῆς ἐπιδοθῇ αὕτη εἰς τὸ δικαστήριον, διατυπωμένη ἐγγράφως.

Καὶ περὶ τὸ μεσονύκτιον ἐχωρίσθημεν ἵνα συναντηθῶμεν τὴν ἐπομένην εἰς τὴν Βουλὴν, ἣτις παρηκολούθησεν ἐν τῷ παρελθόντι ὅλους τοὺς θριάμβους τοῦ Γούναρη καὶ τοῦ Στράτου καὶ εἰς ἣν—κακῇ μοίρᾳ—ἐπρόκειτο νὰ ἐκτυλιχθῇ ἡ κυρία πρᾶξις τοῦ ἀπαισίου δράματος.

Σ. ΣΩΤΗΡΙΑΔΗΣ

Εἰς τὸ προσεχές: Ἡ διεξαγωγή τῆς δίκης.

ΕΞΟΤΕΡΙΚΗ ΕΒΔΟΜΑΣ

Ἡ ἀγγλικὴ δημοσία γνώμη, παρακολουθοῦσα μετ' ἀγρύπνου προσοχῆς τὴν ἐξέλιξιν τῶν ἐν Κίνα πραγμάτων, διατελεῖ ἐν πυρετώδει ἀναμονῇ. Δὲν πρόκειται βεβαίως περὶ ἀνησυχίῶν ἐκ προκαταβολικῆς ἀντιμετωπίσεως τοῦ κινδύνου ἀπειλοῦντος ἀμέσως τὴν ὑπόστασιν τῶν εὐρωπαϊκῶν κρατῶν καὶ τὴν καταστροφὴν τοῦ εὐρωπαϊκοῦ πολιτισμοῦ, ὡς ἐνασμενίζονται νὰ διακηρύττωσιν ἀπὸ τινος χρόνου ἐξημμέναι τινὲς φαντασίαι. Πρόκειται ὅμως περὶ προστασίας πολλῶν χιλιάδων ἀγγλικῶν οἰκογενειῶν διαδουσῶν ἐν Κίνᾳ καὶ περὶ ἀμύνειν ὑπὲρ τοῦ ἀγγλικοῦ γοήτρου.

Δὲν δυνάμεθα βεβαίως νὰ γνωρίζωμεν ἐπακριδῶς μετὰ τῶν υπερτετρακοσίων ἐκατομμυρίων ἰθαγενῶν κατοίκων πόσοι εἶνε οἱ ἀλλοεθνῆς. Ἐκ διαφορῶν ὅμως ἐνδείξεων δυνάμεθα νὰ φθάσωμεν εἰς τὸ συμπέρασμα ὅτι οἱ ὑπῆκοι Ἀγγλοὶ ἀποτελοῦν ἐν συνόλῳ ἀριθμὸν ὑπερδιπλασίον πάντων ἑμὸν τῶν ἄλλων ἀλλοεθνῶν ὑπηκόων. Εἶνε οὕτω προφα-

νὲς ὅτι ἡ Βρεττανικὴ Αὐτοκρατορία, ἡ κηδομένη καὶ τῆς ζωῆς ἐνὸς καὶ μόνου ἐκ τῶν ὑπηκόων τῆς ἐφ' ὅσον ἀπειλεῖται αὕτη παρὰ ξένης βίας, ἔχει σήμερον μέγα συμφέρον νὰ προστατεύσῃ τοὺς ἐν Κίνᾳ παμπληθεῖς ὑπηκόους τῆς, ἐξακολουθοῦσα οὕτω τὴν τήρησιν παμπάλαιου δόγματος συνυφασμένου πρὸς αὐτὴν τὴν ὑπόστασιν τῆς, ἀμυνομένη τοῦτέστιν ὑπὲρ διατηρήσεως αὐτοῦ τοῦ γοήτρου τῆς.

Εἶνε παλαιὰ ἀλήθεια ὅτι ἡ Βρεττανικὴ Αὐτοκρατορία κυβερνᾷ τὰς υπερθαλασσίους πτήσεις τῆς καὶ ἐπιβάλλεται καθ' ὅλον τὸν κόσμον οὐχὶ διὰ τῶν ὀλικῶν μέσων τῆς δυνάμεως τὴν ὅποιαν διαθέτει, ἀλλὰ διὰ μέσων ἡθικῶν, δι' ἐπιβολῆς ἀσκουμένης ἐπὶ τοῦ ἡθικοῦ τῶν λοιπῶν κατοίκων. Τί θὰ συμβῇ ἂν ἡ ἐπιβολὴ αὕτη πρόκειται νὰ ἐξασθενήσῃ εἶνε παντὶ εὐνόητον. Ἡ ὑπόστασις τῆς Βρεττανικῆς Αὐτοκρατορίας ὡς Κράτους Ἀποικιακοῦ θὰ κλονισθῇ οὐσιωδῶς καὶ ἡ κτήσις τῶν Ἰνδιῶν θὰ διατρέξῃ σοβαρώτατον κίν-

δυνον. Ἐὰν τὸ γόητρον τῆς Βρεττανικῆς Αὐτοκρατορίας μειωθῇ ἐν Ἀσίᾳ, εἶνε λίαν πιθανόν ὅτι θὰ σπεύσωσι νὰ ἐπωφεληθῶσιν τῆς εὐκαιρίας οἱ Ἰνδοὶ ἐθνικισταὶ καὶ νὰ ἐπιχειρήσωσιν ἀποτίναξιν τῆς Βρεττανικῆς κυριαρχίας κατὰ τρόπον ἀσυγκρίτως σοβαρώτερον ἢ τὴν πάσης προγενεστέρας ὁμοίας ἀποπείρας.

Εἶνε τοῖς πᾶσι φανερόν ὅτι ἡ Ἀγγλικὴ Κυβέρνησις λαμβάνει ἐσπευσμένως μέτρα ἐξαιρετικῆς ὧλως σημασίας. Ἐπὶ παραδείγματι δύναται νὰ τονισθῇ τὸ γεγονός ὅτι τὸ ἐν Μάτζα παρχμένον τμήμα Ἀγγλικῶν στρατοῦ, τὸ οὐδέποτε μέχρι τοῦδε διατεθὲν δι' ὑπερπόντιον ἐκστρατεῖαν, διετάχθη ἐπειγόντως νὰ μεταχθῇ ἐπὶ τόπου, ὡς ἐπίσης διετάχθη ἡ ἐσπευσμένη αὐτόσε μεταγωγὴ πάσης διαθεσίμου Ἀγγλικῆς φρουρᾶς ἀλλοχοῦ ἐδρικομένης. Ἀλλ' ἐν τῇ τοιαύτῃ τυγχάνει ἡ σπουδὴ τῆς Ἀγγλικῆς Κυβερνήσεως, αἱ μᾶλλον ἐνδιαφερόμεναι ἐκ τῶν λοιπῶν, ἥτοι ἡ Βορειοαμερικανικὴ καὶ Ἰαπωνικὴ δεικνύουσιν ἐπὶ τοῦ προκειμένου χαρακτηριστικὴν ἀπάθειαν. Ἐκ τῶν μέχρι τοῦδε ὑπαρχουσῶν πληροφοριῶν διαφαίνεται ὅτι οὕτε ἡ Κυβέρνησις τῆς Βασιλικῆς οὕτε ἡ Κυβέρνησις τοῦ Τόκιο ἐπιθυμῶσι νὰ συνεργασθῶσι μετὰ τῆς Βρεττανικῆς Κυβερνήσεως πρὸς ἀνατροπὴν τοῦ σινικοῦ κινδύνου, ὅστις μ' ὅλα ταῦτα θεωρεῖται κοινῆς σημασίας καὶ διὰ τὰς τρεῖς ταύτας Μεγάλας Δυνάμεις. Εἶνε προφανὲς πόσον σοβαρὰ εἶνε ἡ πληροφορία αὕτη. Ἀλλ' ἔνεκα τῆς σοβαρότητος ἀκριβῶς αὐτῆς δέον νὰ προσέξωμεν ἰδιαιτέρως εἰς τὴν ἐκτίμησιν αὐτῆς ὅπως ἀποκτήσωμεν ἀκριβῆ τινα ἰδέαν κατὰ τὸ δυνατόν, περὶ τῆς σημερινῆς θέσεως τῶν πραγμάτων.

Δυνάμεθα ἄνευ σπουδῆς τινος κρίνοντες, νὰ θεωρήσωμεν ὅτι ἡ πληροφορία αὕτη δὲν ἀναφέρει ἀπόφασιν τελικὴν τῶν ἐν λόγῳ δύο

κυβερνήσεων, καὶ διὰ πολλοὺς μὲν ἄλλους λόγους, ἀλλὰ κυρίως διότι ἡ ἐν Κίνᾳ κατάστασις μὴ διαμορφωθείσα ὀριστικῶς, ἀποκλείει τὴν λήψιν τελικῶν ἀποφάσεων. Ἡ Βορειοαμερικανικὴ καὶ ἡ Ἰσπανικὴ κυβερνήσις ἀγρύπνως παρακολουθοῦσιν τὴν κατάστασιν, κρατῶσιν ἀφ' ἐνὸς στάσιν ἐφεκτικὴν καὶ ἀφ' ἑτέρου διαδηλοῦσιν ὅτι προτίθενται καὶ ἐν τῷ μέλλοντι νὰ τηρήσωσι πᾶσαν δυνατὴν αὐτοτέλειαν εἰς τὰς ἐνεργείας τῶν. Δὲν εἶνε ἀπίθανον ν' ἀποφασισθῇ καὶ αὐριον ἴσως κοινὴ συνεργασία. Ἡ πληροφορία ὅθεν περὶ μὴ συνεργασίας τῶν ἐνδιαφερομένων τριῶν Δυνάμεων δέον νὰ θεωρηθῇ ὡς ἐνέχουσα ἀπολύτως προσωρινὸν χαρακτῆρα.

Ὅσον ἀφορᾷ τὰ ἐν Κίνᾳ τελούμενα αἱ ἐπ' αὐτοῦ ὑπάρχουσαι πληροφορίες προέρχονται πᾶσαι ἐξ Ἀγγλικῶν πηγῶν. Ὑπάρχουσι βεβαίως καὶ Ρωσικῶν πηγῶν πληροφορίες, ἀλλ' αὗται δὲν δύνανται νὰ θεωρηθῶσιν ἀξιόπιστοι. Ἐκεῖνο τὸ ὅποτον γνωρίζομεν ἐπὶ τοῦ προκειμένου εἶνε ὅτι ἡ Κυβέρνησις τῆς Καντώνος, διαθέτουσα ἀκμαῖον στρατόν, δεικνύει ὅτι κατέχει ἀπείρους δυνάμεις πρὸς ἐπικράτησιν. Δέον ἐπίσης νὰ προστεθῇ ὅτι ὑφίσταται ἰσχυροτάτη ὠθησις ἀπὸ μέρους τῆς Σοβιετικῆς Κυβερνήσεως ἀσκουμένη παντοιοτρόπως ἐν Κίνᾳ ὡς καὶ παροχὴ παντοειδῶς πολεμικοῦ ὀπλοῦ. Ἡ Ρωσικὴ προπαγάνδα, ἐντόνως διεξαγομένη, στρέφεται κυρίως ἐναντίον τῆς Ἀγγλικῆς ἐπιρροῆς τὴν ὅποιαν παντοιοτρόπως προσπαθεῖ νὰ κλονίσῃ. Δύναται οὕτω ἄνευ ὑπερβολῆς νὰ γράφῃ ὅτι ἐν Κίνᾳ μάχεται ἡ λῆξις τινος νὰ γράφῃ ὅτι ἐν Κίνᾳ μάχεται ἡ Ρωσσία πρὸς τὴν Ἀγγλίαν, τὴν φυσικὴν τῆς ἐχθράν, καὶ ὅτι τῆς διαμάχης ταύτης ἐπωφελεῖται κατ' ἀναγκαίαν συνέπειαν ὁ σινικὸς ἐθνικισμός.

PROBUS

ΕΞΟΤΕΡΙΚΗ ΕΒΔΟΜΑΣ

28 Ἰανουαρίου 1927

Ἡ λανθάνουσα κρίσις διὰ τὴν θύειν τῆς Οἰκουμένης Κυβερνήσεως ἐξεδηλώθη ἐπισημαντικῶς κατὰ τὴν παρελθούσαν Πέμπτην, ὅτε τὸ ὑπουργικὸν Συμβούλιον συνήλθε διὰ νὰ ἀποφασίσῃ ἐπὶ τοῦ ζητήματος τῶν δελτίων τοῦ Ἀ' Σώματος Στρατοῦ.

Ἡ κυβερνήσις ἔχουσα ὅπ' ὀψις τῆς τὴν ἐκδοσὶν τοῦ στρατηγικοῦ κ. Παπαθανασίου περὶ τῶν ἀναγκῶν, ἃς οὗτος διετάχθη νὰ ἐνεργήσῃ διὰ τὴν κυκλοφορίαν τοιοῦτων

δελτίων, συνεζήτησε τὰ πορίσματα αὐτῆς εἰς ὑπουργικὸν Συμβούλιον, συνελθόν εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ κ. Καφαντάρη, ἀδιαδεικνύοντος.

Τὸ ὑπουργικὸν Συμβούλιον ἠσυχολήθη εὐθέως ἐπὶ τοῦ κειμένου τῆς ἐκδόσεως καὶ ἐξήτασε τὰ ἀναπεράσματα αὐτῆς, ἵνα καταλήξῃ εἰς ἀποφάσεις. Ἐκεῖνο τὸ ὅποτον καταδείχθη ἐκ τῆς ἐκδόσεως ταύτης τοῦ κ. Παπαθανασίου εἶνε λίαν σαφὴς πιστοποίησις τῆς ποιοτικῆς καὶ τῶν σκέψεων τῶν

άνωτάτων αξιωματικών του στρατού, οίτινες, άναμιχθέντες επί τόσον χρόνον εις την πολιτικήν κίνησιν της χώρας, έπαισαν να σκέπτονται στρατιωτικώς και πειθαρχικώς αλλά εργάζονται και κινούνται εν πολιτικῷ περιβάλλοντι, προβαίνοντες εις κρίσεις περί της γενικής πολιτικής και θεωρούντες αυτούς άρμοδίους ν' αποφαινώνται επί πολιτειακών και πολιτικών ζητημάτων, τα όποια κατά κεκτημένην πλέον έξιν θεωρούνσιν ως αναγόμενα εις τον κύκλον της στρατιωτικής των άρμοδιότητος. Διότι ή έκθεσις του κ. Παπαθανασίου, όχι μόνον «άνευλαβής» προς την κυβέρνησιν και τον κ. ύπουργόν των Στρατιωτικών εκρίθη, αλλά έξήλθε και του σκοπού της, ασχοληθείσα επί θεμάτων, έφ' όν δεν εκλήθη να δώση γνώμην ο αξιωματικός εις όν άνειέθη ή διεξαγωγή τυπικών ανα κρίσεως.

Κατά την έκθεσιν του κ. Παπαθανασίου ο αξιωματικός κ. Θεοδοσόπουλος έχει φανερήν ύπηρεσίαν να συλέγη πληροφορίας πολιτειακάς και γενικάς, ως και ο άπιτελάρχης του Σώματος κ. Αναγνωστόπουλος, ή εϋθύνη των δέ μόνον άνακύπτει εκ μόνου του γεγονότος ότι απέστειλαν τα δελτία των πληροφοριών, χωρίς να έξελέγουν αυτάς και συνεπεία ψυχολογικού κλονισμού εκ της φήσεως των πληροφοριών τούτων επελθόντος. Έν συμπεράσματι δέ ο κ. Παπαθανασίου αποφαινέται ότι «ο ταγματάρχης Θεοδοσόπουλος διατελών υπό το κράτος των ως άνω ψυχολογικών έντυπώσεων, έξ ιδιοσυγκρασίας εύπιστος και άφελώς ενεργήσας υπέπεσεν εις το σφάλμα της μετάδόσεως ανακριβών πληροφοριών διά της ύπηρεσιακής όδοϋ και το παράπτωμα του καθίσταται τοσοϋτο μάλλον σοβαρότερον, προκειμένου περί φημών διγυνοδών ώρισμένα μέλη της κυβέρνησεως καταστάς ούτω πειθαρχικώς ύπόλογος. Έλεγκτέον έπίσης θεωρώ και τον επιτελάρχην του Σώματος συνταγματάρχην Αναγνωστόπουλον, όστις ως μάλλον πεπειραμένος έδει να διακρίνη το άναρμοστον κοινοποιήσεως φημών τοσαύτης άφελείας.

Πάντως άμφότεροι οϋδόλως προδίδοντο να θέξωσι το έργο της Οικουμενικής κυβέρνησεως οϋτε το αποτελούντα αυτήν μέλη. Ο διοικητής του σώματος στρατού δεν δύναται να θεωρηθῇ υπεύθυνος δι' ύποθέσιν ύπηρεσιακάς είσαχθείσαν και εις ήν οϋδεμίαν σημασίαν απέδωκεν.

Το άδίκημα της ύποκλοπής και δημο-

σιεύσεως άπορρήτων έγγραφών του στρατού εις τον τύπον, μη άποτελέσαν άντικείμενον έρεϋνης της παρουσίας έξειάσως επαφίεται εις την έκτίμησιν του κ. ύπουργού επί των Στρατιωτικών.

Έκ της όλης έρεϋνης και μελέτης της παρουσίας ύποθέσεως προκύπτει αϋτομάτως και το άκόλουθον συμπέρασμα της γενικής καταστάσεως της χώρας οϋτινος ή σπουδαίτης καθιστά επιτακτικήν την αναγραφήν εις το παρόν πόρισμα.

Έφ' όσον το πολιτειακόν ζήτημα της χώρας παραμένει έκκρεμές δημοιουργεί τοϋτο κατάστασιν έκτάκτου κρισιμότητος και άτμόσφαιραν πλήρη καχυποψιών και ύπονοιών, πάσα δέ κίνησις εκ της μιᾶς ή της έτέρας παρατάξεως παρεξηγείται και προκαλεί άνάλογον τάσιν προς άμυναν της έτέρας, πλείστα δέ χρήσιμα εις την πολιτείαν άτομα είτε της μιᾶς είτε της έτέρας μερίδος, πίπτουσι θύματα της καταστάσεως, ήτις δεν αποκλείεται να παρουσιάσῃ επικίνδυνα άπρόοπτα. Οί μόνον έπωφελούμενοι εκ της καταστάσεως ταύτης είνε οί προσπαθούντες να ίκανοποιώσι τα άτομικά των συμφέροντα αλιεύοντες εις θολά ύδατα».

Έκ των συμπερασμάτων τούτων καταδηλοϋται ότι ο στρατηγός κ. Παπαθανασίου όχι μόνον έχει γνώμην επί των πολιτικών και πολιτειακών ζητημάτων, ήν δεν εκλήθη να εκφέρη, αλλά φρονεί ότι ύπάρχει και «άδίκημα» εκ μέρους του αξιωματικού, όστις έδωκε προς δημοσίευσιν τα δελτία πληροφοριών και ύποδεικνύει οϋτος εις τον κ. ύπουργόν των Στρατιωτικών την τιμωρίαν τον.

Υπό τιαύτας συνθήκας το ύπουργικόν Συμβούλιον δεν συνεφώνησεν εις την επιβληθησομένην τιμωρίαν τόσον εις τους αξιωματικούς, όσον και εις τον Διοικητήν του Α' Σώματος στρατηγόν κ. Κ. Μανέτιαν. Αί συνεννοήσεις μεταξύ των ύπουργών έξηκολούθησαν καθ' όλην την ήμέραν, επεγένθη δέ και ο κ. Ζαΐμης προς άρσιν των διαφωνιών και έξεύρεσιν τρόπου διευθετήσεως της κρίσεως. Το Λαϊκόν κόμμα συνελθόν εις την Βουλήν την Πέμπτην άπεφάσισε να επιμείνῃ εις την απομάκρυνσιν του κ. Μανέτια, έδέχθη δέ μόνον ν' αναβάλῃ την συζήτησιν εν τη Βουλῇ, επί της σχετικής έπερωτήσεως του κ. Ι. Ράλλη, πεισθέντος και τούτου να ζητήσῃ την άναβολήν αυτής. Αί επακολουθήσαναι συσκέψεις των άρχηγών των κομμάτων εν τη Βουλῇ δεν κατέληξαν εις συμφωνίαν, διότι οί Βενιζελικοί

άρχηγοί επιμένουν να επιπληχθῇ μόνον ο κ. Μανέτιας, οϋχι δέ και ν' άποχωρήσῃ της διοικήσεως του Α' Σώματος. Το κόμμα των Έλευθεροφρόνων φρονεί ότι «ή μεταξύ των δύο πολιτικών στρατοπέδων ύφισταμένη διχογνωμία ως προς την εφαρμογήν των προαποφασισθέντων δια την ομαλότητα μέτρων, ενισχυθείσα έσχάτως εκ της έμφανούς διαθέσεως του ενεργήσαντος τας ανακρίσεις αντιστρατήγου κ. Παπαθανασίου όπως συγκαλήνῃ ώρισμένον κύκλον ύπευθύνων, κρίνονται ως γεγονότα θέματα εν άμφιβολῳ αϋτο το κύρος της Οικουμενικής κυβέρνησεως. Έκτός τούτου ή διαφανομένη άπροθυμία των δημοκρατικών άρχηγών ν' άποδεχθόν, συγκεκριμένως επί του στρατιωτικού ζητήματος, διατυπωθείσας βξιώσεις πηγαζούσας έξ αϋτού του σκοπού τον όποιον οφείλει να επιδιώξῃ ή Οικουμενική κυβέρνηση, δημοιουργεί καίτοι διατηρούσαν ολόκληρον τον πολιτικόν κόσμον και ιδιαιτέρως τον αντιβενιζελικόν εις διαρκή άνησυχίαν, αντικατοπτριζομένην εις πάσαν κυβερνητικήν ενεργείαν.

Κατά τους αϋτους ως άνω κύκλους, ή άποδείχθεισα και δια της έκθέσεως εϋθύνη του διοικητού του Α' Σώματος Στρατού επιβάλλει εις τα εν τη κυβέρνησει αντιβενιζελικά κόμματα το καθήκον, όπως αξιώσουν από κοινού την τιμωρίαν αϋτού, άδιαφόρως προς πάσαν αντίθετον τυχόν διάθεσιν άνευ θύμων παραγόντων.

Επί του τελευταίου τούτου το θέμα των Έλευθεροφρόνων μη άφιστάμενον των άνωτέρω αντιλήψεων, θα καταβάλῃ και νῦν πάσαν προσπάθειαν όπως εν τῷ συμφέροντι της διατηρήσεως της Οικουμενικής έξευρεθῇ λύσις, ή όποια, ίκανοποιούσα και τα δύο μέρη, θα είνε εν ταύτῳ και σύμφωνος προς την άρχήν, έφ' ής εστιγείχθη ή ανάγκη του σχηματισμοϋ της Οικουμενικής κυβέρνησεως, της πλήρους δηλαδή άποκαταστάσεως του κοινοβουλευτικού πολιτεύματος και της ομαλότητος εν τη Χώρα».

Μένει ἤδη να κανονισθῇ ή στάσις των δημοκρατικών κομμάτων, των όποιων οί βουλευται άπεφάσισαν να συνέλθουν εις σύσκεψιν και να λάβουν αποφάσεις.

Όσαύτως και του Λαϊκού κόμματος ή στάσις, ή τόσον άλλοτε έμμονος και άλλοτε συμβιβαστική προκαλεί την δυσφορίαν μεταξύ των μελών της Οικουμενικής, διότι είνε άδύνατον να προχωρήσῃ το έργο της υπό το κράτος άμφιβολίας και όριστικών λύσεων και κατευθύνσεων.

Συγχρόνως οί στρατοκρατικοί «παράγοντες» δεν έπαισαν δρώντες και κινούμενοι και τοϋτο κατεδείχθη εκ των δηλώσεων του κ. ύπουργού των Ναυτικών περί συσκέψεων αξιωματικών εις την οικίαν του κ. Κολιαέση και περί άλλων ενεργειών αϋτών. Αέν είνε άσχετος έπίσης προς την όλην ταύτην άνωμαλίαν και ή ληφθεΐσα από φασίς υπό του ύπουργικού Συμβουλίου περί μεταφοράς του εις τας φυλακάς «Αβέρωφ» κρατουμένου κ. Παγκάλου και ή φυλάκισις του εις το Ίτζεδίν. Συγχρόνως άπεκαλύφθη ότι οί περί τον κ. Κορυδύλην αξιωματικοί περιφέρουν προς ύπογραφήν πρωτόκολλα, να σώσουν δήθεν το Πολίτευμα από νέαν επιβουλήν των παγκαλικών αξιωματικών και από τας ύπονομεύσεις των βασιλοφρόνων! Χαρακτηριστική είνε οϋτως και ή άρνησις του Αρχηγείου της Χωροφυλακής να έγκρίνῃ μεταβολάς αστυνομικών εν τη πρωτεύουσα και ή εκ τούτου υποβληθεΐσα παραίτησις του Λιευθυντού της Αστυνομίας κ. Αηδούλη. Οϋτως ή όλη έσωτερική κατάστασις δεν έπαισεν έγκυμονούσα κινδύνους, περί τούτων δέ έγράφησαν και εις τον ξένον τύπον πληροφορίες, τας όποιας το ύπουργείον των Έξωτερικών ήραγκάσθη να διαψεύσῃ δι' ανακοινωθέντος του Αθηναϊκού Πρακτορείου.

Η μετάδοσις του κ. ύπουργού των Έσωτερικών εις Θεσσαλονίκην δεν ήτο άσχετος προς το ζήτημα της αϋτοδιοικήσεως, του όποιου ή εφαρμογή απαιτεί 80 εκατομμύρια. Συγχρόνως ο Διοικητής της Έδνης της Τροπέζης άνεχώρησεν εις Ηαρισόνος και Λονδόν δια το ζήτημα των χρεών με την Αγγλίαν και το νέον δάνειον, συνεζίζεται δέ και ή εργασία της Βουλής επί του νέου Συναγματος και αι συζητήσεις περί του θεσμοϋ της Γερουσίας. Εις την Βουλήν κατετέθη και πρήξιμα άνωρύσεως των διδασκαλικών μεταβολών των ενεργηθειών επί της δικαιοσύνης.

ΙΣΤΟΡΙΑ ΓΟΥΝΑΡΗ

Χάριν εκείνων, οϋτινες έπιθυμούν την άπόκτησιν των προηγούμενων φυλλαδίων της «Πολιτικής Ιστορίας του Α. Γούναρη», τα γραφεία της «Νέας Έποχής» Σταθίου 24 παρέχουν ταϋτα μόνον προς δύο δραχμάς έκαστον.

ΟΙΚΟΝΟΜΟΛΟΓΙΚΗ ΕΒΔΟΜΑΣ

Εἰς μακρὰν συνέντευξίν του ἐν τῇ «Πολιτείᾳ» τὴν 23ην τρέχοντος, ὁ Διοικητὴς τῆς Ἑθνικῆς Τραπεζῆς τῆς Ἑλλάδος κ. Ἀλέξανδρος Διομήδης ἐκθέτει τὰς ἀπόψεις αὐτοῦ περὶ τῶν οἰκονομικῶν τῆς Ἑλλάδος καὶ τῆς οἰκονομικῆς ἀνορθώσεως αὐτῆς, ἐπ' εὐκαιρίᾳ τῆς ἀναχωρήσεώς του τὰς ἡμέρας ταύτας εἰς Λονδίνον, ὅπως παρασκευάσῃ τὸ ἔδαφος τῆς οἰκονομικῆς ἀνασυγκροτήσεως τῆς χώρας διὰ δανείων, καὶ δι' ἐνισχύσεως τῶν παραγωγικῶν τῆς Ἑθνικῆς Τραπεζῆς κλάδων.

Ὁ κ. Διομήδης ἀνέκρινε εἰς τοὺς παράγοντας ἐκείνους τῆς συγκρούσεως Ἑλλάδος, οἱ ὅποιοι δὲν κατατοπίζονται ἀπὸ τὸ σημεῖον τῆς αἰσιοδόξου προβλέψεως οὐδὲ ἐν μέσῳ τῶν μεγαλειτέρων δοκιμασιῶν καὶ χειλασμῶν, δικαιωθείς μέχρι τοῦδε ἐν ταῖς αἰσιοδόξαις προβλέψεσιν αὐτοῦ, ἀπὸ τῆς συμφορᾶς τοῦ 22, διὰ τὸ μέλλον τῆς χώρας, ὡς καὶ ὅσον ἀφορᾷ τὰς πρωτοβουλίας καὶ νολιμῶν ἀναμίξεις τῆς Ἑθνικῆς Τραπεζῆς κατὰ τὴν περίοδον τῆς ὑπ' αὐτοῦ διοικήσεως τῆς εἰς ἔργα ἐνισχύσεως τῆς παραγωγῆς τῆς χώρας καὶ τῆς ἐκπολιτιστικῆς ἐν αὐτῇ κινήσεως. διαγράφει ἀληθῶς εἰς τὰς ἀνωτέρω ἀναικούνσεις αὐτοῦ καθαρῶτα καὶ ἀντικειμενικῶτα τὰ τῆς οἰκονομικῆς θέσεως καὶ τῆς οἰκονομικῆς ἐξελίξεως τῆς Ἑλλάδος, ἀλλὰ καὶ καθορίζει ἀπεριφράστως καὶ θεμελιωδῶς τοὺς ὁρους τῆς οἰκονομικῆς ἀναστάσεως τῆς Ἑλλάδος, ὅπως καὶ τὰ κεφάλαια καὶ τὰς ἀπώψεις αὐτῆς. Αἱ γνώμαι τοῦ ἰδύνοντος τὸ ἀνώτατον πιστωτικὸν ἴδρυμα τῆς χώρας, τοῦ ὁποίου ἡ τύχη καὶ ἡ πρόδοος εἶναι πλέον ἀρρήκτως συνδεδεμένοι μετὰ τὴν τύχην καὶ τὴν πρόδοον τοῦ Κράτους καὶ τῆς χώρας, ἐμφανίζονται εἰς τὴν δημοσιότητα καθ' ὃν χρόνον πρόκειται νὰ ἀπέλθῃ εἰς τὸ μεγαλειέτερον οἰκονομικὸν κέντρον τῆς Εὐρώπης, ὅπως καταβάλλῃ ἐσχάτην προσπάθειαν διὰ τὴν οἰκονομικὴν ἀνάρρωσιν καὶ ἰσορροπίαν τοῦ τόπου, ἥτις εἶναι σημεῖον ἢ μόνον βάσις καὶ ἀφετηρία καὶ πάσης ἄλλης εὐδίας αὐτοῦ, αἱ γνώμαι αὗται, λέγομεν, τοῦ κ. Διομήδου τῆς Ἑθνικῆς Τραπεζῆς, κοινοποιούμεναι κατὰ τὴν ἐξαιρετικὴν ταύτην περίστασιν, δὲν δύνανται νὰ θεωρηθῶσιν ὡς ἀπλή ἐμφανίσεις γνώσεων καὶ γνώμων, ἐκ τῶν διακοσμουσῶν καὶ πληρουσῶν συνήθως τὰ κενὰ τῶν ἐφημερίδων. Δὲν δύνανται νὰ θεωρηθῶσιν οὐδόλως ὡς τοιαῦται, ἀλλὰ νὰ ἐκληφθῶσιν ὡς εἰκονίζουσαι τὴν ὅλην σημερινὴν Ἑλληνικὴν πραγματικότητα, ὅσον καὶ ὡς ἐμφανίζουσαι τὰς περὶ αὐτῆς ἀντιλήψεις καὶ κρίσεις τῶν ἰσχυρῶν καὶ σημαντικῶν ἐκείνων κύκλων τοῦ ἐξωτερικοῦ, παρὰ τῶν ὁποίων καὶ μόνον ἀναμένεται σήμερον ἡ οἰκονομικὴ πείρασις καὶ ἀναγέννησις τῆς Ἑλλάδος, τοῦτέστιν ἡ ὅλη περίστασις καὶ ἀναγέννησις αὐτῆς. Διότι καὶ ὁ μὴ γνωρίζων ἐτι τὴν παραοικονομικὴν προκαταρκτικὴν ἐργασίαν τῆς Οἰκονομικῆς Κυβερνήσεως, πρὸς ἀνάσυνθαι τῶν ἐρειπίων. εἰς τὰ ὅποια μετέβαλε τὴν χώραν ἡ παγκόσμιος δικτατορία καὶ ἡ ἐλεθρική μανία τοῦ στρατοκρατοῦ, θὰ ἦτο πολὺ ἀπλοῦς ἐὰν ἤθελε πιστεύσει, ἐτι θὰ ἀπῆρχετο σήμερον εἰς Λονδίνον διὰ μεγάλως ριζικῆς οἰκονομικῆς

συνεννοήσεως ὁ κ. Διομήδης ἐὰν δὲν εἴχε προηγηθῇ ἡδη ἐξομαλυντικὴ ἐπ' αὐτῶν προσεννόησις μεταξὺ τῶν οἰκείων κύκλων τοῦ ἐξωτερικοῦ καὶ τῶν παρ' ἡμῖν ἀρμοδίων, κατὰ τὴν ὑποίαν διεγράφησαν καὶ οἱ γενικοὶ ὅροι τῆς ἑξῶθεν ἀποτελεσματικῆς οἰκονομικῆς ἐνισχύσεως τοῦ Κράτους καὶ τῆς χώρας ἡμῶν. Καὶ οἱ ὅροι οὗτοι περιλαμβάνουσι καὶ ἄλλας σημαντικώτατας ἀπώψεις τῆς θέσεως καὶ τοῦ προβλήματος τῆς Ἑλλάδος σήμερον, ἀπώψεις ἀναγομένης εἰς τὴν βαλκανικὴν καὶ τὴν ἐν γένει ἐξωτερικὴν πολιτικὴν αὐτῆς, καὶ ἰσχύουσι διὰ τὰς ἀπώψεις ταύτας ὅσον ἀκριβῶς θὰ ἰσχύωσι καὶ διὰ τὴν οἰκονομικὴν ἀποψιν, ἐὰν ἐξασφαλισθῶσι καὶ τηρηθῶσι, ὡς μὴ θεωρηθῇ δὲ οὐδόλως ὡς ὑπερβασία γνώμης ὁ ἰσχυρισμός, ὅτι ἡ ἀναχώρησις τοῦ κ. Διομήδους εἰς Λονδίον εἶναι ἄμεσος καὶ ταχὺς ἀντικτυπος τῆς τελευταίας ἐπικοινωνίας τῆς Ἑλλάδος μετὰ τῆς Ἀγγλίας, διὰ τοῦ ταξιδίου τοῦ Ὑπουργοῦ τῶν Οἰκονομικῶν τῆς τελευταίας ταύτης μέχρ' Ἀθηνῶν...

Ὁ κ. Διομ. τῆς Ἑθ. Τραπεζῆς τῆς Ἑλλάδος, λοιπόν, ἐντολοδόχος τῆς Τραπεζῆς, τοῦ Κράτους, τῆς χώρας καὶ τῆς προσφυγικῆς ὑποθέσεως κατὰ τὴν μετάβασιν του ταύτην εἰς Λονδίον, τονίζει πρωτίτως ἐν τῇ δημοσιευθείσῃ εἰς τὴν «Πολιτείαν» συνέντύνει του, ὅτι ἀπαράιτος προϋπόθεσις διὰ τὴν ὁμαλὴν ἐξέλιξιν τῆς οἰκονομικῆς ἀνορθώσεως τῆς Ἑλλάδος εἶναι ἡ ἀδιατάρακτος παράστασις τῆς πολιτικῆς εὐρυθμίας. Καὶ ἐν συναφείᾳ, λέγει, ὅτι δυσχερῆστατον σημεῖον τῆς οἰκονομικῆς ἡμῶν ἀνορθώσεως, τὸ πρῶτον ὡς θεμελιώδες βῆμα, ἀνευ τοῦ ὁποίου πᾶσα ἄλλη προσπάθεια καὶ θυσία εἶναι ματαία, εἶναι ἡ ἀποκατάστασις ἰσορροπίας εἰς τὰ δημόσια οἰκονομικά, ἥτοι ἡ ἰσοσκελίσις τοῦ προϋπολογισμοῦ, μετὰ τὴν ὁποίαν πρέπει νὰ ἐπιδιωχθῇ ἡ εὐρυθμία τοῦ νομισματικοῦ ζητήματος, δυναμένη νὰ κατορθωθῇ διὰ τοῦ ἀνοίγματος ἐπαρκoῦς ἀριθμοῦ πιστώσεων ἐν Ἀγγλίᾳ πρὸς σταθεροποίησιν τοῦ συναλλάγματος, ἡ πραγματοποίησις τραπεζικῶν πιστώσεων, ἀπραγματοποιήτων ὅμως ἀνευ τῆς ἰσοσκελίσεως τοῦ προϋπολογισμοῦ, τοῖς, εἶναι καὶ ἡ μόνον δυναμένη νὰ ἐξασφαλίσῃ νέον προσφυγικὸν δάνειον καὶ ἄλλα δάνεια διὰ τὴν ἐκτέλεισιν παραγωγικῶν ἔργων ἐν τῇ χώρᾳ. Τὸ ἀρρήκτως λοιπὸν ἀλληλένδετον τῆς ἀποτελεσματικῆς καὶ ἐπωφελοῦς ἑξῶθεν οἰκονομικῆς ἐνισχύσεως τῆς Ἑλλάδος ὡς Κράτος, ὡς χώρα, ὡς ἀνορθώσεως ἀκόμη ἀπὸ τὴν πληγὴν τῆς προσφυγικῆς συμφορᾶς, τὸ γεγονός, ὅτι ἡ οἰκονομικὴ ἐνίσχυσις τῆς Ἑλλάδος παρὰ τῆς Εὐρώπης εἶναι σήμερον συναρπαστὴ καὶ πρὸς τὴν ἐξωτερικὴν τύχην αὐτῆς, καὶ τὸ ὅτι καὶ ἑξῶθεν καὶ ἐσωθεν τίθεται ὡς ἀπόλυτος καὶ ἀπαραίτητος ὁρος πάσης βελτιώσεως τῆς ἐσωτερικῆς καὶ ἐξωτερικῆς θέσεως αὐτῆς ἡ παράστασις καὶ ἐξασφάλισις τῆς ἐπιτευχθείσης τέλος κατ' ἀρχὴν πολιτικῆς εὐρυθμίας καὶ ἡσυχίας, ὡς ἀνοίξῃ τοὺς ὀφθαλμοὺς ἐκείνων, οἵτινες καὶ σήμερον ἀκόμη φιλοδοξοῦσι τὸν τίτλον τοῦ νεκροθάπτοντος πατρίδος τῶν πρὸς κορεσμόν ταπεινῶν πατῶν καὶ δοξομανίας, διὰ τῆς δημιουργίας νέων πολιτικῶν ἀνωμαλιῶν ἐν τῇ χώρᾳ. Ἡ προσιδο-

ποιητικὴ συνέντευξις τοῦ κ. Διομ. τῆς Ἑθνικῆς Τραπεζῆς ὡς ἀρτυρήσις καὶ ὡς σωφρονιστὴς τέλος αὐτοῦς, πρὸ τοῦ ἀναγκασθῆναι δ' αὐτοὺς νὰ τοὺς χαρκτηρίσῃ ὡς νέους Ἐπιόλους.

ὑπὸ τῶν Ἑταιρειῶν Ἠλεκτρισμοῦ καὶ Μεταφορῶν ἀνακοινούνται τὰ ἀκόλουθα :

«Ἀπὸ τινων ἡμερῶν συστηματικὴ προσπάθεια καταβάλλεται ὅπως παρασυρθῶσιν εἰς ἀγῶνα κατὰ τῆς συμβάσεως ἠλεκτρισμοῦ διάφοροι ἐπαγγελματικαὶ τάξεις καὶ πρὸς τοῦτο διασπείρονται ἐντελῶς ἀνυπόστατοι πληροφροί.

Πρὸς ἀναίρεσιν αὐτῶν αἰσθανόμεθα τὴν υποχρέωσιν νὰ δηλώσωμεν :

Αὐτὸν «ὅτι εἶναι καθ' ὅλον κληρίαν ἀνακριβές, ὅτι τὰ νῦν λειτουργοῦντα αὐτοκίνητα λεωφορεῖα πρόκειται ν' ἀποσυρθῶσιν τῆς κυκλοφορίας. Κατὰ τὴν υπογραφείσαν σύμβασιν, θὰ ἐξακολουθήσουν ἐργαζόμενα ὑπὸ τοὺς ἰδίους ὡς καὶ σήμερον ὅρους ἐπὶ μίαν τριετίαν. Ἀλλὰ καὶ μετὰ τὴν παρέλευσιν τῆς τριετίας θὰ δύνανται πάλιν νὰ ἐργάζωνται ἐλευθέρως ὅπου δὲν ὑπάρχωσι τροχιοδρομικὰ καὶ γραμμὰ. Τέλος δὲ θὰ ἐργάζωνται ἀκόμη καὶ ἐκεῖ ὅπου ὑπάρχουν τοιαῦτα, μετὰ ἀναλογίαν ἥτις δύνανται νὰ φθάσῃ 40 αὐτοκίνητα ἐπὶ 100 ἀμαξῶν τροχιοδρομικῶν καὶ αὐτοκινήτων τῆς Ἑταιρείας. Ἀρα δὲν πρόκειται νὰ γίνῃ ἀποκλεισμός τῶν ἰδιωτικῶν αὐτοκινήτων λεωφορείων καὶ αἱ σχετικαὶ διαδόσεις εἶναι ὅλως ἀνακριβεῖς.

Βον) Ἐπίσης ἀνακριβεῖς καὶ ἀνυπόστατοι εἶναι αἱ διαδόσεις, κατὰ τὰς ὁποίας οἱ ὀδηγοὶ αὐτοκινήτων καὶ οἱ εἰσπράκτορες πρὸκειται νὰ χάσουν τὴν ἐργασίαν των. Ἐκτὸς τοῦ ὅτι ἡ σύμβασις προνοεῖ ὅπως τὸ προσωπικὸν τοῦτο τῆς ἐταιρείας μεταφορῶν ἀποτελεῖται μόνον ἀπὸ Ἑλλήνων, ἀλλὰ καὶ ἡ πρόθεσις αὐτῆς τῆς ἐταιρείας εἶναι νὰ προσλάβῃ ἀποκλειστικῶς ἑλληνικὸν προσωπικόν, ἐκλέγουσα ἐμπέλους ὀδηγοὺς καὶ εἰσπράκτορας. Συμφέρον δὲ τῶν τελευταίων εἶναι νὰ ἐργάζωνται παρὰ τῇ ἐταιρείᾳ, διότι τὰ πλεονεκτήματα αὐτῶν θὰ εἶναι μέγιστα. Οὗτοι ποσολαμβάνοντες θὰ μισθοδοτοῦνται ὅπως καὶ οἱ λοιποὶ ὑπάλληλοι τῆς ἐταιρείας ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ τιμαριθμοῦ, θὰ ἔχωσιν ἀσφάλειαν ἐργασίας, θὰ ἐργάζωνται μόνον ἐπὶ δικτῶρων, θὰ ἔχωσι ταμεῖα συντάξεων, θὰ λαμβάνωσι δωρεὰν στολὰς καὶ θὰ ἀπολαμβάνουν γενικῶς ὅλων τῶν εὐεργετημάτων, τὰ ὅποια ἐξασφαλίζουν οἱ κανονισμοὶ τῆς ἐταιρείας. Συμφέρον ἐπομένως περισσότερον παντὸς ἄλλου εἶναι τῶν ὀδηγῶν αὐτοκινήτων καὶ

τῶν εἰσπρακτῶρων νὰ ἐφαρμοσθῇ τὸ ταχύτερον ἡ σύμβασις.

Γον) Ὡς πρὸς τὸ λεχθέν, ὅτι λόγῳ τῆς συμβάσεως δῆθεν θὰ ἐξανασταθοῦν νὰ μεταβάλλουν ὅλας τὰς ἠλεκτρικὰς τῶν ἐγκαταστάσεις οἱ καταστηματαρχαὶ καὶ ἰδιοκτῆται οἰκῶν, δέον νὰ τονισθῇ, ὅτι καὶ τοῦτο εἶναι ἀνακριβές. Αἱ ἐσωτερικαὶ ἐγκαταστάσεις δὲν θὰ ἔχουν καμμίαν ἀπολύτως ἀνάγκην μεταβολῆς ἐφ' ὅσον ἔχουν γίνῃ συμφώνως πρὸς τοὺς κανονισμοὺς, τοὺς ὁποίους ἀπὸ τοῦ 1913 εἶχεν ἐκδώσει τὸ ὑπουργεῖον τῆς Συγκοινωνίας. Αἱ ἐγκαταστάσεις ὅμως ἐκεῖναι, αἱ ὁποῖαι δὲν ἔχουν συμμορφωθῇ πρὸς τοὺς κανονισμοὺς τοῦ ὑπουργείου καὶ αἱ ὁποῖαι λειτουργοῦν σήμερον ἐπὶ κινδύνῳ αὐτῶν τούτων τῶν καταναλωτῶν θὰ ὀφείλουν νὰ τροποποιηθῶν, ἀκόμη καὶ ἐν ἡ τάσιν τοῦ ρεύματος παρέμενεν ἡ ἰδία. Ἐπομένως οἱ ἔχοντες καὶ σήμερον ἐγκαταστάσεις ἀσφαλεῖς οὐδὲν ἔχουσι νὰ μεταβάλλωσιν εἰς αὐτάς.

Προφανῶς ὁ ἐγερθεὶς κατ' αὐτὰς θόρυβος ὀφείλεται εἰς ἐνδιαφερομένους, οἵτινες ὅμως δὲν ἔλαβον ὑπ' ὄψιν, ὅτι πόλεις, ὡς αἱ Ἀθῆναι τῆς ὁποίας ἡ ἔκτασις καὶ ὁ πληθυσμὸς προσέλαβε τὴν μορφήν εὐρωπαϊκῆς μεγαλουπόλεως, δὲν δύνανται πλέον νὰ ὑπηρετηθῇ μετὰ τὸ σημερινὸν τροχιοδρομικὸν σύστημα, μετὰ ὅτι ὀφείλει ν' ἀνταποκριθῇ τοῦτο εἰς τὰς καὶ ὅτι ὀφείλει ν' ἀνταποκριθῇ τοῦτο εἰς τὰς καθημερινὰς πολλαπλασιαζόμενας ἀνάγκας ὑπὸ ἐποψιν ἐπαρκoῦς συγκοινωνίας, ἀνέσεως καὶ ἀσφαλείας τῶν ἐπιβατῶν. Ὁ θόρυβος οὗτος ὀφείλεται εἰς ἀγνοίαν τῶν ὅρων τῆς συμβάσεως, ἡ ὁποία εἶναι ἀπὸ πάσης ἀπόψεως δικαία καὶ προωρισμένη νὰ δώσῃ συγχρονισμένον σύστημα συγκοινωνίας μεταβάλλουσα ριζικῶς τὸ ὑπάρχον.

ΔΙΑ ΤΟΥΣ κ. κ. ΣΥΝΔΡΟΜΗΤΑΣ ΤΟΥ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ

Καθίσταται γνωστὸν ὅτι ἡ λόγῳ ἀνωμαλίας τῆς διεκπεραιώσεως δημοσιεύσεως καθυστέρησις πρὸς ἀποστολὴν τῶν τελευταίων τευχῶν τῆς «Ν. Ἐποχῆς» ἐλήφθη φροντὶς νὰ μὴ ἐπαναληφθῇ εἰς τὸ μέλλον. Οἱ μὴ ἐπαναληφθέντες ἡμῶν τοῦ ἐξωτερικοῦ συνδρομηταὶ ἡμῶν τῶν συνδρομῶν ὅσοι καθυστέρουσι τὰς συνδρομὰς ὅσοι παρακαλοῦνται θερμότατα νὰ ἐμβάσιν αὐτάς διὰ νὰ συνεχισθῇ ἡ ἀποστολὴ τῶν τευχῶν.

(Ἐκ τοῦ Διοικητοῦ)

θρώπων ἐκείνων, οἵτινες φθίνουσι εἰς τὰς Σοβιετικὰς φυλακάς, αἱ ἡμέραι καὶ νύκτες μου εἶναι δηλητηριασμένοι ἀπὸ ἐν ἀόριστον συναίσθημα τρόμου καὶ φόβου. Ἐσφαλὰ διότι δὲν διαμαρτυρήθην ἐγκαίρως εἰς τὸν παγκόσμιον πολιτισμὸν καὶ οὐδὲν ἔπραξα διὰ τὴν ἀπελευθέρωσιν τῶν ἀνθρώπων ἐκείνων.»

Μερικαὶ περιγραφαί, ἐξ ἴσου τρομεραί, ἀναφέρονται εἰς τὴν κατάστασιν τῶν ἐγκαθειρμένων γυναικῶν. Διὰ τὰς φρικαλεότητας τούτων ἔχει γράψῃ ἐν ἄλλῳ σχετικῶν βιβλίον ὁ Μ. Μαλσαγκέλφ. Οὗτος, πολιτικὸς ὢν κρατούμενος, κατ' ὁρμήν αὐτοῦ νὰ δραπετεύσῃ μετὰ τριῶν ἄλλων συναδέλφων του, ἐκ τοῦ περιφύμου στρατοπέδου συγκεντρώσεως τῶν Σολόβκυ, ἐπὶ τῆς Λευκῆς Θαλάσσης. Ἰδοὺ μία περιγραφή, ἐκ τοῦ βιβλίου του, φέρουσα τὸν τίτλον «Αἱ γυναῖκες εἰς τὸ στρατόπεδον συγκεντρώσεως.»

«Εἰς τὸ στρατόπεδον συγκεντρώσεως τοῦ Σολόβκυ ὑπάρχουσιν ἀκόμη περίπου ἑξακόσαιοι γυναῖκες. Αἱ πλεῖστοι ἐξ αὐτῶν εἶναι αἱ σύζυγοι, αἱ φίλαι, αἱ μητέρες ἢ αἱ συνένοχοι πολιτικῶν ἐγκληματιῶν κατὰ τοῦ... Κομμουνιστικοῦ Δικαίου. Κατὰ αὐθεντικὴν διακοίνωσιν, αἱ γυναῖκες ἐκείναι ἤχησαν εἰς τὸ στρατόπεδον Σολόβκυ διὰ «κακοήθειαν!»

«Τὰ ἥθη τῶν τοιούτων αἰχμαλωτισμένων γυναικῶν, τίθενται εἰς τὴν διάθεσιν καὶ τοῦ τελευταίου πράκτορος τοῦ Μπολσεβίκου ἐκείνου συρφετοῦ. Μετὰ τὴν μεταφορὰν τῶν γυναικῶν ἐκείνων εἰς τὸν τόπον τῶν ἀκατανομάστων βασανιστηρίων, ἐπηκολούθουν αἱ θλιβεραὶ περιπέτειαί των. Γυναῖκες στερούμεναι τῶν πάντων χρημάτων, τροφῶν, ἐνδυμάτων, εἰς ἀξιοθρήνητον κατάστασιν. Πάν ὅ,τι εἶχον κατὰ τὰς πρώτας ἡμέρας τῆς μεταφορᾶς των, τὸ ἀντήλαξαν μετὰ «ἓνα κομμάτι μαύρου ψωμοῦ» ἐὰν οἱ δῆμοι ἐκείνοι ἐν τῷ μεταξύ δὲν τοὺς τὸ εἶχον ἀφαιρέσει διὰ τῆς βίας καθ' ὁδόν, διὰ νὰ πῶσιν «ἓνα ποτήρι βότκα». Ὡς ἐκ τούτου, εὐκόλως δύναται νὰ ἀναλογισθῇ κανεὶς τὰς φρικὰς σκευὰς καὶ τὰς τραγικὰς ἡμέρας, αἱ δὲ διέρχονται αἱ γυναῖκες ἐκείναι. Καὶ ὅταν ἡ πείνα ὑπερβῇ τὸ ὅριον τῆς ἐντίμου ὑπομονῆς, ἐπακολουθεῖ ἡ ἐκμετάλλευσις τῆς ἀνθρωπίνης ἀδυναμίας δι' ἀνθρώπων ἐξευτελισμῶν καὶ ταπεινώσεων, πρὸ τῶν ὁμμάτων τῶν συγκεντρωμένων οἰκείων των. Ὁδηγοῦνται ὑπὸ τὰς μυσαρὰς σκηνὰς τῶν κτηνῶν ἀνθρώπων τῶν Σολόβκυ διὰ νὰ... λάβωσιν ὀλίγον ἄρτον καὶ ὕδωρ.

«Εἶναι δύσκολον νὰ ἀναπαράσταθῇ ἡ τρομερὰ κατάστασις, ἣτις ἐδημιουργήθη εἰς

τὰς γυναῖκας ἡθικῶν ἀρχῶν, ἰδίως δὲ εἰς τὰς διανοουμένας τοιούτας. Πλεῖστοι ἡτοκτόνησαν, ὅσαι δὲ δὲν εἶχον τὸ θάρρος τῆς αὐτοχειρίας παρεφρόνησαν πρὸ τοῦ θανάτου τῶν στυγερῶν βασανιστηρίων τῶν οἰκείων των καὶ πρὸ τῆς ἀτομικῆς των καταπτώσεως. Καὶ οἱ μᾶλλον ἰσχυροὶ χαρακτήρες ἀργὰ ἢ γρήγορα κατέπεσαν. Μία ἐντιμὸς γυναῖκα, αἰχμάλωτος εἰς τὸ στρατόπεδον Σολόβκυ μεταβάλλεται πολὺν [ταχέως εἰς ἀνθρώπινον] ῥάκος, ἀνευ οὐδεμιᾶς ἀμύνης ἢ προστασίας, φάντασμα περιπλανώμενον, ὅσῃ σιμώμενα ἀπὸ σκευῆς εἰς σκευήν.

«Μόλις πρωτίστως μεταφερθῶσιν οἱ αἰχμάλωτοι γυναῖκες εἰς τὸ ἱκρίωμα τῶν Σολόβκυ, στέλλονται εἰκοσι πέντε ἐξ αὐτῶν εἰς τοὺς στρατώνας τῶν ἐρυθροφυλάκων, ἐνθα εἶναι ὑποχρεωμένοι νὰ πλύνωσι τὸν ρουχισμόν ἐκείνων καὶ νὰ διευθετῶσι τὰς κλῖνας των. Ὁ ἀρχηγὸς τῶν Τσεκιστῶν διανέμει ἡμερησίως ἀνάλογον ἀριθμὸν ἐρυθροφυλάκων. Δι' ὅλας τὰς ἀνάγκας ταύτας, ἐκλέγονται πάντοτε αἱ νεώτεροι καὶ αἱ μᾶλλον εὐεργετικαὶ γυναῖκες. Οἱ Τσεκισταὶ εἶναι οἱ δεσπότες των. Ὅσαι δὲ γυναῖκες ἀρνοῦνται νὰ ὑπακούσωσιν εἰς τὰς ἀπανθρώπους καὶ βανδαλιστικὰς ἀπαιτήσεις τῶν Τσεκιστῶν, στεροῦνται τροφῆς καὶ ἀποθνήσκουσιν ἐξ αἰτίας.»

Καίτοι διὰ τοῦ βιβλίου τούτου τοῦ Μαλσαγκέλφ, αὐτόπλου μάρτυρος τῶν ἀπανθρώπων ἐκείνων βασανιστηρίων, ἤλθον εἰς φῶς τὰ αἴσχη ταῦτα τῆς Σοβιετικῆς πολιτικῆς, ἡ Κοινωνία ὅμως τῶν Ἑθνῶν, ἡ μονοπωλικὴ αὐτὴ ἐπίσημος ἀντιπρόσωπος τοῦ παγκοσμίου πολιτισμοῦ, ἐτήρησεν ἄχρι τοῦδε ἐγκληματικὴν καὶ ἀδικαιολόγητον ἀδιαφορίαν πρὸς μίαν ἀτυχὴ μερίδα στραγγαλιζομένης ἀνθρωπότητος.

Ἐὰν τὰ βασανιστήρια τῆς Μεσαιωνικῆς Ἰερᾶς Ἐξετάσεως ὥχριοῦν πρὸ τῶν φρικαλεότητων τῶν πολιτικῶν κρατουμένων τοῦ στρατοπέδου Σολόβκυ, ἀσφαλῶς τὰ δεύτερα ταῦτα, ἐν τῇ Ἱστορίᾳ τῆς αὔριου, θὰ ὥχριοῦν πάλιν πρὸ τῶν βασανιστηρίων τῶν πολιτικῶν ἐκείνων κρατουμένων τῆς Ἑλλάδος, μετὰ τὴν Πλασθηρικὴν καταγίδα τοῦ 1922. Τὸ νὰ ἀποθνήσκῃ ἓνας πολιτικὸς κρατούμενος τοῦ Σολόβκυ ἐξ αἰτίας, εἶναι ἐλάχιστον τεκμήριον θρηωδίας, ἀπορέον ἐκ κακοῦργων ἐνστίκτων, ἀπὸ τοῦ νὰ ὁδηγῇται ἓνας λευκὸς πολιτικὸς βάρδος ἡμιθάνατος εἰς τὸ ἱκρίωμα, ἓνας Δημήτριος Γούναρης εἰς τὸν Γολγοθὰν τοῦ Γουδι διὰ νὰ τουφεκισθῇ, ἐν τῷ μέσῳ φωτεινῆς πλειάδος ἡθικῶν συνεργατῶν.

Θ. Σ. ΒΑΣΙΛΕΙΑΔΗΣ

Ἀγὼν ὑπὲρ Πατρίδος.

«Δὲν θὰ ἐκθέσω, κύριοι, οὔτε τὰς κυρίας γραμμὰς τῆς σατανικῆς ταύτης ἐργασίας, οὔτε τοὺς ἀγῶνας τοὺς ὑπερανθρώπους, τοὺς ὁποίους διεξήγαγεν ἡ Κυβέρνησις, ὅπως καταστήσῃ ὀλιγώτερον ὀδυνηρὰ διὰ τὴν χώραν τὰ πλήγματα, τὰ ὁποῖα ἐπεδίωκε νὰ καταφέρῃ καὶ κατέφερε κατ' αὐτῆς ἡ ἐργασία αὐτή. Πάντα ταῦτα ἐτελέσθησαν πρὸ τῶν ὁμμάτων ὑμῶν. Καὶ οὐαὶ εἰς ὑμᾶς ἂν δὲν ἴδητε. Οὐαὶ ὑμῖν ἂν δὲν βλέπητε, οὐαὶ ὑμῖν ἂν δὲν ἔχητε τὸ σθένος τῆς ψυχῆς νὰ ἀντεπεξέλθητε κατὰ τῆς ἐπιβουλῆς.

» Καὶ ὑπὸ τὰς περιστάσεις ταύτας ἡ Κυβέρνησις διὰ τῆς ἑξωθεν βίας ἐδιώχθη ἐκ τῆς ἀρχῆς. Ἡ διὰ τῆς ἀνοσίας ἐκείνης ἐργασίας προκληθεῖσα ἐπέμβασις ἐγένετο. Ἡ διαβολὴ ἐθριάμβευσε. Καὶ δὲν ἔκρυψε τὴν ἀγαλλίασιν αὐτῆς ἐπὶ τῷ θριάμβῳ. Εἰς ὑμᾶς ἀπόκειται ἤδη νὰ κατατροπώσῃτε αὐτήν. Θὰ κληθῇτε μετ' ὀλίγον εἰς τὰς κάλπας ὅσον καὶ ἂν τρέμωσι τὴν θογγὴν καὶ ζητοῦσι νὰ ἀναβάλωσι τὰς ἐκλογάς. Δὲν ζητῶ παρ' ὑμῶν διὰ τῆς ψήφου σας νὰ καταδικάσῃτε τὰ γεγόμενα καὶ νὰ δικαιώσῃτε ἡμᾶς. Ταῦτα ἀνήκουσιν εἰς τὴν ἱστορίαν τὴν ἀδέκαστον, τὴν ὑπερτέραν πάσης πλάνης καὶ ἀπηλλαγμένην παντὸς πάθους. Καὶ εἰς τὴν κρίσιν αὐτῆς μετ' ἡμεῶν τὴν ψυχὴν παραδίδω αὐτά. Παρ' ὑμῶν ζητῶ νὰ κηρύξῃτε τὴν Πατρίδα ὑμῶν ἀπέναντι τοῦ Κόσμου ἀνεξίτητον. Παρ' ὑμῶν ἀξιῶ νὰ δηλώσῃτε, ὅτι τὰς δυνάμεις τὰς ἐθνικὰς ἐννοεῖτε καὶ θέλετε ἀποκλειστικῶς χάριν τῶν ἐθνικῶν συμφερόντων. Παρ' ὑμῶν ἀξιῶ νὰ προστατεύσῃτε τὴν Πατρίδα κατὰ τῆς διαβολῆς. Εἶνε πάντα ταῦτα καθήκοντα ὑμῶν. Καὶ πέποιθα, ὅτι φωτιζόμενοι ἐκ τῶν γενομένων, αἰσθανόμενοι τετραυματισμένην τὴν Ἑλληνικὴν ὑμῶν ψυχὴν ἐκ τῶν ἐνώπιον ὑμῶν καὶ ἤδη τελουμένων, θὰ ἀντλήσῃτε ἐκ τοῦ πόνου ὑμῶν τὴν δύναμιν ἵνα τὰ καθήκοντα ταῦτα ἐκτελέσῃτε. Καὶ ὅταν τοῦτο πράξῃτε ἐστὲ βέβαιοι, ὅτι παρ' ὅλας τὰς ἀπειλὰς θὰ προκαλέσῃτε τὸν σεβασμὸν πάντων ἐκείνων, οἱ ὁποῖοι ὁπουδήποτε γῆς οἰκοῦντες ἔχουσι Πατρίδα καὶ εἶνε ἱκανοὶ νὰ ἀξιόσωσι τὴν ἀνεξαρτησίαν αὐτῆς. Αὐτὴ θὰ εἶνε ἡ κυρία ἐννοια τῆς ψήφου ὑμῶν. Θὰ ἐρωτηθῇτε περὶ τῆς ἀνεξαρτησίας τῆς Ἑλλάδος, ἐξ ἧς ὅλα τὰ λοιπὰ ἐπονται ἀφ' ἑαυτῶν. Εἰσθε Ἕλληνες καὶ οὐδὲν θὰ σᾶς ἐμποδίσῃ νὰ βροντοφωνήσῃτε τὴν ἀπάντησιν, τὴν ὁποῖαν μόνον δύνασθε ὡς Ἕλληνες νὰ δώσῃτε. Τὸ δικαίωμα τοιαύτης ἀπαντήσεως σᾶς ἔδωκεν ἀναφαίρετον τὸ παρελθὸν τῆς Φυλῆς μας. Τὴν ὑποχρέωσιν αὐτὴν σᾶς ἐπιβάλλει ἐπιτακτικὴν ἡ ἀφοσίωσις πρὸς τὸ μέλλον τῆς Πατρίδος. Εἰς χεῖρας ἡμῶν αἱ τύχαι αὐτῆς. Κινηθῇτε κατὰ τὰς ὁρμὰς τῆς Ἑλληνικῆς σας καρδίας».

Τὴν 14ην Αὐγούστου 1916 συνεκροτήθη ἐν Ἀθήναις βενιζελικὸν συλλαλητήριον, καθ' ὃ ο ἡ Ἐλ. Βενιζέλος ἐξεφώνησεν ἀνευλαβῇ κατὰ τοῦ Βασιλέως Κωνσταντίνου λόγον. Τὴν ἐπομένην συνεκροτήθησαν, πρωτοβουλίᾳ τοῦ ἰδρυθέντος ἐν Ἀθήναις ὡς καὶ εἰς ὅλην τὴν Ἑλλάδα, συνδέσμου τῶν Ἐπιστολέων, καὶ τῶν Ἐπαγγελματικῶν Σωματείων, πρωτοφάνες εἰς ὄγκον φιλοβασιλικῶν συλλαλητηρίων πρὸς τὸ ὅποῖον ὁ Δημ. Γούναρης, ἐξεφώνησε τὸν κάτωθι θαυμάσιον λόγον:

«Ἐννοῶ καλῶς τὴν αἰτίαν τῆς οὕτω πανδήμου συγκεντρώσεως ὑμῶν.

Ἡ πολιτικὴ Ἱστορία τοῦ Δημητρίου Π. Γούναρη

δδύνης ἐξ ὧσων ὁ λαὸς ὑφίσταται καὶ τὸ τέχνασμα ἀπέτυχε. Τὸ ἡσθάνθησαν καὶ οἱ ἴδιοι. Καὶ δι' αὐτὸ ἐξέσπασαν χθὲς εἰς λυσσαλέαν ὕβριν κατὰ παντός, ὅτι ὁ τόπος ἔχει ἐπιλεπτόν. Δὲν ὠμίλησαν περὶ τῆς μεγαλοπράγμονος πολιτικῆς τῶν ταύτην δὲν τολμῶσι νὰ ἐμφανίσωσι πρὸ τῶν ὁμμάτων τοῦ λαοῦ. Γνωρίζουσιν, ὅτι ἡ πολιτικὴ τῶν μόνον ἀποτελεσμαθὰ ἐπῆγετο τὴν ματαίωσιν τῶν ἐγγυήσεων, αἱ ὁποῖαι παρεσχέθησαν εἰς τὴν χώραν, ὅτι οὐδένα διατρέχει κίνδυνον ἡ ἀκεραϊότης αὐτῆς ἐκ τῆς ὀδυνηρᾶς ὄντως καταστάσεως τὴν ὁποίαν αὐτοὶ προσεκάλεσαν. Ἀναγνώσατε τὰ ὑπ' αὐτῶν λεχθέντα. Ἡ ἐμπάθεια, ὅτε μὲν ἔποντο, ὅτε δὲ ἀπροκάλυπτος, τελείως σκοτίσασαι τὴν διάνοιαν αὐτῶν, εἶναι ἡ μόνη ἐμπέουσα τοὺς δηλητηριώδεις λόγους τῶν.

«Δὲν ποιοῦμαι μνείαν τῶν λόγων τῶν, ἵνα ἀποκρούσω αὐτούς. Τὴν περὶ αὐτῶν κρίσιν ἐπαφίεμαι πεποιθότως εἰς οἷονδήποτε ἄνθρωπον ἐν Ἑλλάδι ζῶντα καὶ γνωρίζοντα τὰ πράγματα, ἐπικαλοῦμαι αὐτοὺς εἰς μίαν περαιτέρω ἀπόδειξιν τῶν σκοπῶν, καὶ τῶν μεθόδων αὐτῶν. Οὔτε θὰ σᾶς ἀπασχολήσω ἀναπτύσσων τοὺς κινδύνους τῆς χώρας, καὶ τοὺς ἐξωτερικοὺς καὶ τοὺς ἐσωτερικοὺς, οἱ ὁποῖοι πηγάζουσιν ἐκ τῶν ἐνεργειῶν αὐτῶν. Κατὰ τῶν κινδύνων τούτων πλήρη ἀσφάλειαν παρέχει ἡ ἀπόφασις τοῦ Ἑλληνικοῦ Λαοῦ ν' ἀντιμετωπίσῃ μετὰ σθένους καὶ παρρησίας πᾶσαν τοιαύτην ἐνέργειαν. Ὅτι ἡ ἀπόφασις αὕτη εἶναι στερεὰ καὶ ἀμετάκλητος ἀποδεικνύει ἡ σύσσωμος ἐξέγερσις ἡ ὁποία ἐσημειώθη εἰς ὅλην τὴν χώραν. Αὕτη ἐγγυᾶται, ὅτι θὰ συντριβῇ πᾶσα ραδιουργία καὶ θὰ ἐπικρατήσῃ ἡ ἀλήθεια.

«Καὶ εἰς τὸ ἔργον τοῦτο ὅμως ἔχετε τὴν πρωτοβουλίαν. Ἐμμεῖναι εἰς αὐτὸ ἀπτόητοι. Καὶ ἐστὲ βέβαιοι, ὅτι θὰ σιεφθῇ ὑπὸ ἐπιτυχίας. Καὶ θὰ ἔχετε τὸ δικαίωμα νὰ κανχᾶσθε δι' αὐτό. Εἶνε ἔργον διασώσεως τῆς Πατρίδος.»

Παταγώδη χειροκροτήματα καὶ ζητωκραυγαὶ ὑποδέχονται τὸ τέλος τοῦ λόγου τοῦ Δημ. Γούναρη.

«Ὅλος ὁ μέγας ὄγκος τοῦ συλλαλητηρίου ἐξεργάγη εἰς μίαν διάτορον ζητωκραυγὴν.

—Ζήτω ὁ Βασιλεὺς!

—Ζήτω ὁ Γούναρης!

Δὲν εἶνε δυνατόν ν' ἀποδοθῇ ἐνταῦθα οὔτε ἐν μικρογραφίᾳ, πολλῶ μᾶλλον λεπτομερῶς ἢ ἀνὰ τὴν Ἑλλάδα ὅλην ἐξέγερσις τοῦ Λαοῦ κατὰ τοῦ Βενιζελισμοῦ καὶ ἡ ἐκδηλωθεῖσα τότε λατρεία πρὸς τὸ πρόσωπον τοῦ δαφνοστεφοῦς Βασιλέως Κωνσταντίνου. Ἡ τοιαύτη γενικὴ ἐξέγερσις κατὰ τοῦ Βενιζελισμοῦ, ἣτις ἐνεφάνισε δυσοίωνα διὰ τὸ κόμμα τοῦτο τὰ ἐκλογικὰ ἀποτελέσματα, ἐξηνάγκασε τοὺς Βενιζελικοὺς παράγοντας νὰ συστήσουν εἰς τὸν κ. Βενιζέλον τὴν ἀντὶ πάσης θυσίας ἀποφυγὴν τῶν ἐκλογῶν. Τί ἐμεσολάβησεν εἶνε αὐτονόητον. Αἱ δυνάμεις τῆς Ἀντάντ, ὑπέδειξαν πρὸς τὴν Ἑλληνικὴν Κυβέρνησιν, ὅτι ὁ ὅρος τῆς διακοινώσεως τῶν πρὸς ἄμεσον διάλυσιν τῆς Βουλῆς ἔδει νὰ θεωρηθῇ ὡς μὴ διατυπωθεὶς καὶ αἱ δυνάμεις ἐπαφίεντο ὡς πρὸς αὐτὸν εἰς τὴν θέλησιν τῆς Κυβερνήσεως!

Ἐν τῷ μεταξύ πάσης φύσεως πιέσεις καὶ ἐπεμβάσεις τῶν Συμμάχων καὶ καθημεριναὶ νέαι ἀξιώσεις αὐτῶν, κατέστησαν τὴν θέσιν τῆς Κυβερνήσεως Ζαῖμη λίαν στεχωρον. Ἡ ἀπόβασις δὲ τμήματος Γαλλικοῦ στρατοῦ ἐν Ἀθήναις πρὸς φρούρησιν δῆθεν τῆς Γαλλικῆς Πρεσβείας, ἀποτελοῦσα τὴν ἀπαρχὴν τῆς βαθμιαίας καταλήψεως τῶν Ἀθηνῶν, καὶ ἡ ἐκ ταύτης πανελλήνιος ἐξέγερσις κατέστησε τὴν παραμονὴν τῆς Κυβε-

νήσεως Ζαῖμη ἄκρως δυσχερῇ, καὶ ὑπὸ τὴν πίεσιν τῆς δυσχερείας ταύτης ὁ κ. Ζαῖμης αἰσθανθεὶς νευρικὴν καὶ ψυχικὴν ἐξάντλησιν ἐκ τῶν ἀδιακόπων καὶ ἀνεξηγήτων ἀπειλῶν καὶ πιέσεων τῆς Συμμαχικῆς διπλωματίας ὑπέβαλε τὴν 29 Αὐγούστου τὴν παραίτησιν τῆς Κυβερνήσεώς του. Ἡ ἀγριωτάτη συμμαχικὴ διακοινώσις περὶ καταλήψεως τῶν Ἑλληνικῶν Ταχυδρομείων καὶ Τηλεγράφων, περὶ διακοπῆς τῆς τηλεγραφικῆς καὶ ταχυδρομικῆς συγκοινωνίας μεταξύ Ἑλλάδος, Μακεδονίας καὶ Βερολίνου, περὶ καταλήψεως τοῦ σιδηροδρόμου Λαρίσης καὶ ἄλλαι ἀκόμη ἀξιώσεις ἐξηνάγκασαν τὸν κ. Ζαῖμην νὰ παραιτηθῇ τῆς Ἀρχῆς. Αἱ θερμοτάται συστάσεις τοῦ Βασιλέως καὶ τοῦ Δ. Γούναρη πρὸς τὸν κ. Ζαῖμην ὅπως ἀναθεωρήσῃ τὴν ἀπόφασίν του ἀπέβησαν ἄκαρποι καὶ ἡ παραίτησις του ἐγένετο τέλος δεκτὴ.

Ὁ Βασιλεὺς ἀνέθεσε τὸν σχηματισμὸν τῆς Κυβερνήσεως εἰς τὸν ἀείμνηστον Ν. Δημητρακόπουλον, ὅστις ὅμως μετὰ τὴν μετὰ τοῦ πρεσβευτοῦ τῆς Ἀγγλίας κ. Ἐλιοτ συνέντευξίν του κατέθεσε τὴν ἐντολήν, διότι διέγνωνεν, ὅτι αἱ Δυνάμεις τῆς Ἀντάντ δὲν ἦσαν διατεθειμέναι νὰ παύσωσιν ἐπεμβαίνοντες εἰς τὰ ἐσωτερικὰ τῆς Ἑλλάδος. Ὁ Βασιλεὺς ἀνέθεσε τότε εἰς τὸν Ν. Καλογερόπουλον τὸν σχηματισμὸν τῆς Κυβερνήσεως ἡ δὲ νέα Κυβέρνησις ὠρίσθη τὴν 3ην Σεπτεμβρίου 1916. Ἐπὶ τῶν ἡμερῶν τῆς Κυβερνήσεως Καλογεροπούλου ὁ κ. Βενιζέλος ἀνεχώρησε λάθρα εἰς Κρήτην, ὅπου ἐκήρυξεν ἐπισήμως τὴν κατὰ τοῦ «Κράτους τῶν Ἀθηνῶν», ὡς ἀπεκλήθη, ἐπανάστασίν του μεταβὰς δὲ εἰς Θεσσαλονίκην, ἐτέθη ἐκεῖ ἐπὶ κεφαλῇς τῆς ἐπαναστατικῆς ὁργανώσεως τῆς «Ἑθνικῆς Ἀμύνης» σχηματίζας τὴν περίφημον «Τριανδρίαν» μετὰ τῶν στρατηγοῦ Δαγκλῆ καὶ ναυάρχου κ. Κουντουριώτου καὶ τὴν Κυβέρνησιν τῆς «Ἀμύνης». Ἡ κατὰ τῆς ἐπισήμου Ἑλλάδος ἐπανάστασις τοῦ Βενιζελισμοῦ ἦτο πλέον πλήρης. (12 Σεπτεμβρίου 1916).

Μὴ ἀναγνωρισθεῖσα ὑπὸ τῶν Δυνάμεων τῆς Ἀντάντ ἡ Κυβέρνησις Καλογεροπούλου, ὑπέβαλε τὴν παραίτησίν της μετὰ μηνιαίαν περίπου παραμονὴν της εἰς τὴν ἀρχήν. (24 Σεπτεμβρίου 1916). Τὴν νέαν Κυβέρνησιν ἐσχημάτισεν ὁ ἀείμνηστος Σπύρος Λάμπρος καθηγητὴς τοῦ Πανεπιστημίου ἐξ ὑπουργῶν ὑπηρεσιακῶν, (25 Σεπτεμβρίου) ἣτις καὶ ἀνεγνωρίσθη ὑπὸ τῶν Συμμάχων. Ἀλλ' αἱ πιέσεις τῶν Συμμάχων ὑπερέβησαν πᾶσαν ἀνεκτικότητα, ἡ δὲ ἀξίωσις περὶ παραδόσεως τῶν ἐν ταῖς ἀποθήκαις τῶν Ἀθηνῶν ὀπλῶν καὶ τηλεβόλων — ὅλος ὁ Ἑλληνικὸς στρατὸς μὲ τὰ ἐφόδιά του εἶχεν ἐγκλεισθῇ τῇ ἀξιώσει τῆς Ἀντάντ εἰς Πελοπόννησον — ἐξηνάγκασαν τὴν Ἑλληνικὴν Κυβέρνησιν ν' ἀρνηθῇ. Ἐγένετο ἀπόβασις στρατιωτικῶν καὶ ναυτικῶν δυνάμεων Γαλλικῶν, Ἀγγλικῶν καὶ Ἰταλικῶν, ἀτίνα ὤδευσαν κατὰ τῶν Ἀθηνῶν, καὶ ἐσημειώθη ἡ γνωστὴ ἀτυχὴς ρῆξις μεταξύ Ἑλληνικῶν καὶ Συμμαχικῶν στρατευμάτων παρὰ τὴν Ἀκρόπολιν, ἣτις ἀπέβη εἰς τὴν αἰχμαλωσίαν τμημάτων τινῶν τῶν ἐπιδραμόντων συμμάχων καὶ εἰς τὴν ὑποχώρησιν τῶν ἄλλων εἰς Πειραιᾶ. (18 Νοεμβρίου 1916).

Τὸ ἀπὸ πάσης ἀπόψεως θλιβερὸν ἐκεῖνο γεγονός ἐκορύφωσε τόσον τὴν ἐκ μέρους τοῦ Ἑλληνικοῦ Λαοῦ δυσφορίαν κατὰ τῶν Συμμάχων καὶ τοῦ Βενιζελικοῦ κόμματος, ὅσον καὶ τὴν ἐκ μέρους τῆς συμμαχικῆς διπλωματίας δυσμένειαν, πρὸς τὴν Ἑλλάδα, τὸν Βασιλέα Κωνσταντίνον καὶ τὴν Ἑλληνικὴν Κυβέρνησιν. Ὁ Ἑλληνικὸς λαὸς μὴ δυνάμενος πλέον νὰ ὑφίσταται τοὺς παντοειδῆς ἐξευτελισμοὺς τῶν Συμμάχων ἐμπνεομένων ἀπὸ τὸ Βενιζελικὸν κόμμα, ἐξηγέρθη ἐκ τῆς ἀξιώσεως αὐτῶν νὰ καταλάβῃ τὰ τετιμημένα ὄπλα του, καὶ ἀντέστη. Οὐδεμία δυνάμις ἀνθρώπινη, ὅσον καὶ ἂν ἦτο ἰσχυρὰ

ἡδύνατο νὰ τεθῇ ἀντιμέτωπος τῆς ψυχῆς τοῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ κατὰ τὴν ἱστορικὴν ἐκείνην ἡμέραν.

Ἡ περίοδος τῶν ἐναντίον τοῦ Ἑλληνικοῦ Κράτους καὶ τοῦ Ἑλλ. Λαοῦ πάσης φύσεως πιέσεων διὰ νὰ μὴ ἀποκαλέσωμεν αὐτὰς βαρβαρότητας τῶν στρατιῶν τῆς Ἀντάντ καὶ τῶν ἄλλων ἐπισήμων, καὶ ἀνεπισήμων ἀντιπροσωπειῶν αὐτῆς ἐν Ἑλλάδι, τῇ ὑποκινήσει τοῦ Βενιζελισμοῦ καὶ ἐν συνεργασίᾳ μετ' αὐτοῦ, ἔχει δύο ἀπόψεις, ἢ μᾶλλον δύο μορφάς. Ἡ μία εἶνε ἡ μερικὴ, ἢ ἀναγκασμένη εἰς τὰ πραξικοπήματα καὶ τὰ ἐγκλήματα τῶν Ἀνταντικῶν στρατευμάτων, καὶ ἰδίως τῶν Γαλλικῶν ἐν Μακεδονίᾳ καὶ ἡ ἄλλη εἶνε ἡ γενικωτέρα, ἢ σύνθετος. Πῶς νὰ περιγράψῃ ὁ ἱστορικὸς τὴν τρομερὰν ἐκείνην ἐποχὴν, κατὰ τὴν ὁποίαν πᾶς νόμος γραπτὸς καὶ ἄγραφος, πᾶσα ἠθικὴ ἀρχὴ καὶ παράδοσις κατελύθη κυνικῶτα ὑπὸ τῶν στρατιωτικῶν δυνάμεων καὶ ἀρχῶν καὶ ἐξουσιῶν καὶ σκοτίων ὁργανώσεων μεγάλων Κρατῶν τῆς Εὐρώπης, τὰ ὅποια ἐπεδείκνυν τὸν τίτλον τοῦ Προστάτου τοῦ Ἑλληνισμοῦ καὶ τῶν ὁποίων στρατοὺς καὶ στόλους εἶχε φιλοξενήσει εἰς τὰς χώρας τῆς καὶ εἰς τοὺς λιμένας τῆς ἢ Ἑλλάδος, κατὰ χριστιανικὴν περίοδον τῆς ὑπάρξεως αὐτῶν, ἀθετήσασα ἀληθῶς, χάριν αὐτῶν, εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς τὴν ἀρχὴν τῆς οὐδετερότητος ἀπέναντι τῶν δύο ἐμπολέμων εὐρωπαϊκῶν ὄγκων, ἡτις καὶ ἐκ στοιχειώδους ἠθικότητος καὶ ἐκ τῶν συμφερόντων τῆς ἐπεβάλλετο εἰς αὐτὴν καὶ τὴν ὁποίαν ἐν τῇ ἀρχῇ τοῦ πολέμου ἠκολούθησε καὶ αὐτὸς ὁ τότε πρωθυπουργὸς κ. Βενιζέλος; Δὲν ἦτο παραβίασις καὶ νόθευσις τῆς Ἑλληνικῆς οὐδετερότητος ἢ ἐκ τῆς ἐρμηνείας αὐτῆς ὡς «ἐμμενοῦς» ὑπὲρ τῆς Ἀντάντ προελθοῦσα συγκατάθεσις τοῦ Ἑλληνικοῦ Κράτους νὰ χρησιμοποιήσωσιν αἱ Ἀνταντικαὶ Δυνάμεις, ἅμα τῇ ἐνάρετι τοῦ πολέμου, Ἑλληνικοὺς λιμένας (Μοῦδρον κλπ.) ὡς ὁρμητήριά των ἐν Ἀνατολῇ στόλων των; Αἱ πιέσεις ἐκεῖναι ὠδήγησαν εἰς τὴν κορύφωσιν τῆς ἀγανακτήσεως τῆς ἐθνικῆς ψυχῆς, τὴν ἐκδηλωθεῖσαν τὴν 18 Νοεμβρίου 1916.

Ἀλλὰ ἂς ἀντιμετωπίσωμεν τὴν τρομερὰν ἠθικῶς εἰκόνα, τὴν ὁποίαν ἐνεφάνισεν ἡ Ἀνταντικὴ διαγωγὴ ἐν Ἑλλάδι κατὰ τὴν ἐξέλιξιν τοῦ εὐρωπαϊκοῦ πολέμου εἰς τὴν ὁποίαν ὅμως μόνον εἰς ἀντάξιος τοῦ Θουκιδίδου, τοῦ δόσαντος τὴν φοβερὰν καὶ μοναδικὴν ἐκείνην εἰκόνα τῆς ἀνατροπῆς τῶν πάντων ἐν Ἑλλάδι κατὰ τὸν Πελοποννησιακὸν πόλεμον, θὰ ἡδύνατο νὰ ἐμφανίσῃ ἐν ὅλῃ τῇ ἐσωτερικῇ πραγματικότητι καὶ ἐν ὅλῳ τῷ ἠθικῷ ὅφει αὐτῆς. Ἡ πρώτη ἐκδήλωσις ἦτον ἡ ἀθέτησις παρὰ τοῦ ἀρχηγοῦ τῶν ἐν Θεσσαλονίκῃ συμμαχικῶν στρατευμάτων τῆς πανηγυρικῶς δοθείσης ἐπισημοῦσας υποσχέσεως, ὅτι κατ' οὐδὲν θὰ ἔθιγε τὰ δικαιώματα, τὰς ἐγκαταστάσεις καὶ τὴν κίνησιν τοῦ Κράτους ἐν Μακεδονίᾳ. Ὑπὸ τὸ πρόσχημα τῆς πλήρους ἐξασφαλίσεως τῶν στρατευμάτων, κατελήφθησαν αἱ ἐν Θεσσαλονίκῃ πολεμικαὶ ἐγκαταστάσεις τῆς Ἑλλάδος, ἐκηρύχθη ὁ στρατιωτικὸς νόμος καὶ κατελύθη κατ' οὐσίαν ἡ Ἑλληνικὴ κυριαρχία ἐν Μακεδονίᾳ. Τοῦτο ἦτον ἀρχὴ προδικάσασα τὸ ἥμισυ τοῦ ὅλου. Τότε ἤρχισε ὁ ἐκβιασμὸς τῶν μὴ ἀποδεχομένων τὰς ἀνταντικὰς καὶ βενιζελικὰς ἀπόψεις Ἑλλήνων καὶ Ἑλληνικῶν ἐφημερίδων τῆς Μακεδονίας, τῶν μὴ δεχομένων νὰ γίνωσι τυφλὰ ὄργανα ξένων συμφερόντων καὶ ἐπιδιώξεων Ἑλλήνων δημοσίων ὑπάλληλων (!), διενεργουμένων διὰ πάσης

(¹) Ὁ συγγραφεὺς τοῦ παρόντος βιβλίου διατελὼν Ὑποδιοικητὴς Ἐδέσεως (Ὑπονομάρχης), ἔσπευσε κατὰ Μάρτιον τοῦ 1916 νὰ εἰδοποιήσῃ, καθ' ὃ εἶχε καθήκον, τὴν Κυβέρνησιν περὶ τῆς ἐγκαταστάσεως Γαλλικοῦ στρατιωτικοῦ ἀποσπάσματος εἰς τὸν σιδηροδρομικὸν σταθμὸν Ἐδέσεως (Βοδενῶν). Τρεῖς ἡμέρας μετὰ τὴν εἰδοποίησιν ταύτην ἐκλήθη παρὰ τοῦ

βίας καὶ ἀνομίας τότε ἐδημιουργήθη τὸ ἔδαφος τῆς ἀνταρσίας τῶν βενιζελικῶν καὶ τοῦ διχασμοῦ τοῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ, τότε ἤρχισε καὶ ὁ ἐκβιασμὸς τῶν πιστῶν εἰς τὴν Πατρίδα των, τὸ Κράτος καὶ τὸν ὄγκον τῶν Ἑλλήνων ἀξιωματικῶν καὶ Ἑλληνικῶν στρατιωτικῶν σωμάτων. Τότε ἤρχισεν ἡ κατασκοπεία, ἡ προγραφὴ, ἡ καταστροφὴ περιουσιῶν καὶ μεγάλων συμφερόντων, ἡ διαφθορὰ συνειδήσεων, αἱ συλλήψεις, αἱ φυλακίσεις, αἱ ἐξορίαι εἰς τὰ πέρατα τῆς Ἑλλάδος καὶ τῶν Ἀνταντικῶν περιοχῶν χιλιάδων ἐγκρίτων καὶ ἐντίμων πολιτῶν, ἡ ἐγκλείσις αὐτῶν εἰς περιγεγραμμένα στρατόπεδα ὅπου ἔμειναν ἐπὶ ἔτη ὑπὸ μαρτυρικωτάτας συνθήκας. Τότε ἐχαλεψήθη καὶ ἐξεδηλώθη ἐν Θεσσαλονίκῃ ἡ βενιζελικὴ ἐπανάστασις. Τὰ πάντα πλέον ἐν Μακεδονίᾳ ἦσαν εἰς χεῖρας τοῦ Σαρὰν, καὶ «ὅστις δὲν ἦτον ὑπὲρ τῶν ἀπόψεων του ἦτον ἐναντίον αὐτῶν, καὶ ἐξωλοθρεύετο». Ἡ ἐπιδρομὴ καὶ τοῦ κ. Βενιζέλου, μετὰ τῶν ἐπιτελῶν του, εἰς Θεσσαλονίκην, καὶ ἡ δημιουργία ἐκεῖ τοῦ νέου ἐκνόμου Ἑλληνικοῦ Κράτους ἐσυστηματοποίησε καὶ ἐκαθολίκευσε πλέον τὴν ἀνταντικὴν κακοποιίαν ἐν Ἑλλάδι. Ὑπῆρχε πλέον καὶ εὐλογώτερον πρόσχημα διὰ τὰ ὄργανα αὐτά. Ἡ συνεννόησις τῆς ἀνταντικῆς καὶ τῆς βενιζελικῆς ἀνομίας καὶ ἡ συνεργασία τῶν δύο στόχείων ἐπῆλθε πλέον πλήρης. Ὅλοι αἱ νῆσοι τῆς Ἑλλάδος, παραλιακαὶ περιφέρειαι αὐτῆς, ὅλον τὸ ἐσωτερικὸν τῆς Μακεδονίας παρεδίδοντο ἀλληλοδιαδόχως εἰς τὰς ἐπαναστατικὰς βενιζελικὰς ἀρχάς, τὰ ἀνταντικὰ πλοῖα καὶ τορπιλλοειδικὰ μετέφερον τοὺς ἐκβιαστὰς εἰς τὰ μέρη αὐτά, ὑπὸ τὴν ἀπειλὴν αὐτῶν ἐξεβιάζοντο ταῦτα νὰ προσχωρήσωσιν εἰς τὸ βενιζελικὸν κράτος τῆς Θεσσαλονίκης, ἐτίθετο τὸ δίλημμα, ἢ νὰ ἀποθάνωσι τῆς πείνης οἱ κάτοικοι τῶν μερῶν αὐτῶν, διὰ τῆς παρεμποδίσεως ὑπὸ τῆς Ἀντάντ τῆς μεταφορᾶς τροφίμων εἰς αὐτά, ἢ νὰ ἔχωσι τὰ πάντα πλουσιοπαρόχως, προσχωροῦντες εἰς τὸ κίνημα. Αἱ νόμιμοι ἀρχαὶ τοῦ Κράτους κατελύοντο, οἱ ἀρνούμενοι νὰ ἐπισημώσωσιν ὑπάλληλοι ἐφυλακίζοντο ἀγέληδόν ἢ ἀπελευνόντο κατὰ τὸν ἐλεεινότερον τρόπον, ἀρχιερεῖς καὶ κληρικοὶ ἐροῦντο εἰς τὰ ὑπόγεια τῶν φυλακῶν, μετ' ἀλητῶν καὶ λωποδυτῶν, ἀπεκόπτοντο αἱ γενειάδες των, διεπομπεύοντο, στρατιωτικὰ σώματα, πιστὰ εἰς τὸν Βασιλέα, καὶ τὸ νόμιμον Κράτος, ἐπολιορκούντο εἰς τοὺς στρατῶνας των, καὶ ἀφοπλίζοντο, διὰ τῆς δημιουργίας πλαστῶν ἀφορμῶν, ἐξατελούντο εἰς τὰς στρατοκρατούμενας ταύτας περιοχὰς οἱ ἐπισημάντες Ἕλληνες ἀξιωμα-

αἰμνήστον Δημητρίου Γούναρη, Ὑπουργοῦ τότε τῶν Ἐσωτερικῶν (Κυβέρνησις Σκουλούδη) εἰς Ἀθήνας καὶ παρεκλήθη νὰ ὑποβάλῃ παραίτησιν ἐκ τῆς θέσεώς του, καὶ ὡς ἀπέλθῃ τῆς Ἐδέσεως ὡς ἀνεπιθύμητος τοῦ στρατηγοῦ Σαρὰν. Παραίτηθεὶς τῷ ὄντι, ἐπανῆλθεν εἰς τὴν ἐν τῷ Γραφείῳ Τύπου Θεσσαλονίκης προτέραν θέσιν του, ὡς εἰσηγητὴς αὐτοῦ. Σημειωτέον, ὅτι ἦτο καὶ ἐπιστρατευμένος τότε. Αἴφνης τὴν 23ην Ἀπριλίου 1916 ἐκοινοποιήθη πρὸς τὸν Νομάρχην Θεσσαλονίκης καὶ τὸν διοικητὴν τοῦ Σώματος Στρατοῦ κ. Μοσχόπουλον ἡ ἐξῆς διαταγὴ τοῦ Γαλλικοῦ Στρατηγείου κατ' ἀκριβὴ μετάφρασιν:

«Ὁ κ. Γεωργ. Μάλλωσος, τέως Ὑπονομάρχης Βοδενῶν, νυν εἰσηγητὴς τοῦ Γραφείου Τύπου Θεσσαλονίκης, ψυχὴ τῆς Γερμανοφίλου προπαγάνδας τῶν ἐφημερίδων Θεσσαλονίκης, τὰς ὁποίας ἐμπνέει εἰς τὴν ἀντιανταντικὴν τὴν πολεμικὴν, ὁρεῖται αὐθαγῶς νὰ ἐγκαταλείψῃ τὴν Μακεδονίαν. —

(Στρατὶς τῆς Ἀνατολῆς).

Πλείστοι ὅσοι ἄλλοι ὑπάλληλοι τοῦ Ἑλληνικοῦ Κράτους τιμῶς καὶ εὐσυνειδήτως ἐπιτελέσαντες τὸ καθήκον αὐτῶν πρὸς τὴν Πατρίδα, ὡς ὁ Νομάρχης Φλωρίνης κ. Βαμβέτσος, εἰσαγγελεῖς, δικασταὶ, ἀξιωματικοὶ τῆς χωροφυλακῆς, ταμίαι, ἐφοροὶ, τηλεγραφικοὶ καὶ δασοφύλακες ἀκόμη ἀπηλλάχθησαν ἐκ τοῦ Ἑλληνικοῦ ἐδάφους τῆς Μακεδονίας εἰς τὴν Παλαιὰν Ἑλλάδα, μόνον καὶ μόνον διότι δὲν ἦσαν βενιζελικῶν φρονημάτων. Πλείστοι τοῦτων συνελήφθησαν καὶ ἀπεστάλησαν εἰς Γαλίαν ὅπου ἐνεκλείσθησαν εἰς στρατόπεδα... αἰχμαλώτων!...

τικοί και οί συνταχθέντες μετ' αὐτῶν ὑπὸ μορφήν στρατιωτῶν διάφοροι ἀλλήται καὶ ὑποβοηθοῦντο ὑπὸ τῶν στρατιωτικῶν δυνάμεων τῆς Ἀντάντ εἰς τὸ νὰ ἐκβιάζωσι τοὺς κατοίκους ὅπως στρατολογηθῶσιν ὑπὸ τοῦ βενιζελικοῦ κράτους καὶ πολεμήσωσιν ὑπὸ τὰ ἀνταντικά στρατεύματα. Ὁ ἐκβιασμός ἐγένετο διὰ πάσης θηριωδίας καὶ ἐγκληματικότητος, φόνοι, φυλακίσεις, βασανιστήρια, καὶ γυναικῶν ἀκόμη καὶ παιδῶν, ἀπελάσεις, καταστροφαὶ περιουσιῶν ἦσαν εἰς τὴν ἡμερησίαν διάταξιν. Ἀρχεῖ ν' ἀναφέρωμεν μόνον τὴν Χαλκιδικὴν καὶ τὴν Ἀπεΐρανθον τῆς Νάξου.

Ὡς χαρακτηριστικὸν δὲ ἀπλῶς ἀναφέρομεν ἐν μόνον ἐκ τῶν ἀπειραρίθμων ἄλλων ἐγκλημάτων, τὸ τῆς Μονῆς Ζιδανίου τῶν Σερβίων. Ἐπὶ τῇ ἀπλῇ ὑπονοίᾳ, ὅτι ὁ ἐν τῇ Μονῇ ἡγούμενος καὶ τινες πολῖται ἐγκατεστημένοι ἐν αὐτῇ μετὰ τὸν καθορισμὸν τῆς ζώνης τῆς Ἀγγλογαλλικῆς ἐν Μακεδονίᾳ... κατοχῆς, ἦσαν ἐπικίνδυνοι συνωμόται, ἡ Μονὴ τὴν πρωΐαν τῆς 6 Μαρτίου 1916 ἐπολιορκήθη ὑπὸ γαλλικοῦ στρατιωτικοῦ ἀποσπάσματος καὶ οἱ πάντες ἐν τῇ Μονῇ, μηδὲ μηδ' ἐνὸς φρενοβλαβοῦς χωρικοῦ ἐτουφεκίσθησαν εἰς τὸ προαύλιον αὐτῆς.⁽¹⁾

Αὐθεντικώτατον. Παραλλήλως καὶ ἡ ἄλλη Ἑλλάς ὑφίσταται τὰ ἴδια, καὶ μερικὰ ἀκόμη χειρότερα. Ποῖος δὲν ἐνθυμεῖται τοὺς ἄθλους τῆς «Ἀγγλογαλλικῆς ἀστυνομίας» ἐν Ἀθήναις καὶ εἰς ἄλλας πόλεις τὴν σύλληψιν ἀντιβενιζελικῶν ἐν πλήρει μεσημβρίᾳ εἰς τὰς πλατείας καὶ τὰς ὁδοὺς καὶ ἀπὸ τὰ Γραφεῖα τῶν καὶ τὰ καταστήματά των, ἀλλὰ καὶ τὴν ἀρπαγὴν αὐτῶν ἀπὸ αὐτὰς τὰς οἰκίας των κατὰ τὴν νύκτα, τὴν ἀπαγωγὴν των δι' αὐτοκινήτων εἰς τὰ ἐν Πειραιεὶ κλπ. Γαλλικὰ πλοῖα, τὴν μεταφορὰν των εἰς τὰ σιματοπλέγματα τῆς Μάλτας, τῆς Μιτυλήνης καὶ εἰς τὰς φυλακὰς τῆς Μασσαλίας καὶ ἄλλων μερῶν τῆς Γαλλίας, ἐπὶ τῇ ἀπλῇ ὑπὸ τῶν χαφιέδων τῆς ἀστυνομίας αὐτῆς καταγγελία, ὅτι μετεῖχον εἰς τὸν ἀνεφοδιασμὸν τῶν γερμανικῶν ὑποβρυχίων. Οὔτε ἡλικία, οὔτε ἀξίωμα, οὔτε ιδιότης, οὔτε ἄλλη ἀρετὴ καὶ ἐξαιρετικότης τῶν συλλαμβανομένων ἀνθρώπων ἐλαμβάνετο ὑπ' ὄψιν. Καὶ ἂν δὲν ἐπηρεάζοντο θανάτωσις, ἐπηρεάζοντο ἄλλα μαρτύρια. Ὁ δὲ χρηματικὸς ἐκβιασμός τῶν εὐπορωτέρων ἦτο εἰς τὴν ἡμερησίαν διάταξιν. Ἐξηγοράζετο ἡ ἐλευθερία καὶ ἡ ἡσυχία διὰ γενναίων λύτρων. Οἱ ἀνεπισήμως ἀποσταλέντες καὶ ἐγκαθιδρυθέντες ἐνταῦθα Γάλλοι, καὶ τῆς Ἀγγλογαλλικῆς ἀστυνομίας καὶ ἄλλων ἀναλόγων ὁργανώσεων, ὡς ἡ ἐδρεύουσα ἐν τῇ Γαλλικῇ Ἀρχαιολογικῇ Σχολῇ τῶν Ἀθηνῶν, ἥτις διηρθεύετο ὑπὸ Γάλλων ἀξιωματικῶν τοῦ Ναυτικοῦ, λυσσῶντες διὰ τὸ χοῦμα, ἐπραγματοποίησε γενναίας εἰσπραξεις κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην. Καὶ ἐπεννύουν διάφορα σχέδια, ἐξαπατῶντες καὶ τὴν Προεδρείαν των καὶ τὸν Σαρὰνγ καὶ τοὺς ἄλλους ἐπισήμους Γάλλους, ὅπως δικαιολογῶσι καὶ παρατείνωσι τὴν ἐνταῦθα προσοδοφόρον ἀποστολὴν των. Ἐν γένει δὲ κοινωνικῶς ἡ διαγωγὴ τῶν Γάλλων ἀξιωματικῶν ἐν Ἑλλάδι τότε ὑπῆρξεν ἀληθῶς ἐγκληματικὴ. Ἀντιθέτως, τοῦ Ἀγγλικοῦ στρατοῦ ἡ διαγωγὴ ὑπῆρξε κοινωνικῶς **ἀσπιλος** καθ' ὅλην τὴν **περίοδον** αὐτὴν, πανταχοῦ τῆς Ἑλλάδος.

(1) Ἴδε τεύχος 29 «Νέας Ἐποχῆς» σελ. 759. Οἱ τουφεκισθέντες ἦσαν οἱ ἐξῆς: Χ. Κατσούρας συμβολαιογράφος Σερβίων, Σωκράτης Κομετζόπουλος γραμματεὺς τοῦ δήμου Σερβίων, δύο ἀνεψιοὶ τοῦ ἡγουμένου μεταβάντες διὰ ν' ἀποχαιρέτησωσιν αὐτὸν ἐπὶ τῇ ἀναχωρήσει των εἰς Ἀμερικήν, ὁ φρενοβλαβὴς Θεοφάνης εὐρισκόμενος εἰς τὴν Μονὴν ὑπὸ θεραπείαν καὶ ὁ ἡγούμενος Καλίνικος Νίκολου, ἐν ὅλῳ 85 (6).

Ἀφοῦ δὲ παρελήφθη κατασχεθεῖς καὶ ὁ Ἑλληνικὸς στόλος παρὰ τῆς Ἀντάντ, ἀφοῦ ἐνεκλείσθησαν καὶ τὰ Ἑλληνικὰ στρατεύματα εἰς τὴν Πελοπόννησον, ὅταν κατόπιν ἐπῆλθε μοιραῖος — ἐκ καθαρᾶς παραπληνέσεως ὑπὸ τῶν Γαλλικῶν ἐνταῦθα ὑπηρεσιῶν καὶ τῶν Βενιζελικῶν τοῦ ναυάρχου Φουρνιέ, **ὅπως ὡμολόγησεν ὁ ἴδιος** εἰς τὰ «Ἀπομνημονεύματά» του — ἡ 18 Νοεμβρίου, ἡ προκαλέσασα ἄλλας τρομερὰς φορικαλότητας τῶν Γάλλων καὶ τῶν Σενεγαλέζων τῶν εἰς τὴν Θεσσαλίαν καὶ μάλιστα εἰς τὴν πόλιν τῆς Λαρίσης, τί ἐπηρεάζοντο; Τότε ἀληθῶς «φωνὴ ἐν Ραμᾷ ἠκούσθη καὶ Ραχὴλ κλαίονσα τὰ τέκνα αὐτῆς». Τότε διενεργήθη ὁ ἀπαισιώτερος ἐκείνος ἀποκλεισμός τῆς Ἑλλάδος παρὰ τῶν Γαλλοαγγλικῶν πλοίων, ὅστις χιλιάδας Ἑλλήνων, νηπίων ἰδίως, γερόντων καὶ ἀσθενῶν, ἐπεμψεν ὁμαδικῶς εἰς τὸν Ἀδελφόν. Τότε ἡ Ἀνταντική κακουργία ἐνεφανίσθη εἰς τὴν ἀνωτάτην καὶ ὁμοτάτην ἐντασίν της. Ἄστος καὶ τρόφιμα δὲν ὑπῆρχον, παρὰ μόνον διὰ τοὺς βενιζελικούς. Οἱ ἄλλοι ἐτρέφοντο μὲ ἄσπον ἀπὸ ξυλοκέρματα καὶ ἀπὸ σεσηπὸτα ὀσπρία, ὅταν εὐρίσκοντο καὶ αὐτά. Τότε ἡ Ἑλλὰς μετεβλήθη εἰς ἐν μέγα νεκροταφεῖον καὶ νοσοκομεῖον. Ὁ ἀποκλεισμός διενεργεῖτο μετὰ τῆς ἀγριότητος αὐστηρότητος. Παρεμποδίζοντο ὑπὸ Ἀγγλογαλλικῶν πλοίων καὶ αὐτοὶ οἱ ἄλιεῖς εἰς πᾶν παράλιον, κατὰ τὸν πλέον κτηνωδέστερον τρόπον! Καὶ διὰ νὰ τελειώσωμεν, διότι ἀποτροπιαζόμεθα ν' ἀπασχοληθῶμεν ἐπὶ πολὺ μὲ τὴν ἀπαισιωτέραν αὐτὴν σελίδα τοῦ εὐρωπαϊκοῦ πολιτισμοῦ (!!), ἐνῷ ἐπρεπε δι' αὐτὴν νὰ διαθέσωμεν πολὺν περισσώτερον χρόνον, ἐπηρεάζοντο ἡ ἐμφάνισις καὶ ἡ γνωστὴ κατὰ τοῦ Βασιλέως καὶ τοῦ Κράτους ἐνέργεια τοῦ Ἀρμοστοῦ τῆς Γαλλίας ἐν Ἀνατολῇ καὶ Ζοννάρ. Ἡ δικαιολογητικὴ τῆς ἐνεργείας προκήρυξις τοῦ πρὸς τὸν Ἑλληνικὸν Λαὸν ἦτο τοιαύτη, ὥστε καὶ ὁ πλέον προκατελιμμένος κατὰ τῶν Γάλλων ἐκλίνε νὰ πιστεύσῃ, ὅτι τὰ ἐν αὐτῇ τοῦλάχιστον ἐκ στοιχειώδους φιλοτιμίας θὰ ἐτηροῦντο, μὴ ὑπάρχοντος ἄλλως τε οὐδενὸς πλέον λόγου ὅπως ἐξακολουθήσωσι τὰ πραξικοπήματα καὶ αἱ ἄλλαι ἀπειλαί. Ἀλλὰ δὲν εἶχε δύσει ὁ ἥλιος τῆς ἐπομένης ἡμέρας, ὅτε ἤρχισεν ἡ πλέον κυνικὴ καὶ ἀφιλότιμος ἀθέτησις τῶν ἐν τῇ προκηρῶσει περιοχόμενων, ἥτις ἀθέτησις ὑπερέσσε πλεον πάντα τίμιον Ἑλληνα καὶ ἀνθρώπον νὰ φρίττῃ εἰς τὸ ὄνομα: Γάλλος. Ἦρχισαν ἀμέσως αἱ ἐκτοπίσεις καὶ ἐξορίαι πολιτῶν καὶ παραγόντων ἐκ τῆς Ἑλλάδος, περιλαμβοῦσα καὶ πρόφην πρωθυπουργοὺς, καὶ ὑπουργοὺς, καὶ ἀνωτέρους ἀξιωματικούς καὶ δημοσιογράφους, ἵνα ἐτοιμασθῇ τὸ ἔδαφος διὰ τὴν ἐγκατάστασιν τῆς Βενιζελικῆς κυβερνήσεως τῆς Θεσσαλονίκης εἰς τὰς Ἀθήνας, τὴν ὁποίαν ἐν τούτοις ἡ προκήρυξις ἀπέκλειεν ἀπολύτως, καὶ ὅταν ἔγινε τάχιστα καὶ αὕτη, τότε παρεδόθη ἡ ἀντιβενιζελικὴ καὶ βασιλόφρων Ἑλλὰς ἔρμαιον εἰς τὰς νέας Βενιζελικὰς ὁδοὺς, καὶ ἐπηρεάζοντο ἡ φορικαλὰ βενιζελικὴ τυρανία καὶ κακουργία τοῦ 1917—20, ἡ ὁποία εἶχεν ὡς ἐπίλογον τὴν μεγάλην ἐξέγερσιν τοῦ Λαοῦ κατὰ τὰς ἐκλογὰς τῆς 1ης Νοεμβρίου 1920, ἀλλὰ δυστυχῶς καὶ τὴν καταστροφὴν τῆς Ἐθνικῆς ὑποθέσεως ἐν Μικρᾷ Ἀσίᾳ, ὀφειλομένη κυρίως εἰς τὴν θανάσιμον διαίρεσιν τοῦ Ἑλληνικοῦ Λαοῦ, τὴν ἐπελθούσαν διὰ τῆς διαγωγῆς τοῦ Βενιζελισμοῦ κατὰ τὴν ὥς ἄνω τριτείαν, ἐπιβληθέντος ἐν Ἑλλάδι καὶ δρᾶσαντος οὕτω διὰ τῆς ἀνταντικῆς ἐνισχύσεως καὶ κατὰ τὰ ἀνταντικά συμφέροντα.

Ἀνὰ προχωροῦμεν εἰς τὴν συνέχειαν, τὰ κατὰ τὴν ὁποίαν θὰ ἐκτεθῶσιν ἄλλαχοῦ τοῦ βιβλίου τούτου. Ἄς μὴ νομισθῇ δέ, ἐκ τοῦ τόπου καὶ τοῦ ὕψους τῆς παρ' ἡμῶν ἐνταῦθα ἀπλῆς ὑπομνηστικῆς ἀναγραφῆς τῶν τότε τοιμηθέντων καὶ τελεσθέντων ἐν

Ἑλλάδι, ὅτι ὠδηγήθημεν εἰς αὐτὴν ἐκ προκαταλήψεως, ἢ ἐμπαθείας, ὅτι ὑπερεβάλομεν τὴν ἀλήθειαν. Τὰ παρ' ἡμῶν γραφέντα εἶνε ὡρὰ ἀποψὲς τῆς ἀληθείας, διότι μόνον ἡ ἐν τῷ συνόλῳ ἀναγραφὴ ὅλων τῶν λεπτομερειῶν θὰ ἰδύνατο νὰ δώσῃ πλήρη καὶ πραγματικὴν εἰκόνα αὐτῆς. Ὅτι δὲ οὐδόλως ὑπερβάλλομεν τὴν ἀλήθειαν ἀποδεικνύεται καὶ ἐκ τοῦ ὅτι τὴν ὑποφωτότεραν καὶ ἀπαισιωτέραν εἰκόνα τῶν κατὰ τῆς Ἑλλάδος ἐγκλημάτων ἐκείνων ἔδωκαν πρῶτοι καὶ κυρίως αὐτοὶ οἱ ἴδιοι οἱ ξένοι, οἱ ἴδιοι οἱ Γάλλοι, ὅταν πλέον παρήλθεν ἡ πλάνη καὶ τὸ πάθος, καὶ μάλιστα πρόσωπα προταγωνιστήσαντα ἐν Ἑλλάδι κατὰ τὴν περίοδον ἐκείνην· εἴτε δι' ἐπισήμου καὶ ἐνεργοῦ ἀναμίξεως εἴτε διὰ θερμοῦς καὶ σημαίνουσας διὰ τοῦ Τύπου συνηγορίας ὑπὲρ τῶν βενιζελικῶν ἀπόψεων. Τὰ «Ἀπομνημονεῦματα» τοῦ Ναυάρχου Φουρνέ, τὸ ἐπὶ ἐγγράφων ἐπισήμων βασιζόμενον σχετικὸν ἔργον τοῦ διαδέχοντος ὑμνητοῦ τοῦ κ. Βενιζέλου κ. Ντριώ, τοῦ μέγα κύρος ἔχοντος διαπρεποῦς δημοσιολόγου καὶ ἱστορικοῦ κριτικοῦ, τὸ ἀποκαλυπτικώτατον σχετικὸν ἐπίσης ἔργον τοῦ τότε στρατιωτικοῦ ἀκολούθου ἐν τῇ ἐνταῦθα Ἰταλικῇ πρεσβείᾳ κ. Καρατζόλιο, καὶ ἄλλων, ρίπτοντα μέγα φῶς εἰς τὰ σκοτεινὰ παρασκήνια ἐπιβαρύνουσι πολὺ περισσότερον ἡμῶν τὴν Ἀντάντ, καὶ ἐξαιρετικῶς τὴν Γαλλίαν, ὡς πρὸς τὰ ἐλατήρια καὶ τοὺς σκοποὺς τῆς τότε διαγωγῆς αὐτῶν ἀπέναντι τῆς Ἑλλάδος καὶ ὡς πρὸς τοὺς τρόπους καὶ τὰς μορφὰς τῶν ἐνεργειῶν αὐτῶν ἐν αὐτῇ. Διὰ τῶν ἔργων αὐτῶν καὶ μόνον πιστοποιεῖται περιφανῶς ἡ ἠθικότης καὶ ἡ ἐθνικότης, ἡ εὐκρίνεια καὶ ἡ ἀμεροληψία τῆς στάσεως τοῦ Δ. Γούναρη καὶ τοῦ Βασιλέως Κωνσταντίνου, ὡς καὶ τῶν ἄλλων συνεργασθέντων μετ' αὐτῶν πολιτικῶν παραγόντων, κατὰ τὴν μεγάλην ἐκείνην διεθνή κρίσιν, ἀνατρέπονται ὅλοι αἱ ἐπὶ Γερμανοφιλίᾳ καὶ ὑπονομεύσει τῶν συμφερόντων τῆς Ἀντάντ κατηγορίαι καὶ ὑπόνοιαι αὐτῆς κατ' αὐτῶν, ἀποκαλύπτεται καὶ πιστοποιεῖται καὶ ὁμολογεῖται, ὅτι αἱ κατηγορίαι αὗται, αἱ ὠδηγήσασαι εἰς τόσας πιέσεις καὶ ἐγκληματικότητας, προήρχοντο ἐκ δολίων καὶ γνωστῶν εἰσηγήσεων τοῦ Βενιζελισμοῦ καὶ τῶν μετ' αὐτοῦ συνεργαζομένων, πρὸς ἀθέμιτα ὠφέλη, ποικίλων καὶ ποικιλοτρόπων ἀνεπισήμων ἐν Ἑλλάδι ἀνταντικῶν ἀντιπροσωπειῶν καὶ ὁργανώσεων. Καὶ ὁ ὄγκος τῶν ἀποκαλύψεων τούτων ὅλον ἐν καὶ μεγαλύνεται, διότι καὶ ἄλλα σχετικὰ ἔργα, ἐπὶ ἀδιασείστον τεκμηρίων βασιζόμενα ἐξεδόθησαν ἔκτοτε, περὶ τῶν ὁποίων ἀλλαγῇ τοῦ ἔργου τούτου ἐγράψαμεν, ἀλλὰ καὶ ἄλλα ἀκόμη θὰ ἴδωσι τὸ φῶς μέχρις ὅτου ἀποκατασταθῇ πλήρης ἡ ἀλήθεια. Τί νὰ εἰπωμεν ἤδη ἡμεῖς ἐπὶ τῶν ἀπόψεων καὶ τῶν δεδομένων τούτων; Πῶς νὰ χαρακτηρίσωμεν τὸν ἐναντίον τοῦ Δημητρίου Γούναρη, ὡς καὶ τοῦ ἀντιβενιζελικοῦ πολιτικοῦ κόσμου, ἔσχατον παρὰ τῆς Ἀντάντ διωγμὸν, μόνον καὶ μόνον διότι οὗτος ἠννύει, ὡς πρωθυπουργὸς καὶ ὡς ὑπουργὸς, ὡς ὁ κυριώτατος πάντοτε κατὰ τὴν περίοδον ἐκείνην σύμβουλος τοῦ Στέμματος νὰ βασίλῃ τὴν στάσιν τῆς Ἑλλάδος ἀπέναντι τῆς Ἀντάντ πρωτίστως ἐπὶ τῆς ἐξασφαλίσεως τῶν Ἐθνικῶν συμφερόντων καὶ τῆς διατηρήσεως τῆς ἀκεραιότητος τοῦ Κράτους, διότι δὲν ἐδέχετο νὰ ἐπιρρίψῃ τοῦτο εἰς γραμμὴν τυχοδιωκτικῆς πολιτικῆς, διότι ἤθελε νὰ διατηρήσῃ ἄθικτον τὴν πολιτικὴν αὐτοῦ αὐτοτέλειαν; Ἡ μῆνις τῆς Ἀντάντ ἐστράφη κατὰ τοῦ Δημητρίου Γούναρη **κυρίως καὶ μόνον διότι οὗτος ἦτον ὁ εἰσηγητὴς καὶ στυλοβάτης τῆς πολιτικῆς τῆς οὐδετερότητος τῆς Ἑλλάδος, καὶ δι' οὐδὲν ἄλλο**, ὡς τοιοῦτον δὲ τὸν ἀνεγνώρισε κατόπιν καὶ ἀνεκήρυξε διὰ τῶν ἐκλογῶν τὸ Πανελλήνιον ἀρχηγὸν ὅλου τοῦ ἀντιβενιζελικοῦ πολιτικοῦ κόσμου.

Ἡ ἐκθρόνισις τοῦ Βασιλέως Κωνσταντίνου.

Τοιαύτη εἶχε δημιουργηθῇ ἡ ἐν Ἑλλάδι κατάστασις, ὅταν ὁ Γάλλος πολιτικὸς καὶ γεροῦσιαστής κ. Ζοννάρο ἀνέλαβεν, ὑπὸ τὴν ιδιότητα τοῦ Ὑπάρχου Ἀρμοστοῦ τῶν Συμμάχων ἐν Ἑλλάδι, νὰ φέρῃ ἐπισήμως καὶ ἀπροκαλύπτως εἰς πέρας ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον μέχρι τῆς ἐμφανίσεώς του ἐπὶ τῆς σκηνῆς, ἦτο ἡ πραγματικὴ κηρυγμένη σκοπιμότης τῶν αὐθαιρεσιῶν, καὶ τῶν παραβιασμῶν τῆς Ἀντάντ ἐν Ἑλλάδι. Τοῦτο ἦτο ἡ ἀνάμιξις τῆς Ἑλλάδος εἰς τὸν πόλεμον ὑπὲρ τῆς Ἀντάντ, ἡ ματαιουμένη ἐνεκα τῆς ἀπομακρύνσεως τοῦ κ. Βενιζέλου ἐκ τῆς ἀρχῆς, ἀνάμιξις ὑπὸ συνθήκας ἐξυτηρητοῦσας κυρίως τὰ ἀντατικὰ συμφέροντα καὶ τυχαίως μόνον τὰ Ἑλληνικά, ἡτις μόνον καθίστατο ἀδύνατος, ἐφόσον ὁ Βασιλεὺς καὶ ὁ Γούναρης ἀνέμενον πιστῶς εἰς τὴν ἀρχὴν τῆς οὐδετερότητος, δεχόμενος νὰ ὠδηγήσῃ τὴν Ἑλλάδα εἰς τὸν πόλεμον ὑπὲρ τῆς Ἀντάντ μόνον ὡς ἰσοτίμον αὐτῆς παρίγοντα καὶ ὑπὸ ὅρους πλήρους ἐξασφαλίσεως τῆς ἀκεραιότητος τῆς χώρας καὶ ἱκανοποιήσεως τῶν Ἐθνικῶν Δικαίων, εἶχον δὲ ὑπὲρ τῆς γνώμης αὐτῶν ὅλον τὸν ἀντιβενιζελικὸν πολιτικὸν κόσμον.

Αἱ πιέσεις, αἱ διωγμοί, αἱ ἀδικίαι, αἱ καταστροφαί, αἱ στερόσεις, ἡ πείνα, αἱ ἐνοπλοὶ ἀπειλαί, αἱ χρηματικαὶ θυσίαι, ἡ ἱκανοποίησις συμφερόντων, ἦτοι τὰ μέσα, τὰ ὁποῖα, καθ' ὑπόδειξιν τῶν βενιζελικῶν, εἶχε θέσει εἰς ἐνέργειαν ἐπὶ τόσον χρόνον ἡ Ἀντάντ, ὅπως δημιουργήσει ἀναγκαστικὸν ρεῦμα ὑπὲρ ἐαυτῆς καὶ ἐξέγερσιν κατὰ τοῦ Βασιλέως καὶ τῶν οὐδετεροφίλων πολιτικῶν ἀρχηγῶν, ἀπεδείχθησαν ἐντελῶς ἀνίσχυρα. Ὁ λαὸς δὲν ἐκλονίσθη. Αἰσθανόμενος τὴν χρηστότητα τῶν προθέσεων τῶν διαχειριζομένων τὴν ἐναντίον τῶν βενιζελικῶν ἀντιλήψεων πολιτικῶν καὶ τὴν ἐθνικὴν διάθεσιν καὶ συνείδησιν αὐτῶν, χαρακτηρίσας, κατὰ τὴν μεγίστην πλειοψηφίαν αὐτοῦ, ὡς ἀνέμεινον καὶ ἀντεθνικὸν τὸν τρόπον τῆς παρὰ τῶν βενιζελικῶν ἐπιδιώξεως τῆς ἐπιβολῆς τῶν γνώμῶν αὐτῶν, ἐξερεθισθεὶς βαθέως διὰ τὰ κατὰ τοῦ Κράτους καὶ τῶν πολιτῶν ἀλληλοδιαδόχα ὁργανιστικά προαξιοκλήματα τῆς Ἀντάντ, τὰ διενεργοῦμενα ἐν ἀνεπιφυλάκτῳ πλέον συνεργασίᾳ μετὰ τοῦ Βενιζελισμοῦ, ἐδέξαντο, ὅτι ἦτο ἔτοιμος καὶ ἀποφασισμένος νὰ ὑποστῇ καὶ πολὺ μεγαλειότερας ἀκόμη, δοκιμασίας, παρὰ νὰ ὑποχωρήσῃ εἰς τὴν ἐκβιαστικὴν προσπάθειαν. Ὅθεν δὲν ὑπελείπετο, παρὰ κατ' ἐνθεῖαν πλέον ἐνέργειαν, ἡ ὁποία ἔπρεπε νὰ συγκαλυφθῇ ὑπὸ ἐν ψεύδους ἀπλῶς καὶ μόνον ἵνα μὴ ματαιωθῇ. Ἐπρεπε νὰ ἀρθῶσιν ἐντελῶς ἐκ τοῦ μέσου ὁ Βασιλεὺς καὶ οἱ δυσφρονοῦντες μετ' αὐτοῦ πολιτικοὶ ἀρχηγοί, νὰ παραδοθῶσι τὰ πάντα εἰς τὸν κ. Βενιζέλου, καὶ νὰ ἀχθῇ οὕτω ἡ Ἑλλὰς, ἐκοῦσα ἀκουσα εἰς τὸν πόλεμον! Τὸ ἔργον τοῦτο ἀνέλαβε νὰ φέρῃ εἰς πέρας ὁ κ. Ζοννάρο.

Τὴν 27ην Μαΐου τοῦ 1917 κατέφθασεν αἰφνιδίως εἰς Πειραιᾶ ἰσχυροτάτη μετὰ Ἀγγλογαλλικοῦ στόλου, μετὰ πολλῶν μεταγωγικῶν, τὰ ὁποῖα ἦσαν πλήρη συμμαχικοῦ στρατοῦ. Ταῦτοχρόνως ἡγγέλλετο ἡ ἐκ Μακεδονίας ἀπόδοσις μίας μεραρχίας Γαλλικοῦ στρατοῦ πρὸς τὴν Θεσσαλίαν. Κατελήφθη ἀμέσως ὁ ἰσθμὸς τῆς Κορίνθου, καὶ τμήματα Γαλλικοῦ στρατοῦ ἀπεβίβάσθησαν εἰς Ἐλευσίνα καὶ Παλαιὸν Φάληρον. Ὁ κ. Ζοννάρο, συνοδευόμενος, κατὰ τὸν πλοῦν αὐτοῦ ἐπὶ τοῦ θωρηκτοῦ «Δικαιοσύνη» καὶ τὴν διαμονὴν αὐτοῦ εἰς Πειραιᾶ, καὶ ὑπὸ βενιζελικῶν πολιτικῶν παραγόντων, οἵτινες ἐπρόκειτο νὰ κανονίσωσιν ἐκ τῶν παρασκηνίων τὴν ὑπόθεσιν, ἐξήτησε νὰ συνεννοηθῇ μετὰ τοῦ πρωθυπουργοῦ κ. Ἀλ. Ζαΐμη. Ἀπόρροια τῆς συναντήσεως ταύτης ἦτον ἡ

ἐπίδοσις τηλεσιγράφου τοῦ Ζοννάρο πρὸς τὴν Κυβέρνησιν, ὡς Ὑπάτου Ἀρμοστοῦ τῶν Συμμάχων Δυνάμεων, διὰ τοῦ ὁποίου ἐξητεῖτο ἡ παραίτησις τοῦ Βασιλέως «ὡς προφανῶς παραβιάσαντος, ἰδίᾳ αὐτοῦ πρωτοβουλία τὸ Σύνταγμα, ὅπερ ἐγγυήθησαν ἡ Γαλλία, ἡ Μ. Βρετανία καὶ ἡ Ρωσσία, ἐπὶ τῷ σκοπῷ τῆς ἀποκαταστάσεως τῆς ἐνότητος τοῦ Βασιλείου, χωρὶς νὰ θυγῶσιν οἱ μοναρχικοὶ καὶ συνταγματικοὶ θεσμοί». Ἡ ἀπάντησις εἰς τὸ τηλεσίγραφον ἐξητεῖτο ἐντὸς 24 ὥρων. Μετὰ τοῦ τηλεσιγράφου ἐπεδόθη καὶ ἐπεξηγηματικὸν ὑπόμνημα, διὰ τοῦ ὁποίου ἀπεκλείετο τοῦ θρόνου ὁ Διάδοχος, ἐδίδετο ὑπόσχεσις, ὅτι οὐδὲν ἀντίποινον θὰ ἡσκέτο καὶ προκλήρυξις γενικῆς ἀμνηστίας θὰ ἐπικολούθει ἀμέσως, καὶ ἡπειλεῖτο παρέμβασις στρατιωτικῇ, ἐὰν ἡ τάξις ἤθελε τυχόν διαταραχθῇ εἰς βάρος τῶν ὑπάρχοντων τῶν Δυνάμεων καὶ τῆς ἡσυχίας τοῦ Ἑλληνικοῦ Λαοῦ. Τὴν 29ῃν ὁ κ. Ζαΐμης ἀπήντησε δηλῶν ἀποδοχὴν τῶν ὅρων τοῦ τηλεσιγράφου καὶ ἀνακοινῶν, ὅτι ὑπὸ τοῦ Βασιλέως ὁρίσθη διάδοχός του ὁ υἱός του πρίγκιψ Ἀλέξανδρος. Ἐπικολούθησεν ἀπάντησις τοῦ κ. Ζοννάρο, καὶ κατόπιν προκήρυξις αὐτοῦ πρὸς τὸν Ἑλληνικὸν Λαόν, ἐξηγητικὴ τῆς ἐνεργείας του καὶ δηλοῦσα, ὅτι «αἴρεται ὁ ἀποκλεισμός, πᾶσα ἀντεκδίκησις ἐναντίον Ἑλλήνων, **εἰς οἰονδήποτε κόμμα καὶ ἂν ἀνήκουν, θὰ κατασταλῇ ἀνευ οἴκτου, ἡ περιουσία καὶ ἡ ἐλευθερία ἐκάστου θέλουσι προστατευθῇ**, περίοδος νέας **εἰρήνης** καὶ ἐργασίας διανοίγεται». «**ΜΑΘΕΤΕ** — ἐτελείωνεν ἡ προκήρυξις — **ΟΤΙ Αἱ ΠΡΟΣΤΑΤΙΑΕΣ ΔΥΝΑΜΕΙΣ, ΣΕΒΟΜΕΝΑΙ ΤΗΝ ΕΘΝΙΚΗΝ ΚΥΡΙΑΡΧΙΑΝ, ΟΥΔΑΜΩΣ ΣΚΟΠΟΥΣΙ ΝΑ ΕΠΙΒΑΛΩΣΙΝ ΕΙΣ ΤΟΝ ΕΛΛΗΝΙΚΟΝ ΛΑΟΝ ΤΗΝ ΓΕΝΙΚΗΝ ΕΠΙΣΤΡΑΤΕΥΣΙΝ!!!**»

Ἡ ἀπόφασις τοῦ Βασιλέως περὶ παραίτησός του ἐλήφθη κατόπιν Συμβουλίου τοῦ Στέμματος καὶ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου, καὶ τὴν 29ῃν Μαΐου ὁ Βασιλεὺς ἀπηύθυνε πρὸς τὸν Λαόν τὸ κάτωθι Διάγγελμά του:

Πρὸς τὸν Ἑλληνικὸν Λαόν.

Ὑπεύκτων εἰς ἀνάγκην καὶ ἐπιτελῶν καθήκον πρὸς τὴν Ἑλλάδα, ἔχων δὲ πρὸ ὀφθαλμῶν αὐτῆς μόνον τὸ συμφέρον, ἀναχωρῶ ἐκ τῆς ἀγαπητῆς Μου Πατρίδος μετὰ τοῦ Διαδόχου, ἀφίνων εἰς τὸν Θρόνον τὸν υἱόν Μου Ἀλέξανδρον. Καὶ μακρὰν τῆς Ἑλλάδος ἡ Βασίλισσα καὶ Ἐγὼ θέλομεν διατηρῇ τὴν αὐτὴν πάντοτε ἀγάπην πρὸς τὸν Ἑλληνικὸν Λαόν. Σᾶς παρακαλῶ ὅλους ν' ἀποδεχθῆτε τὴν ἀπόφασίν Μου, μὲ πίστιν εἰς τὸν πανάγαθον Θεόν, τοῦ ὁποίου ἐπικαλοῦμαι ἐπὶ τοῦ ἔθνους τὴν ἐξ ὕψους ἀντίληψιν. Διὰ νὰ μὴ ματαιώσῃτε ὅμως τὴν σκληρὰν θυσίαν Μου αὐτὴν πρὸς τὴν Πατρίδα σᾶς ἐξορκίζω ὅλους ἂν ἀγαπάτε τὸν Θεόν, ἂν ἀγαπᾶτε τὴν Πατρίδα, ἂν ἀγαπᾶτε τέλος Ἐμὲ νὰ τηρήσῃτε ἀπόλυτον τάξιν, ἡσυχίαν καὶ πειθαρχίαν. Ἡ μικροτέρα παρεκτροπὴ καὶ ἂν προέχεται ἐξ ἀγαθοῦ αἰσθήματος, εἶνε ἀρκετὴ σήμερον νὰ ἐπιφέρῃ μεγάλην καταιστροφήν.

Τὴν στιγμήν αὐτὴν ἀποτελεῖ παρηγορίαν διὰ τὴν Βασίλισσαν καὶ Ἐμὲ ἡ ἀγάπη καὶ ἡ ἀφοσίωσις τὰς ὁποίας Μᾶς ἐπεδείξατε πάντοτε εἰς εὐτυχεῖς καὶ δυστυχεῖς ἡμέρας.

Ὁ Θεὸς σκέποι τὴν Ἑλλάδα.

Ἀθῆναι 29 Μαΐου 1917

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ Β.

Ἡ ἐτοιμασία πρὸς ἀναχώρησιν τοῦ Βασιλέως διεξήχθη τάχιστα. Ὁ Λαὸς ἔμεινε κεραυνόπληκτος ἐκ τῆς ἱλιγγιώδους ἐκείνης ἐξελεύσεως τόσων τραγικῶν καὶ συνταρακτικῶν γεγονότων. Ὅταν ἐβεβαιώθη πλέον, ὅτι πράγματι ὁ Κωνσταντῖνος ἀπέρχεται, — ἡ ἀναχώρησις ἔχεν ὁρισθῇ διὰ τὴν ἐπομένην... ἡμέραν μετὰ τὴν ἀποδοχὴν τοῦ τηλεσιγράφου — κύματα λαοῦ, ἀλλόφρονα ἐκινούντο ἀνὰ τὴν πόλιν, ἀπὸ τῆς ἐσπέρας τῆς παραμονῆς τῆς ἀναχώσεως, καὶ διηυθύνοντο πρὸς τὰ Ἀνάκτορα. Λόγοι ἐκφωνοῦνται, οἱ πολῖται δακρύουσι, καταρῶνται τοῖς ὑπαιτίους, ἰβρίζουσι καὶ στιγματίζουν αὐτούς. Τὰ καταστήματα καὶ αἱ οἰκίαι ἐκκενοῦνται, καὶ ποταμοὶ λαοῦ, σὺν γυναίξιν καὶ τέκνοις ἐκχύνονται πρὸς τὴν περιφέρειαν τῶν Ἀνακτόρων. Πολιορκοῦσι τὰς πέριξ ὁδούς, τὰ Προπύλαια, εἰσδύουσιν εἰς τὴν μεγάλην αὐλήν, πολιορκοῦσιν ἐξ ὅλων τῶν σημείων τὸν περὶ τὰ Ἀνάκτορα κήπον, ἀνέρχονται εἰς τὰ κιγκλιώματα αὐτοῦ, εἰσρέουσιν εἰς αὐτόν. Ὑψώνεται πανταχόθεν τὸ ἐμβατήριον τοῦ Βασιλέως, «τοῦ Ἀετοῦ ὁ γιός», ἀλλὰ καὶ θρῆνοι καὶ κλαυθμοὶ καὶ λυγμοὶ ἀκούονται καὶ διαχέονται, ἀναξῶσιν αἱ ἡμέραι τῆς ἀναστατώσεως καὶ τῆς ὁδύνης τοῦ Λαοῦ, κατὰ τὴν ἐποχὴν τῆς βαρείας ἀσθενείας τοῦ Βασιλέως, ὅτε ἡμέραν καὶ νύκτα τὰ Ἀνάκτορα ἦσαν πολιορκημένα ὑπὸ τῶν ἀγωνιῶντων ὑπάρχοντων του. Ὅσοι δίδονται μεγαλοφώνως, ὅτι θὰ ἐμποδίσωσι τὴν ἀναχώρησιν τοῦ Βασιλέως, καὶ λαμβάνονται ὅλα τὰ μέτρα πρὸς τοῦτο, ὑπὸ τὴν ἡγεσίαν τῶν παλαιῶν συμπολεμιστῶν του καὶ τῶν Ἑθνικῶν σωματείων. Ἡ νύξ προχωρεῖ καὶ αἱ ὥραι παρέρχονται, καὶ ὅλος ὁ περὶ τὰ Ἀνάκτορα χώρος, εἰς μεγάλην ἔκτασιν περὶ αὐτά, εἶνε πλημμυρισμένος ἀπὸ χιλιάδας, αἵτινες διαρκῶς ἐξογκοῦνται ὑπὸ νέων ἀνθρωπίνων κυμάτων. Ὅλοι εἶνε ἀποφασισμένοι νὰ μὴ μετακινήθωσιν ἐκεῖθεν οὐδ' ἐπὶ στιγμήν, ὅπως ματαιώσωσι διὰ πάσης θυσίας τὴν ἀναχώρησιν τοῦ Ἀνακτοῦ. Διαδήλωσις μεγάλη τρέπεται πρὸς τὴν Στρατιωτικὴν Δέσχη, ζητήσασα δι' ἐπιτροπῆς ἀπὸ τοῦς ἀξιωματικούς νὰ πράξωσι τὸ καθήκον των ὑπὲρ τοῦ Βασιλέως. Οἱ ἀξιωματικοὶ ἀπαντοῦν, ὅτι μέχρι θανάτου εἶνε ἀποφασισμένοι νὰ φθάσωσιν ὑπὲρ τοῦ Ἀνακτοῦ, ἀλλὰ διαταγὴ αὐτοῦ τοῖς ἐπιτάσσει, ἐπ' ὀνόματι τῶν Ἑθνικῶν συμφερόντων, νὰ μὴ προῶσιν εἰς οὐδὲν διάβημα ἀπολύτως. Ὁ Βασιλεὺς εἰς ἀπεσταλμένους καὶ δι' Ἀυλικῶν του δηλοῖ τέλος ὅτι, θὰ δεχθῇ Ἐπιτροπὰς τοῦ Λαοῦ. Ἀνώτεροι ἀξιωματικοὶ ὁμιλοῦσιν ἐξ ὀνόματος τοῦ Βασιλέως πρὸς τὸν Λαόν, συνιστῶντες ἡρεμίαν χάριν τῆς πατρίδος. Τὴν 10ῃν καὶ 1/2 τῆς νυκτὸς ἐδέχθη ὁ Βασιλεὺς τοὺς Προέδρους τῶν Σωματείων, παρουσιασθέντες ἐκ μέρους τοῦ κατὰ χιλιάδας διακεχυμένου περὶ τὰ Ἀνάκτορα Λαοῦ καὶ τοῦ Λαοῦ ὅλης τῆς Ἑλλάδος. Ἀναπτύσσει εἰς αὐτούς, ὅτι πρέπει ν' ἀπέλθῃ ἐξ Ἑλλάδος «**χάριν τῆς Πατρίδος, τοῦ Κράτους καὶ τῆς Δυναστείας**». Τονίζει, ὅτι ὁ Λαὸς πρέπει νὰ ἔχῃ πεποίθησιν εἰς αὐτόν. Τοὺς ἐξορκίζει νὰ πιστεύσωσιν, ὅτι τὸ γινόμενον γίνεται διὰ τὴν σωτηρίαν τῆς Πατρίδος καὶ τοὺς ἀναθέτει νὰ ἀναπτύξωσι ταῦτα εἰς τὸν Λαόν πανταχοῦ τῆς πόλεως, νὰ τὸν διαφωτίσωσιν, ὅτι ὁ Βασιλεὺς ἀποφασίσας ν' ἀπέλθῃ, ἔτετέλεσεν «**ἱερὸν καθήκον**».

Τὰς ἀπογευματινὰς ὥρας τῆς 30ῆς Μαΐου ὁ Βασιλεὺς Κωνσταντῖνος ἀνεχώρησε τῶν Ἀθηνῶν εἰς Τατόιον τὴν δὲ μεσημβρίαν τῆς 1ῆς Ἰουνίου 1917, ἀπῆλθε τῆς Ἑλλάδος ἐξ Ὀροποῦ ὑπὸ τοὺς θορήκους καὶ τὰς εἰχὰς τοῦ λατοῦσαντος αὐτὸν Λαοῦ Του.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Θ.

ΕΙΣ ΤΗΝ ΕΞΟΡΙΑΝ

«..... Πρόκειται τώρα νὰ ἐξασφαλισθῇ ὑπὸ τοὺς πλέον ταχεῖς ὁρους ἡ ἐπάνοδος εἰς τὴν ἀρχὴν τοῦ κ. Βενιζέλου. Εἶναι τοῦτο τὸ δεύτερον μέρος τῆς ἀποστολῆς μεθ' ἧς ἐπεφορτίσθη ὁ κ. Ζοννάρ.

«Ἀναχωρήσαντος τοῦ Βασιλέως Κωνσταντίνου καὶ τῆς οἰκογενείας του ἦτο ἀπαραίτητον ν' ἀπομακρυνθῶσι τὸ ταχύτερον ἓνας ἱκανὸς ἀριθμὸς προσωπικοτήτων πολιτικῶν καὶ στρατιωτικῶν, οἵτινες εἶχον ἀπροκαλύπτως εἰς πᾶσαν περίστασιν ἐκδηλώσει τὴν ἀμείωτον ἐχθρότητά των πρὸς τὴν Ἀντάντ. Ἡ ἡσυχία δὲν δύναται ν' ἀποκατασταθῇ καὶ ἀνωμαλίας θὰ ἐπικρατῇ ἐφ' ὅσον ἡ δρᾶς αὕτη τῶν ταραχοποιῶν παραμένει ἐν τῇ πρωτεύουσῃ.

«Ὁ κ. Ζοννάρ, πιστὸς εἰς τὴν πολιτικὴν του, τὴν συνισταμένην εἰς τὸ ν' ἀποφεύγῃ πᾶσαν ἀνάμειξιν κατὰ τὸ δυνατόν εἰς τὰς ἐσωτερικὰς ὑποθέσεις τῆς Χώρας, προῆλθεν εἰς τὴν ἐκκάθαρσιν ταύτην, συνεργασθεὶς μετὰ τοῦ κ. Ζαΐμη καὶ σύμφωνος μετ' αὐτοῦ. Ἡ συμφωνία ἐπῆλθε κατὰ τὴν διάρκειαν μᾶς μακρᾶς συνεντεύξεως τῶν δύο πολιτικῶν ἀνδρῶν ἐπὶ τοῦ θωρηκτοῦ «Δικαιοσύνη» τὴν 31/16 Ἰουνίου....

Εἶναι ἀρκετὰ θλιβερὸν διὰ τὸν κ. Πρόεδρον τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου νὰ ἐξορίσῃ μερικὸς συμπατριώτας τοῦ καταλαβόντας θέσεις διακεκριμένους καὶ τοὺς ὁποίους συναγεστρέφετο σχεδὸν καθημερινῶς. Ἀλλὰ εἰς τὸ ἀνώτατον συμφέρον τῆς χώρας δὲν διστάζει νὰ λάβῃ τὸ μέτρον τοῦτο παρέχων εἰς τὸν Ὑπατον Ἀρμοστήν τὸ καλύτερον τεκμήριον τῆς καλῆς του θελήσεως.

Τὴν 17 Ἰουνίου ἐπεβλήθησαν εἰς τὸν κ. Ζαΐμην δύο κατάλογοι προσώπων, τὰ ὁποῖα εἶχον ἰδιαίτερος σημειωθῇ διὰ τὰς γερμανοφίλους ραδιονογίας των. Ὁ πρῶτος κατάλογος περιλαμβάνει τριάντοτα ἓνα πρόσωπα, ἅτινα ὀφείλουσαν νὰ παρουσιασθῶν εἰς τὸν στρατηγὸν κ. Ρενώ, ἀρχηγὸν τῆς στρατ. δυνάμεως τὴν 7/20 Ἰουνίου τὸ βραδύτερον. Θὰ ἐπιβιβασθῶσι τοῦ ἀτμοπλοίου «Βασιλεὺς Κωνσταντῖνος», τὸ ὁποῖον θὰ ἐγκαταλείρῃ τὴν ἰδίαν ἡμέραν τὸν Πειραιᾶ διὰ Μασσαλίαν. Ἡ Γαλλικὴ Κυβέρνησις θὰ ὤριζε τὸν τόπον τῆς διαμονῆς των. Τὸ Αἰάζιον τῆς Κορσικῆς ἐξελέγη ὡς τόπος διαμονῆς.

«Λέγα πέντε ἐξ αὐτῶν οἱ πλέον πασίγνωστοι εἶνε ἀκριβῶς εἰς τὸ ραντε-βοῦ. Εἶνε οἱ κ.κ. Δημ. Γούναρης, Β. Δούσανης, Ἰω. Μεταξᾶς, Γ. Πεσματιζόγλου, Ἰωάννης Δραγούμης, Ἰωάν. Σαγιάς, Κωνστ. Ἐσπλιν, (ἔπονται τὰ ὀνόματα τῶν ἄλλων ἐξορίστων).

«Ὁ κ. Ἰωάννης Δραγούμης, δημοσιεύσας παρὰ τὴν ἐκκλησίαν περὶ κατευνασμοῦ, τὴν 18 Ἰουνίου ἓνα ἄρθρον σφοδρὸν ἐναντίον τῆς Ἀντάντ, συμπεριελήφθη εἰς τὸν κατάλογον τῶν ἐξορίστων, καὶ ἐπεβιβάσθη διὰ Μασσαλίαν....»

(Ἀπόσπασμα ἀπὸ τὸ βιβλίον τοῦ κ. Ρεκουλὺ «Mr Jonnar en Grèce et l'abdication de Constantin» σελὶς 146. Εἰς τὸν κ. Ρεκουλὺ παρεχωρήθη ἐκ μέρους τοῦ κ. Δαυὶδ ἰδιαιτέρου γραμματέως τοῦ κ. Ζοννάρ τὸ ἡμερολόγιον αὐτοῦ, καὶ κατὰ συνέπειαν ἡ ἐξιστόρησις αὕτη δύναται νὰ θεωρηθῇ ὡς αὐθεντικὴ).

Λέγα περίπου ἡμέρας πρὸ τῆς καθόδου τοῦ κ. Ζοννάρ εἰς Ἑλλάδα, εἶχον ἐπιμόνως ἐπαναληφθῇ αἱ καὶ προηγουμένως κυκλοφορήσασαι φήμει περὶ ἀξιώσεως τῶν συμμάχων Δυνάμεων πρὸς ἐκτόπισιν μακρὰν τῆς Ἑλλάδος τῶν κυριωτέρων πολιτικῶν καὶ στρατιωτικῶν ἀντιβενιζελικῶν παραγόντων. Μία ἐφημερίς μάλιστα—ἡ «Ἐσπερινή»—ἐδημοσίευσεν καὶ κατάλογον τῶν ὑπὸ ἀπέλασιν προσώπων, τὰ ὁποῖα κατὰ σύμπτωσιν περιλαμβάνοντο καὶ εἰς τὸν ὑπὸ τοῦ κ. Ζοννάρ συνταχθέντα καὶ ἐπιδοθέντα τῷ κ. Ζαΐμῃ κατάλογον.

Ἀπομακρυνθέντος τοῦ Βασιλέως Κωνσταντίνου, ὁ κ. Ζοννάρ, ὡς βλέπει ὁ ἀναγνώστης ἐν τῇ ἀμέσως ἀνωτέρω περιγραφῇ τοῦ γάλλου συγγραφέως κ. Ρεκουλὺ, ἐδήλωσεν εἰς τὸν κ. Ζαΐμην ὅτι ἡ Ἀντάντ ἐπεθύμει χάριν τοῦ κατευνασμοῦ τῶν παθῶν καὶ τῆς ἐπαναφορᾶς ἐν τῇ Χώρᾳ τῆς γαλήνης (!!) τὴν ἀπομάκρυνσιν ὀρισμένων πολιτικῶν καὶ στρατιωτικῶν ἐξ Ἑλλάδος προσωρινῶς ἢ μέχρι πέρας τοῦ πολέμου, ὡς ἐπίσης καὶ τὴν ὑπὸ τῶν ἀστυνομ. ἀρχῶν παρακολούθησιν ἄλλων δευτερευούσης σημασίας ἀτόμων, πολιτευομένων καὶ στρατιωτικῶν. Ὁ κ. Ζαΐμης συγκατένευσεν ἀφοῦ ἐξησφάλισε τὴν ἐπίσημον καὶ κατηγορηματικὴν διαβεβαίωσιν τοῦ κ. Ζοννάρ ὅτι τὰ ὑπὸ ἀπέλασιν πρόσωπα θὰ ἦσαν ἐλεύθερα, ἀπομακρυνόμενα τῆς Ἑλλάδος νὰ ἐκλέξουν ἐλευθέρως τὴν ἐν τῷ ἐξωτερικῷ διαμονὴν των, προτιμωμένων πάντως χωρῶν τηρούντων πολιτικὴν οὐδετερότητα.

Πόσον ἦτο εὐκρινὴς καὶ τιμία ἡ ἐπόσχεσις τοῦ κ. Ζοννάρ, ἀποδεικνύεται ἐκ τοῦ γεγονότος ὅτι οἱ ἐξορίστοι ἐγκατεστάθησαν εἰς τὴν Κορσικὴν, Γαλλικὴν νῆσον ὑπὸ περιορισμὸν καὶ ἀστυνομ. ἐπιτήρησιν.

Δημοσιευθέντων διὰ τοῦ γραφείου τοῦ Ὑποπρυττύου τοῦ Ὑπουργείου Ἐξωτερικῶν τῶν ὀνομάτων τῶν ὑπὸ ἀπέλασιν καὶ ἀστυνομικὴν ἐπιτήρησιν προσώπων, ἐκοινοποιήθη εἰς τὸν Δημ. Γούναρην καὶ τοὺς ἄλλους ἐξορίστους ἢ κάτωθι εἰδοποίησις τοῦ Ἀστυνομ. Διευθυντοῦ Ἀθηνῶν.

Ἀστυνομικὴ Διεύθυνσις Ἀθηνῶν
Γραφεῖον Διευθυντοῦ

Ἀξιότιμε Κύριε

Ἐντολῇ τοῦ κ. Προέδρου τῆς Κυβερνήσεως καὶ κατὰ τὴν αἰτήσεως τοῦ Ἀρχηγοῦ τῶν Συμμαχικῶν στρατευμάτων Στρατηγοῦ κ. Regnault καλεῖσθε, ὅπως παρουσιασθῆτε εἰς τὸ ἐν Πειραιεὶ Στρατηγεῖον τοῦ Συμμαχικοῦ στρατοῦ μέχρι τῆς ἑσπέρας τῆς προσεχοῦς Τρίτης 6 Ἰουνίου ἐ. ἔ., διὰ ν' ἀπομακρυνθῆτε τῆς Ἑπαιρωτικῆς Ἑλλάδος προσωρινῶς ἢ μέχρι πέρας τοῦ πολέμου.
Ὁ Διευθυντὴς (Υπογραφή)

Ἡ στάσις τοῦ Γούναρη.

Ἀλλὰ ποία ὑπῆρξεν ἡ στάσις τοῦ Δημ. Γούναρη ἔναντι τῶν ἐξελιχθέντων ἀπὸ τῆς 18ης Νοεμβρίου 1916 μέχρι τῆς ἀφίξεως τοῦ Ζοννάρ γεγονότων; Τὸ θλιβερόν γεγονός τῆς συγκρούσεως τῆς 18ης Νοεμβρίου, ὁ ἀπηνὴς ἀποκλεισμός, ἡ ἀπροκάλυπτος ἐχθρότης τῶν Κυβερνήσεων Γαλλίας, Ἀγγλίας καὶ Ἰταλίας, αἱ διὰ τοῦ ἡμιεπισήμου τύπου τῶν Συμμάχων διατυπούμεναι ἀπειλαὶ κατὰ τοῦ Βασιλέως Κωνσταντίνου, εἶχον ἄραγε συντελέσει ὥστε νὰ μεταβάλῃ ὁ Δημ. Γούναρης γνώμᾳ ἐπὶ τῆς συνεχίσεως ἢ μὴ τῆς πολιτικῆς τῆς οὐδετερότητος; Προέβλεπεν ὁ Δημ. Γούναρης τὸ ἐνδεχόμενον τῆς βιαίας ἐκθρονίσεως ὑπὸ τῶν Συμμάχων τοῦ Βασιλέως Κωνσταντίνου; Προέβλεπεν ἢ εἶχεν πληροφροῦν ἐπὶ μιᾷ τοιαύτης συμμαχικῆς ἐνεργείας, οἷα ἡ τοῦ Ζοννάρ;

Ἰδού μερικὰ ἐρωτήματα, τὰ ὁποῖα διατυπῶνται αὐτομάτως ἀπὸ τὸν παρακολουθοῦντα ἐνταῦθα τὰ γεγονότα τῆς περιόδου ἐκείνης:

Ἐν πρώτοις δεόν νὰ τονισθῇ ὅτι ὁ Δημ. Γούναρης οὐδ' ἐπὶ στιγμὴν ἐκλονίσθη, μέχρι δηλαδὴ τῆς ἐξορίας του, ὅτι ἔπρεπε νὰ μεταβάλῃ πολιτικὴν ἢ Ἑλλάς, ὅτι ὀφείλε δηλαδὴ νὰ μετᾷσῃ *ἀνευ τοῦ ρητοῦ ὅρου τῆς πλήρους ἐξασφαλίσεως τῆς ἀκεραιότητος τῆς Ἑλλάδος*. Νικητὴς εἰς ὅλα τὰ μέτωπα τοῦ παγκοσμίου πολέμου ὁ Γερμανοαυστριακὸς στρατός, συντετριμὴν ἢ Σερβία, τὸ Βέλγιον, ἡ Ρουμανία, νικηταὶ οἱ Βούλγαροι καὶ ἐντὸς τῆς Ἑλληνικῆς Μακεδονίας ἔχοντες τὸν πόδα των, εἰς τὴν πλέον ἐντονον δοῦσιν ὁ ὑποβρύχιος πόλεμος, ἰδού ἡ τότε πολεμικὴ κατάστασις. Ἐξ ἄλλου, οἱ Σύμμαχοι, ἀποβλέποντες εἰς τὴν διὰ τοῦ ἐπαναστατήσαντος Βενιζελισμοῦ, τὸν ὁποῖον ἐνίσχυνον διὰ παντὸς μέσον νὰ ἐπεκτείνῃ τὴν ἐπανάστασιν τοῦ Κράτους εἰς ὅλην τὴν Ἑλλάδα, ἐξαναγκασμὸν τῆς Ἑλλάδος νὰ ταχθῇ, *ἀνευ ὅρων* εἰς τὸ πλευρόν των, δὲν προήρχοντο εἰς οὐδεμίαν συζήτησιν καὶ συνεννόησιν μετὰ τῆς Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως. Ὁ ἀποκλεισμός καθίστατο ἡμέρα τῇ ἡμέρᾳ σκληρότερος καὶ αἱ πιέσεις καθίσταντο ἔτι πλέον βαρύτεραι. Αὕτη ἦτο ἡ πολιτικὴ καὶ διπλωματικὴ τότε κατάστασις. Τούτων οὕτως ἐχόντων, ὁ Γούναρης ἐθεώρει ὅτι ἡ τήρησις τῆς πολιτικῆς τῆς οὐδετερότητος ἐπεβάλλετο, ὥς ἡ μόνη σωτηρία τῆς Ἑλλάδος.

Εἰς τὰ ἄλλα ἐρωτήματα, ὑπάρχει πρόχειρος ἢ ἀπάντησις. Εἰς τὴν ἐφημερίδα «Ἡμερήσια Νέα» τὴν ὁποῖαν ἐξέδιδεν ὁ κ. Βασίλειος Θεοδωρίδης παλαιὸς δημοσιογράφος, ἐπὶ πολλὰ ἔτη διευθυντὴς τοῦ «Σκρίπ» καὶ ἐπιστήθιος φίλος τοῦ Γούναρη, ἐδημοσιεύθησαν δύο ἄρθρα σημαντικὰ ἀνυπόγραφα δέ. Συντάκτης τῶν ἁρθρῶν τούτων ἦτο, αὐτὸς οὗτος ὁ Δημ. Γούναρης. Τὸ πρῶτον ἄρθρον ἀποδίδει τὰς σκέψεις τοῦ Γούναρη ἐπὶ τῆς τότε καταστάσεως, τὸ δὲ δεύτερον ἀποτελεῖ ἀπάντησιν εἰς τὴν φιλανθρωπικὴν προσπάθειαν τοῦ ἀειμνήστου Νικολ. Στράτου, εἰς ἣν ἤχθη ὁ ἀειμνήστος ἀνὴρ μετὰ τὴν ἐλπίδα ὅτι θὰ διεσώζετο ὁ Βασίλειος τῆς ἐκθρονίσεως διὰ τὴν ὁποῖαν ὠμίλουν ἀπροκάλυπτος τὰ ἐπίσημα ὄργανα τοῦ Συμμαχικοῦ τύπου.

Ἰδού τὰ ἄρθρα ταῦτα τοῦ Δημητ. Γούναρη:

«Ἡμερήσια Νέα» 24 Μαΐου 1917

Α'.) Οὐδεὶς θὰ δυνηθῇ νὰ κατηγορήσῃ τὴν Ἑλλάδα!

Ἡ ἀβεβαιότης τῆς καταστάσεως ἐξακολουθεῖ. Εἰς τι ὀφείλεται τοῦτο; Ἡ Ἑλληνικὴ Κυβέρνησις, εἶναι ἀναμφισβήτητον, ὅτι ἐπραξε πᾶν ὅ,τι ἠδύνατο νὰ πράξῃ περισσότερον ἀπὸ ὅ,τι ἦτο ἐπιτετραμμένον νὰ τῇ ζητηθῇ. Καὶ τὸ ἐπραξεν

ΝΕΟΝ ΛΑΧΕΙΟΦΟΡΟΝ ΔΑΝΕΙΟΝ ΕΘΝΙΚΗΣ ΤΡΑΠΕΖΗΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ ΥΠΕΡ ΤΗΣ ΚΤΗΜΑΤΙΚΗΣ ΠΙΣΤΕΩΣ

ΔΡΑΧΜΩΝ 200,000,000—7 ὁ 1926

(Ἀπηλλαγμένον παντὸς φόρου)

Τιμὴ ἐκάστης ὁμολογίας Δραχ. 250

Τόκος ἐτήσιος Δραχ. 17,50 ὁ 100

Αἱ κληρούμεναι ἐτήσιως ὁμολογίαι μετὰ λαχνοῦ ἀποφέρουσιν ἐτήσια κέρδη δραχ. 1.600,000.

Αἱ ἐγγράφαὶ ἀρχοῦνται τὴν 25 Σεπτεμβρίου καὶ λήγουν τὴν 15 Ὀκτωβρίου 1926.

Ἐπωφεληθῆτε τῶν εὐεργετημάτων τοῦ Δανείου τούτου καὶ σπεύσατε νὰ ἐγγραφήτε. Εἶνε ἡ καλλιτέρα τοποθέτησις τῶν χρημάτων σας.

ΛΑΪΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ

ΕΔΡΑ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΥΠΟΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΑ ΚΑΙ ΠΡΑΚΤΟΡΕΙΑ
ΕΙΣ ΤΑΣ ΚΥΡΙΩΤΕΡΑΣ ΠΟΛΕΙΣ
ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΓΕΝ. ΔΙΕΥΘ. ΔΙΟΝ. ΔΟΒΕΡΔΟΣ

Καταθέσεις—Ἀγορὰ καὶ πώλησις Συναλλάγματος

ΠΑΣΗΣ ΦΥΣΕΩΣ ΤΡΑΠΕΖΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

ΥΠΟ ΤΟΥΣ ΠΛΕΟΝ ΕΥΝΟΙΚΟΥΣ ΟΡΟΥΣ

ΜΕΓΑ ΕΛΛΗΝΙΚΟΝ ΛΑΧΕΙΟΝ

ΜΟΝΟΝ 50.000 ΑΡΙΘΜΟΙ

ἐκ τῶν ὁποίων 30,000 κερδίζουν δρχ. 33,000,000

ΑΓΟΡΑΣΑΤΕ ΟΛΟΙ ΤΑ ΓΡΑΜΜΑΤΙΑ ΤΟΥ

- Διὰ τοὺς ἐργάτας θὰ εἶναι τὸ σπιτάκι στὴν ἐξοχὴ.
Διὰ τοὺς ὑπαλλήλους θὰ εἶνε ἡ ἀποκατάστασις εἰς ὥραϊον διαμέρισμα.
Διὰ τὰς δεσποινίδας θὰ εἶναι ἡ προῖκα των.
Διὰ τοὺς ἀστούς θὰ εἶναι ἡ εὐμάθεια.
Διὰ τοὺς ἐπιχειρηματίας θὰ εἶναι νέα κεφάλαια.
Διὰ τοὺς εὐπόρους θὰ εἶναι ἡ ἀφθονία.

ΜΕ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΝ 6 ΔΡΧ. ΚΑΘΕ ΕΒΔΟΜΑΔΑ ΘΑ ΔΥΝΗΘΗΤΕ Ν' ΑΣΦΑΛΙΣΤΕ ΤΟ ΜΕΛΛΟΝ ΣΑΣ
ΓΡΑΦΕΙΑ ΤΗΣ ΕΤΑΙΡΙΑΣ ΤΟΥ ΛΑΧΕΙΟΥ ΠΑΠΑΡΡΗΓΟΠΟΥΛΟΥ 9

Τὰ γραμμάτια πωλοῦνται ἐπίσης εἰς ὅλα τὰ καταστήματα τῆς Τραπεζῆς Ἀθηνῶν, εἰς τὸ Κεντρικὸν Πρακτορεῖον τῶν Ἐφημερίδων, τὴν Ἑταιρίαν τοῦ Ἑλληνικοῦ Τύπου καὶ τοὺς λοιποὺς πράκτορας τῆς Ἑταιρείας τοῦ Λαχείου.

ΠΙΣΤΩΤΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΑΝΩΝΥΜΟΣ ΕΤΑΙΡΙΑ

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΔΡΑΧΜΑΙ 10,000,000

ΛΕΩΦΟΡΟΣ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ 33

Ἀριθμὸς Τηλεφώνου 12-69

ΔΙΟΝΤΗΣ ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ ΚΑΡΑΓΙΑΝΝΗΣ

ΚΑΤΑΘΕΣΕΙΣ ΕΙΣ ΠΡΩΤΗΝ ΖΗΤΗΣΙΝ

6%

ΤΑΜΙΕΥΤΗΡΙΟΝ

8%

ΚΑΤΑΘΕΣΕΙΣ — ΤΑΜΙΕΥΤΗΡΙΟΝ ΕΙΣ ΞΕΝΟΝ ΝΟΜΙΣΜΑ
ΠΑΣΗΣ ΦΥΣΕΩΣ ΤΡΑΠΕΖΙΚΑΙ ΕΡΓΑΣΙΑΙ